

WAŁBRZYCH

Raport z realizacji

Strategii Zrównoważonego Rozwoju

Wałbrzycha do 2020 roku

za rok 2016

Urząd Miejski w Wałbrzychu

***Biuro Zarządzania Strategicznego, Nadzoru Właścicielskiego, Funduszy Europejskich
i Rozwoju Gospodarczego***

Wałbrzych, marzec 2017 r.

I. WPROWADZENIE.....	6
II. RAPORT Z REALIZACJI ZADAŃ STRATEGICZNYCH.....	8

CEL 1. ROZWINIĘTY, KONKURENCYJNY I INNOWACYJNY PRZEMYSŁ..... 8

1.1 POSZUKIWANIE INWESTORÓW	8
1.2 OPRACOWANIE KONCEPCJI INTELIGENTNEJ SPECJALIZACJI MIASTA	8
1.3 AKTYWNY UDZIAŁ W WYMIANIE KNOW-HOW (WZAJEMNE UCZENIE SIĘ, PRZEKAZYWANIE DOŚWIADCZEŃ I DOBRYCH PRAKTYK PODCZAS KONFERENCJI, KONGRESÓW, DEBAT I INNYCH SPOTKAŃ).....	9
1.4 PRZYGOTOWANIE I SPRZEDAŻ NIERUCHOMOŚCI STANOWIĄCYCH WŁASNOŚĆ GMINY WAŁBRZYCH, OBJĘTYCH WAŁBRZYSKĄ SPECJALNĄ STREFĄ EKONOMICZNĄ „INVEST-PARK” Z PRZEZNACZENIEM POD ZABUDOWĘ PRODUKCYJNO-USŁUGOWĄ.....	10
1.5 REALIZACJA PROGRAMU ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH (ZIT) AGLOMERACJI WAŁBRZYSKIEJ.....	11

CEL 2. WYSOKI POZIOM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MIESZKAŃCÓW MIASTA 13

2.1 WERYFIKACJA AKTUALNEGO SYSTEMU ZACHĘT I UŁATWIEŃ DLA PODEJMOWANIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ I STWORZENIE PROGRAMU WSPARCIA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	13
2.2 UDOSTĘPNIANIE NA PREFERENCYJNYCH WARUNKACH LOKALI UŻYTKOWYCH Z PRZEZNACZENIEM DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	14
2.3 PROMOWANIE I ROZWÓJ SIECI WSPÓŁPRACY PRZEDSIĘBIORSTW Z INSTYTUCJAMI OTOCZENIA BIZNESU (IOB)	14

CEL 3. ATRAKCYJNA OFERTA TURYSTYCZNA MIASTA 15

3.1 UDOSTĘPNIENIE TURYSTYCZNE ORAZ ROZWIJANIE OFERTY TURYSTYCZNEJ OBIEKTU „STARA KOPALNIA”	15
3.2 PROMOCJA I KREOWANIE POZYTYWNEGO WIZERUNKU MIASTA	16
3.3 ZDEFINIOWANIE, ROZWÓJ ORAZ PROMOWANIE PRODUKTÓW TURYSTYCZNYCH MIASTA (WIODĄCEGO ORAZ TOWARZYSZĄCYCH)	16
3.4 ROZWÓJ OFERTY TURYSTYKI AKTYWNEJ, KULTUROWEJ, BIZNESOWEJ I POSTINDUSTRIALNEJ.....	17
3.5 REWITALIZACJA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH I ROZWÓJ TURYSTYKI PIESZEJ.....	20
3.6 PODJĘCIE I INTENSYFIKACJA WSPÓŁPRACY POMIĘDZY INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI NA RZECZ ROZWOJU TURYSTYKI I KULTURY.....	21
3.7 AKTYWIZACJA CENTRUM MIASTA	27

CEL 4. ROZWINIĘTA INFRASTRUKTURA I SPRAWNIE FUNKCJONUJĄCE POŁĄCZENIA KOMUNIKACYJNE MIASTA (WEWNĘTRZNE I ZEWNĘTRZNE)..... 28

4.1 OPRACOWANIE I WDROŻENIE KOMPLEKSOWEJ KONCEPCJI ROZWOJU INFRASTRUKTURY DROGOWEJ W OPARCIU O KIERUNKI ROZWOJU FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEGO MIASTA	28
4.2 URUCHOMIENIE MULTIMODALNEGO SYSTEMU TRANSPORTU PUBLICZNEGO.....	28
4.3 BUDOWA OBWODNICY WAŁBRZYCHA	28
4.4 ODBUDOWA SIECI DRÓG W GRANICACH ADMINISTRACYJNYCH MIASTA	28
4.5 POPRAWA DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ MIASTA	29

4.6 BUDOWA CENTRUM PRZESIADKOWEGO KOLEJOWO—AUTOBUSOWEGO WAŁBRZYCH CENTRALNY	29
4.7 WDROŻENIE PROGRAMÓW: ŚRÓDMIEŚCIE BEZ SPALIN, PARKING ZA DARMO, DZIEŃ BEZ SAMOCHODU, PARKUJ I JEDŹ (ZGODNIE Z ZAŁOŻENIAMI PRZYJĘTYMI W PROGRAMIE ZIELONY WAŁBRZYCH 2020) ...	30
4.8 WDROŻENIE PROGRAMU ROWERY WAŁBRZYCH 2020 (ZGODNIE Z ZAŁOŻENIAMI PRZYJĘTYMI W PROGRAMIE ZIELONY WAŁBRZYCH 2020)	31
4.9 INTELIGENTNY SYSTEM ZARZĄDZANIA TRANSPORTEM	32

CEL 5. AKTYWIZACJA ZAWODOWA MIESZKAŃCÓW 33

5.1 AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH DO PODJĘCIA PRACY	33
5.2 ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ, W TYM TWORZENIA SPÓŁDZIELNI SOCJALNYCH	34
5.3 AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	34

CEL 6. WYSOKI KAPITAŁ SPOŁECZNY (ZDROWA I ZINTEGROWANA SPOŁECZNOŚĆ)..... 35

6.1 UTWORZENIE I ROZWIJANIE W POSZCZEGÓLNYCH DZIELNICACH MIASTA CENTRÓW AKTYWNOŚCI LOKALNEJ	35
6.2 REALIZACJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA WAŁBRZYCHA.....	36
6.3 PROFILAKTYKA I PROMOCJA ZDROWIA.....	37
6.4 REALIZACJA PROGRAMÓW WSPARCIA RODZIN Z OSOBĄ NIEPEŁNOSPRAWNĄ I PRZEWLEKLE CHORĄ ORAZ FORM POMOCY DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	39

CEL 7. SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE 40

7.1 AKTYWNA WSPÓLPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	40
7.2 PRZEZNACZENIE CZĘŚCI ŚRODKÓW Z BUDŻETU MIASTA NA REALIZACJĘ ZADAŃ WŁASNYCH W RAMACH WAŁBRZYSKIEGO BUDŻETU PARTYCYPACYJNEGO	41
7.3 INFORMATYZACJA USŁUG PUBLICZNYCH ON-LINE URZĘDU I JEDNOSTEK PODLEGŁYCH (ELEKTRONICZNE ZAŁATWIANIE SPRAWY: ZŁOŻENIE WNIOSKU, INFORMACJA DLA WNIOSKODAWCY, REALIZACJA WNIOSKU, DOSTARCZENIE ZAMÓWIENIA, PŁATNOŚĆ ELEKTRONICZNA).....	47
7.4 URUCHOMIENIE SERWISU INTERNETOWEGO URZĘDU MIEJSKIEGO UKIERUNKOWANEGO NA PROCES KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ (INTERAKTYWNE NARZĘDZIE KONSULTACJI SPOŁECZNYCH ZACHĘCAJĄCE DO ANGAŻOWANIA SIĘ W SPRAWY MIASTA, WYRAŻANIA WŁASNYCH OPINII I DZIELENIE SIĘ POGLĄDAMI).....	48
7.5 ROZWÓJ I PROMOCJA WOŁONTARIATU	48
7.6 TWORZENIE NOWYCH I ROZWÓJ ISTNIEJĄCYCH ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH	48
7.7 ANIMACJA WAŁBRZYSKICH ŚRODOWISK LOKALNYCH.....	49
7.8 WYSZUKIWANIE I WSPARCIE LIDERÓW LOKALNYCH	50
7.9 ROZWÓJ SAMOORGANIZACJI MIESZKAŃCÓW WAŁBRZYCHA	51
7.10 TWORZENIE WARUNKÓW DO AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI JAKO PODSTAWY INTEGRACJI SPOŁECZNEJ.....	52
7.11 REALIZACJA KAMPANII SPOŁECZNYCH NA RZECZ PRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	53

CEL 8. SZEROKI ZAKRES MOŻLIWOŚCI SPEDZANIA CZASU WOLNEGO I ROZWIJANIA ZAINTERESOWAŃ 53

8.1	OPRACOWANIE I REALIZACJA KONCEPCJI FUNKCJONOWANIA MUZEUM W WAŁBRZYCHU (W TYM MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY)	53
8.2	BUDOWA KOMPLEKSU SPORTOWEGO PRZY UL. CHOPINA (NOWE MIASTO)	54
8.3	ZAGOSPODAROWANIE STADIONU PRZY UL. SPORTOWEJ NA CENTRUM SPORTÓW MOTOROWYCH (SOBIĘCIN)	55
8.4	WSPARCIE MIASTA DLA TWORZENIA INFRASTRUKTURY KULTURALNEJ W ŚRÓDMIEŚCIU (GALERIE SPRZEDAŻNE, GALERIE SZTUKI)	55
8.5	MODERNIZACJA FUNKCJONOWANIA INSTYTUCJI KULTURY (M.IN. WYPOSAŻENIE W NOWOCZESNY SPRZĘT ORAZ SZKOLENIA PRACOWNIKÓW)	55
8.6	UŁATWIENIE DOSTĘPU MIESZKAŃCÓW DO ATRAKCYJNYCH OBSZARÓW REKREACYJNYCH	56
8.7	UTWORZENIE GALERII PRAC OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	57
8.8	UTWORZENIE CENTRUM INTEGRACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	57

CEL 9. NOWOCZESNY I DOSTOSOWANY DO POTRZEB LOKALNEGO RYNKU PRACY SYSTEM EDUKACJI ORAZ PODNOSZENIA KWALIFIKACJI 57

9.1	WPROWADZENIE NOWYCH KIERUNKÓW I FORM KSZTAŁCENIA DOSTOSOWANYCH DO AKTUALNYCH POTRZEB RYNKU PRACY	57
9.2	PRZYGOTOWANIE ORAZ ROZWÓJ OFERTY KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO DOSTOSOWANEGO DO POTRZEB LOKALNEGO RYNKU PRACY	58

CEL 10. KORZYSTNA STRUKTURA DEMOGRAFICZNA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI..... 59

10.1	ROZSZERZENIE SIECI OŚRODKÓW WSPARCIA DZIENNEGO.....	59
10.2	BUDOWA OSIEDLA SENIORA I MŁODEGO POKOLENIA	60
10.3	BUDOWA MIESZKAŃ KOMUNALNYCH	61
10.4	UTWORZENIE MIESZKAŃ TRENINGOWYCH ORAZ CHRONIONYCH DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ	61
10.5	ROZSZERZENIE DZIAŁALNOŚCI ŚDS DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI	61

CEL 11. SPÓJNA KONCEPCJA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA..... 62

11.1	REWITALIZACJA ŚRÓDMIEŚCIA ORAZ INNYCH DZIELNIC MIASTA	62
11.2	MODERNIZACJA OBIEKTÓW KOMUNALNYCH I MIESZKALNYCH, W TYM PRZEZNACZONYCH DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	63
11.3	RACJONALIZACJA STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ (DOSTOSOWANIE DO OBOWIĄZUJĄCYCH REALIÓW SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM REZERW POD ROZWÓJ TERENÓW MIESZKANIOWYCH)	65
11.4	PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ OGRANICZENIA KONFLIKTÓW PRZESTRZENNYCH	65
11.5	WDROŻENIE PROGRAMÓW: OGRODNIK MIEJSKI ORAZ ZIELONE HAŁDY 2020 (ZGODNIE Z ZAŁOŻENIAMI PRZYJĘTYMI W PROGRAMIE ZIELONY WAŁBRZYCH 2020).....	66
11.6	LIKWIDACJA BARIER ARCHITEKTONICZNYCH DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W BUDYNKACH UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	66

CEL 12. WYSOKI POZIOM ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ MIESZKAŃCÓW MIASTA 67

12.1 EDUKACJA EKOLOGICZNA MIESZKAŃCÓW MIASTA ORAZ PROMOWANIE DZIAŁAŃ PROEKOLOGICZNYCH	67
12.2 EDUKACJA MIESZKAŃCÓW MIASTA W ZAKRESIE NEGATYWNYCH DLA ŚRODOWISKA I ZDROWIA CZŁOWIEKA KONSEKWENCJI STOSOWANIA NIEWŁAŚCIWYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA W INDYWIDUALNYCH SYSTEMACH GRZEWCZYCH	68

CEL 13. SPRAWNIE FUNKCJONUJĄCA GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA MIASTA..... 68

13.1 PRZEBUDOWA SYSTEMÓW PRZESYŁU WODY	68
13.2 WYMIANY, PRZEBUDOWY I MODERNIZACJE SIECI WODOCIĄGOWYCH	69
13.3 BUDOWA I MODERNIZACJE SIECI KANALIZACJI SANITARNYCH.....	69
13.4 ZAKOŃCZENIE ODCIĘĆ KANALIZACJI DESZCZOWYCH OD KANALIZACJI SANITARNYCH	70
13.5 PRZYGOTOWANIE KONCEPCJI PLANU OCHRONY WAŁBRZYCHA PRZED POWODZIĄ, W TYM PRZYGOTOWANIE I WDROŻENIE PROGRAMU MAŁEJ RETENCJI NA OBSZARZE MIASTA	71

CEL 14. SPRAWNY SYSTEM GOSPODAROWANIA ODPADAMI 71

14.1 ROZBUDOWA SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI	71
14.2 ZBUDOWANIE SPOŁECZEŃSTWA RECYKLINGU.....	72
14.3 WDROŻENIE PROGRAMÓW: 100% RECYKLINGU, WAŁBRZYCH BEZ AZBESTU DO 2020 ROKU ORAZ WAŁBRZYCH BEZ SKŁADOWISK (INNYCH NIŻ KOMUNALNE) – ZGODNIE Z ZAŁOŻENIAMI PRZYJĘTYMI W PROGRAMIE ZIELONY WAŁBRZYCH 2020.....	73

CEL 15. WYSOKA JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO 74

15.1 REALIZACJA PROGRAMU OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI (ZGODNIE Z ZAŁOŻENIAMI PRZYJĘTYMI W PROGRAMIE ZIELONY WAŁBRZYCH 2020).....	74
III. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA ROZWOJU MIASTA	75
IV. PODSUMOWANIE	88
V. KOORDYNATORZY ZADAŃ STRATEGICZNYCH.....	89

I. WPROWADZENIE

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wałbrzycha do 2020 roku, przyjęta uchwałą Nr LXIII/645/2014 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 17 czerwca 2014 r., opracowana została w procesie partycypacyjnym, co oznacza, że umożliwiono różnym – istotnym z punktu widzenia rozwoju miasta – stronom wzięcie udziału w podejmowaniu decyzji o sprawach, które pośrednio lub bezpośrednio ich dotyczą. Dokument sformułowany został w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju, szczególną uwagę zwrócono na zapewnienie równego traktowania trzech łańdów, tj. środowiskowego, społecznego oraz gospodarczego.

Kluczowe etapy przygotowania strategii realizowane były od grudnia 2013 r. do maja 2014 r. i obejmowały:

- ⤴ Rozpoczęcie procesu opracowania strategii,
- ⤴ Przygotowanie „Raportu o stanie Wałbrzycha”,
- ⤴ I Forum Zrównoważonego Rozwoju Wałbrzycha z udziałem lokalnych liderów (tj. reprezentantów władz samorządowych, biznesu, organizacji pozarządowych, instytucji kultury, edukacji, itd.), którzy zidentyfikowali kluczowe problemy Wałbrzycha. Ponadto sformułowana została wizja oraz cele strategiczne rozwoju miasta,
- ⤴ Warsztaty robocze z udziałem pracowników Urzędu Miejskiego, w ramach których sformułowane zostały propozycje zadań strategicznych,
- ⤴ II Forum Zrównoważonego Rozwoju Wałbrzycha – lokalni liderzy zweryfikowali oraz poszerzyli listę zadań strategicznych,
- ⤴ Warsztaty robocze z udziałem pracowników Urzędu Miejskiego – określone zostały ramy czasowe oraz koordynatorzy zadań strategicznych,
- ⤴ Konsultacje społeczne – zebrano i uwzględniono opinie mieszkańców Wałbrzycha dotyczące wizji rozwoju, celów oraz zadań strategicznych,
- ⤴ Sformułowanie ostatecznej wersji „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wałbrzycha do 2020 roku”.

Niniejszy raport stanowi podsumowanie badania poziomu realizacji w 2016 r. celów i zadań strategicznych określonych w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wałbrzycha do 2020 roku.

STRATEGIE I PROGRAMY DŁUGOOKRESOWE

STRATEGIA ROZWOJU AGLOMERACJI WAŁBRZYSKIEJ

STRATEGIA ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH AGLOMERACJI WAŁBRZYSKIEJ

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI WAŁBRZYCHA NA LATA 2016 - 2025

PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ NA LATA 2014-2020 Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 R. DLA 15 GMIN AGLOMERACJI WAŁBRZYSKIEJ

PROGRAM „ZIELONY WAŁBRZYCH 2020”

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA WAŁBRZYCHA – MIASTA NA PRAWACH POWIATU NA LATA 2016-2019

WIELOLETNI PROGRAM GOSPODAROWANIA ZASOBEM MIESZKANIOWYM GMINY WAŁBRZYCH NA LATA 2014 – 2018

PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA WAŁBRZYCHA NA LATA 2010-2012 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO 2032 R.

WAŁBRZYSKI PROGRAM PROFILAKTYCZNEJ OPIEKI STOMATOLOGICZNEJ ZAPOBIEGAJĄCY ROZWOJOWI PRÓCHNICY ZĘBÓW I CHORÓB PRZYŻĘBIA U DZIECI I MŁODZIEŻY Z WAŁBRZYSKICH SZKÓŁ PODSTAWOWYCH I GIMNAZJALNYCH NA LATA 2015 – 2017

PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ MIASTA WAŁBRZYCHA NA LATA 2016-2018

POLITYKA SENIORALNA MIASTA WAŁBRZYCHA NA LATA 2016-2020

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA MIASTA WAŁBRZYCHA NA LATA 2016 – 2020

PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH MIASTA WAŁBRZYCHA NA LATA 2016- 2018

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA ZAGROŻENIOM W ŚRODOWISKU SZKOLNYM I LOKALNYM NA TERENIE MIASTA WAŁBRZYCHA NA LATA 2016-2019

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY MIASTA WAŁBRZYCHA NA LATA 2016-2018

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE DLA MIASTA WAŁBRZYCHA NA LATA 2016-2020

PROGRAM PROFILAKTYCZNY W SPRAWIE SPECJALISTYCZNEJ POMOCY DZIECIOM W RODZINACH ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ DLA MIASTA WAŁBRZYCHA NA LATA 2016 -2020

PROGRAM ODDZIAŁYWAŃ KOREKCYJNO –EDUKACYJNYCH DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE NA LATA 2016 – 2020

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA WAŁBRZYCHA NA LATA 2016 - 2020

PROGRAMY ROCZNE

BUDŻET MIASTA WAŁBRZYCHA

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH DLA MIASTA WAŁBRZYCHA

PROGRAM WSPÓŁPRACY MIASTA WAŁBRZYCHA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI ORAZ PODMIOTAMI WYMIENIONYMI W ART. 3 UST. 3 USTAWY O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO I O WOLONTARIACIE

II. RAPORT Z REALIZACJI ZADAŃ STRATEGICZNYCH

CEL 1. ROZWINIĘTY, KONKURENCYJNY I INNOWACYJNY PRZEMYSŁ

1.1 POSZUKIWANIE INWESTORÓW

Zadanie realizowane jest w ścisłej współpracy ze spółką Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna „Invest-Park”. Urząd Miejski w Wałbrzychu prowadzi stronę dedykowaną przedsiębiorcom i potencjalnym inwestorom: www.um.walbrzych.pl/gospodarka, na której zamieszczane i aktualizowane są informacje dla firm, w tym oferty inwestycyjne z terenu Gminy Wałbrzych i WSSE „Invest-Park”. Na zasadzie wzajemności na stronie WSSE „Invest-Park”: www.invest-park.com.pl zamieszczona jest oferta inwestycyjna Wałbrzycha w zakresie działek inwestycyjnych znajdujących się na terenie podstrefy wałbrzyskiej. Jednocześnie oferty przekazywane są do Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu S.A. w Warszawie, która udostępnia je w ogólnopolskiej internetowej bazie terenów inwestycyjnych: www3.paiz.gov.pl/invest_sites/. Na bieżąco odbywa się korespondencja oraz rozmowy z potencjalnymi inwestorami.

Miernik realizacji zadania: Liczba nowych i/lub utrzymanych miejsc pracy w wałbrzyskiej podstrefie WSSE „INVEST-PARK” (narastająco od początku istnienia podstrefy)			
	2014	2015	2016
Deklarowane Nowe Miejsca Pracy	3.161	3.181	3.238
Rzeczywiste Nowe Miejsca Pracy	7.068	7.233	7.422
Rzeczywiste zatrudnienie	7.083	7.246	7.437
Miernik realizacji zadania: Liczba nowych zezwoleń w wałbrzyskiej podstrefie WSSE „INVEST-PARK”			
	2014	2015	2016
Nowe zezwolenia	3	1	2
Miernik realizacji zadania: Wartość nakładów inwestycyjnych w wałbrzyskiej podstrefie WSSE „INVEST-PARK” (narastająco od początku istnienia podstrefy)			
	2014	2015	2016
Deklarowane nakłady	1.583.269.422	1.590.641.422	1.885.281.423
Poniesione nakłady	4.705.968.599	4.944.192.268	5.209.327.212

1.2 OPRACOWANIE KONCEPCJI INTELIGENTNEJ SPECJALIZACJI MIASTA

W 2016 r. nie rozpoczęto realizacji ww. zadania.

1.3 AKTYWNY UDZIAŁ W WYMIANIE KNOW-HOW (WZAJEMNE UCZENIE SIĘ, PRZEKAZYWANIE DOŚWIADCZEŃ I DOBRZYCH PRAKTYK PODCZAS KONFERENCJI, KONGRESÓW, DEBAT I INNYCH SPOTKAŃ)

Miernik realizacji zadania: Liczba zorganizowanych i/lub odbytych konferencji, kongresów, debat i innych spotkań w ramach wymiany know-how			
	2014	2015	2016
Liczba konferencji, kongresów, debat i innych spotkań	14	11	17

W roku 2016 roku odbyło się 17 konferencji, kongresów, debat i innych spotkań w ramach wymiany know-how z udziałem przedstawicieli UM Wałbrzych. Na uwagę zasługują:

- ✦ przyznanie miastu Wałbrzych nagrody w projekcie „Solidny partner w środowisku lokalnym”, w ramach którego są wyróżniane oraz upowszechniane dobre i godne naśladowania praktyki samorządów, mające na celu zrównoważony rozwój miast, przyjazny dla ich mieszkańców, a także pobudzenie aktywności obywatelskiej w środowisku lokalnym oraz budowanie pozytywnych relacji między samorządem a biznesem,
- ✦ udział w wizycie studyjnej w Norwegii organizowanej przez Związek Miast Polskich dla przedstawicieli samorządów, realizowanej w ramach projektu: „Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej w ramach Programu Regionalnego”,
- ✦ udział w Konferencji Pracownia Miast zorganizowanej przez Gazetę Wyborczą w Starej Kopalni. Konferencja w Wałbrzychu podsumowała cykl 19 spotkań w 13 miastach, jakie odbywały się na terenie całego kraju od 2014 roku,
- ✦ współpraca z Instytutem Społeczno-Prawnym Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Wałbrzychu przy organizacji Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Wokół złotego pociągu. Prawne i administracyjne aspekty ukrytych i zagubionych zabytków”,
- ✦ współpraca z „Gazetę Wyborczą” przy organizacji konferencji organizacji "Miasta w strefie S3.Wałbrzych" zorganizowanej w Starej Kopalni. Budowa trasy S3 ma niebagatelne znaczenie dla rozwoju Wałbrzycha, a także dla dalszego rozwoju naszego regionu jako jedna z kluczowych inwestycji. Dobre skomunikowanie z Czechami jest dla naszego regionu sprawą priorytetową i daje szanse dla rozwoju zarówno turystyki przygranicznej jak i stwarza możliwość pojawienia się nowych inwestorów, którzy zechcą otworzyć swoje firmy w Wałbrzychu i najbliższym sąsiedztwie,
- ✦ współpraca przy organizacji IV Ogólnopolskiego Kongresu Rewitalizacji Miast oraz XI Kongresu Związku Miast Polskich na Starej Kopalni. Ponad 400 osób z całej Polski – samorządowców, pracowników administracji rządowej oraz naukowców przez trzy dni omawiało tematy związane z szeroko pojętą rewitalizacją ośrodków miejskich,
- ✦ udział w Debacie Prezydentów w Gdańsku na temat :„Niezależni, samorządni. O demokracji w polskich miastach: wyzwania, zagrożenia, oczekiwania” zorganizowanej w Gdańskim Tygodniu Demokracji w Europejskim Centrum Solidarności,
- ✦ współpraca przy organizacji konferencji „(Nie)bezpieczna Cyberprzestrzeń zorganizowanej z okazji obchodów Międzynarodowego Dnia Bezpiecznego Internetu przez Zespół Szkół Energetycznych Energetyk i Centrum Nauki i Sztuki Stara Kopalnia. Celem konferencji było zapoznanie uczestników

z najważniejszymi zjawiskami patologicznymi występującymi w świecie wirtualnym, granicami wolności w internecie,

- ▲ udział w konferencjach organizowanych przez Ministerstwo Rozwoju ws. Agendy Miejskiej Unii Europejskiej,
- ▲ udział w III Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej "Warunki Środowiska Pracy a Zdrowie Pracowników". Konferencja odbyła się w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu,
- ▲ przeprowadzenie cyklu warsztatów dla dyrektorów szkół pt. "Szkoła Liderów" w ramach budowania "Kapitału społecznego w Wałbrzychu",
- ▲ współpraca z WSSE Invest-Park w zakresie organizacji spotkania informującego przedsiębiorców o możliwości lokowania inwestycji na terenach strefowych,
- ▲ współpraca z WSSE Invest-Park w zakresie organizacji II edycji „Invest-Park Business Mixer”,
- ▲ współpraca z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu przy organizacji konferencji „Gospodarka, turystyka, edukacja akademicka na pograniczu sudeckim” zorganizowanej w Zamku Książ,
- ▲ uczestniczenie w posiedzeniach Komitetu ds. Umowy Partnerstwa (KUP) na lata 2014-2020 funkcjonującego przy Ministerstwie Rozwoju,
- ▲ udział w organizowanych przez Ministerstwo Rozwoju konsultacjach społecznych projektu „Strategia Na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju”,
- ▲ udział w stażu organizowany przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu S.A. w Warszawie, którego celem było pokazanie przebiegu procesu obsługi inwestora zagranicznego oraz wymiana doświadczeń.

1.4 PRZYGOTOWANIE I SPRZEDAŻ NIERUCHOMOŚCI STANOWIĄCYCH WŁASNOŚĆ GMINY WAŁBRZYCH, OBJĘTYCH WAŁBRZYSKĄ SPECJALNĄ STREFĄ EKONOMICZNĄ „INVEST-PARK” Z PRZEZNACZENIEM POD ZABUDOWĘ PRODUKCYJNO-USŁUGOWĄ

Miernik realizacji zadania: Wartość sprzedaży nieruchomości stanowiących własność Gminy Wałbrzych, objętych WSSE „INVEST-PARK” z przeznaczeniem pod zabudowę produkcyjno-usługową			
	2014	2015	2016
Wartość sprzedaży	116.604,00 zł	0	0

W 2016 r. nie została sprzedana żadna nieruchomość Gminy Wałbrzych objęta Wałbrzyorską Specjalną Strefą Ekonomiczną.

1.5 REALIZACJA PROGRAMU ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH (ZIT) AGLOMERACJI WAŁBRZYSKIEJ

W 2016 roku Wałbrzych uzyskał dofinansowanie w łącznej wysokości 12 885 873,85 zł na cztery projekty złożone w ramach Programu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Wałbrzyskiej:

1. **Rewitalizacja zabytkowego obiektu Muzeum Porcelany w Wałbrzychu wraz z infrastrukturą towarzyszącą.** W ramach projektu zakłada się wymianę i renowację istniejącej stolarki okiennej i drzwiowej oraz rewitalizację dziedzińca od strony frontowej i tarasu od strony ogrodu. Całkowita wartość projektu: 687 251,79 zł, uzyskane dofinansowanie: 471 955,10 zł.

2. **Rozwój oferty kulturalnej w Aglomeracji Wałbrzyskiej poprzez przebudowę i doposażenie obiektów instytucji kultury w Wałbrzychu:** Zadanie nr 1 „Przebudowa budynku przy ul. Broniewskiego 65A w Wałbrzychu na potrzeby Wałbrzyskiego Ośrodka Kultury i Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej „Biblioteka pod Atlantami w Wałbrzychu”, Zadanie nr 2 „Adaptacja budynku przy ul. 1 Maja 149 na potrzeby oddziału bibliotecznego”, Zadanie nr 3 „Doposażenie w sprzęt komputerowy, biurowy, multimedialny wraz z oprogramowaniem w celu rozszerzenia dostępu do zbiorów Biblioteki pod Atlantami w Wałbrzychu”.

Wykonanie zaplanowanych prac budowlanych oraz zakup sprzętu komputerowego, multimedialnego i biurowego ma na celu rozszerzenia dostępu do zbiorów bibliotecznych. Wdrożenie nowoczesnego oprogramowania bibliotecznego obejmie budynek główny i wszystkie filie biblioteczne PiMBP „Biblioteki pod Atlantami”. Doposażenie w sprzęt pozwoli m.in. podnieść standard usług bibliotecznych, przyczyni się do rozwoju oferty odpowiadającej na nowe potrzeby w obszarze działalności kulturalnej, które wynikają z rozwoju technicznego oraz przemian społecznych we współczesnej gospodarce. Całkowita wartość projektu: 3 786 197,55 zł, uzyskane dofinansowanie: 1 724 657,68 zł.

3. **Zwiększenie wykorzystania e-usług publicznych w Gminie Wałbrzych.** Projekt jest elementem kompleksowego programu rozwoju i zwiększenia wykorzystania e-usług publicznych poprzez wdrożenie, aktywizację i popularyzację elektronicznych usług publicznych jako zamiennego, wygodnego, szybszego i tańszego sposobu konsumpcji usług administracji samorządowej (w kanałach A2A, A2B i A2C.), instytucji kultury (w kanale A2C) oraz placówek edukacyjnych (w kanale A2C) w Gminie Wałbrzych. Całkowita wartość projektu: 8 882 669,88 zł., uzyskane dofinansowanie: 7 211 705,09 zł.

W ramach projektu zostaną wdrożone następujące e-usługi:

- Stworzenie i wdrożenie Nowej Elektronicznej Platformy Obsługi Klienta Administracji (Nowa E-POKA),
- Stworzenie i wdrożenie systemu dziennika elektronicznego (E-SZKOŁA);
- Stworzenia i wdrożenie Zintegrowanego Systemu Dystrybucji Biletów (E-BILET) w 3 instytucjach kultury.

4. **Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej Gminy Wałbrzych położonych przy ul. 1 Maja 103-107, ul. Niepodległości 64, ul. Ogrodowej 2A i ul. 1 Maja 149.** Całkowita wartość projektu: 4 785 843,67 zł uzyskane dofinansowanie: 3 477 555,98 zł.

- Zadanie 1: Termomodernizacja budynku Publicznej Szkoły Podstawowej nr 17 zakres prac: docieplenie ścian zewnętrznych, stropodachu wentylowanego, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana stolarki drzwiowej stalowej, wymiana instalacji CO (grzejniki konwekcyjne, zawory termostatyczne), wykonanie nowej instalacji CWU oraz przepływowych elektrycznych podgrzewaczy wody.

- Zadanie 2: Termomodernizacja budynku Domu Dziecka – ul. Niepodległości 64 zakres prac: docieplenie ścian zewnętrznych i wewnętrznych, stropu, dachu płaskiego nad klatką schodową, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacja systemu CWU z wykonaniem instalacji solarnej oraz dogrzewaniem z kotła gazowego, wymiana instalacji grzewczej na nowoczesną z grzejnikami konwekcyjnymi (zawory termostatyczne) oraz nowoczesnym kotłem kondensacyjnym, regulatorem temperatury wewnętrznej oraz automatyką pogodową, wymiana instalacji i opraw oświetleniowych na LED.
- Zadanie 3: Termomodernizacja budynku – ul. Ogrodowa 2A zakres prac: docieplenie ścian zewnętrznych, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana instalacji CWU na nową z cyrkulacją, wykonanie wentylacji mechanicznej nawiew-wywiew z odzyskiem ciepła w pomieszczeniach kuchni, wymiana instalacji CO wraz z wymianą grzejników oraz montaż zaworów termostatycznych, wymiana instalacji i opraw oświel. na nowe LED.
- Zadanie 4: Termomodernizacja budynku – ul. 1 Maja 149 zakres prac: docieplenie dachu i ścian zewnętrznych, docieplenie ścian zewnętrznych na parterze, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacja instalacji CWU (instalacja solarna, wymiana przewodów i przyborów), modernizacja instalacji grzewczej – kotła gazowego, przewodów i grzejników.

Na ocenę formalną lub merytoryczną oczekują jeszcze trzy złożone projekty:

- **Wałbrzyski Inkubator Przedsiębiorczości**, którego powstanie ma wzmocnić konkurencyjność małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Przewidziany na obsługę minimum 24 podmiotów gospodarczych.
- **Ograniczenie niskiej emisji w Wałbrzychu poprzez wprowadzenie zrównoważonej mobilności miejskiej i podmiejskiej.** W ramach projektu planowana jest budowa 4 ciągów pieszo-rowerowych (ul. Świdnicka, de Gaulle'a, Sikorskiego, ul. Wysockiego), 2 dróg rowerowych (Noworudzka, 11 Listopada), budowa kompleksowego systemu zarządzania ruchem i transportem publicznym, w skład którego wchodzi m. in. system zarządzania energią oraz stworzenie 2 zintegrowanych centrów przesiadkowych, tj. Dworzec Szczawienko i Pl. Na Rozdrożu. Działaniami uzupełniającymi są inwestycje w energooszczędne oświetlenie uliczne (budowa i wymiana oświetlenia w wybranych lokalizacjach Wałbrzycha) oraz w infrastrukturę drogową transportu publicznego (przebudowa skrzyżowania ul. 1 Maja, Rycerska, Limanowskiego w celu nadania priorytetu transportowi publicznemu w ruchu).
- **Zagospodarowanie Parku w dzielnicy Rusinowa w Wałbrzychu na cele turystyczne w celu zmniejszenia oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo.** Przewidziany zakres prac: uporządkowanie obszaru, zagospodarowanie i pielęgnację drzewostanu, budowę i modernizację ciągów pieszych, wprowadzenie elementów małej architektury, budowę oświetlenia parkowego oraz zagospodarowanie terenów zielonych.

Wnioskowana kwota dofinansowania na ww. trzy projekty to: 39 105 544,12 zł.

– CEL 2. WYSOKI POZIOM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MIESZKAŃCÓW MIASTA

2.1 WERYFIKACJA AKTUALNEGO SYSTEMU ZACHĘT I UŁATWIEŃ DLA PODEJMOWANIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ I STWORZENIE PROGRAMU WSPARCIA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Miernik realizacji zadania: Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców			
	2014	2015	2016
Liczba podmiotów	1.207	1212	b.d.

Rozwój przedsiębiorczości w Wałbrzychu w zakresie stosowania systemu zachęt i ułatwień dla podejmowania działalności gospodarczej wspierany jest głównie poprzez stosowanie Zarządzenia nr 1057/2014 z dnia 21.11.2014 r. Prezydenta Miasta Wałbrzycha. Zarządzenie ustala tryb postępowania oraz wysokość zwolnień w stawkach czynszu w najmie lokali użytkowych znajdujących się w zasobie Gminy Wałbrzych, przeznaczonych na aktywizację małych i średnich przedsiębiorstw.

W 2015 roku zostały podjęte 2 uchwały w sprawie zwolnień z podatku od nieruchomości dla małych i średnich przedsiębiorstw:

- Uchwała Nr IX/126/2015 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości na wspieranie nowych inwestycji w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej dla przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą na terenie Wałbrzycha w obrębie Nr 0008 Poniatów. Niniejsza uchwała w oparciu o przepisy ww. rozporządzenia wprowadza regionalną pomoc publiczną polegającą na zwolnieniu przedsiębiorców realizujących nowe inwestycje z podatku od nieruchomości. Zwolnienie z podatku od nieruchomości nie dotyczy: gruntów, budynków, budowli i ich części przeznaczonych na prowadzenie działalności handlowej, stacji paliw, działalności usługowej w zakresie wynajmu powierzchni na cele handlowe i mieszkaniowe, działalności związanej ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów oraz działalności związanej z odzyskiem surowców i rekultywacją. Pomocy udziela się przedsiębiorcom, jeżeli zostanie złożony przez nich wniosek o udzielenie pomocy oraz spełnione zostaną warunki określone w niniejszej uchwale. Obszar objęty zwolnieniem to tereny inwestycyjne leżące w obrębie Poniatowa. Są to działki, które częściowo zostały przygotowane pod inwestycje przez spółkę gminną Park Przemysłowy w Wałbrzychu sp. z o.o., której gmina Wałbrzych była udziałowcem (zlikwidowana w 2013 roku). Wspominany obszar inwestycyjny będący częścią Strefy Aktywizacji Gospodarczej Obszaru Poniatowa stanowi dobre warunki dla potencjalnych inwestorów. Część działek objętych zwolnieniem, wymaga sporych nakładów inwestycyjnych na tzw. makroniwelacje terenu, w związku z czym, zwolnienie z podatku od nieruchomości może stanowić dodatkowy impuls dla potencjalnych inwestorów.
- Uchwała nr XVI/229/2015 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 29 grudnia 2015 r. w sprawie zwolnienia z podatku od nieruchomości w ramach pomocy de minimis dla mikro i małych przedsiębiorców. Zwolnieniem objęci są mikro i mali przedsiębiorcy, którzy mają siedzibę na terenie miasta Wałbrzych oraz którzy dokonali na jego terenie nowej inwestycji, której efektem jest powstanie lub rozszerzenie

ich dotychczasowej działalności gospodarczej. Przedmiotem zwolnienia z podatku od nieruchomości są budynki i budowle powstałe w wyniku nowej inwestycji na prowadzenie każdej działalności za wyjątkiem nieruchomości zajętych na prowadzenie: stacji paliw, instytucji finansowych, działalności związanej z wielkopowierzchniowymi obiektami handlowymi, działalności usługowej w zakresie najmu. Celem wprowadzenie przedmiotowego zwolnienia z podatku od nieruchomości jest wsparcie drobnych lokalnych przedsiębiorców, którzy inwestują swój kapitał w rozbudowę lub budowę nowych przedsiębiorstw na terenie gminy Wałbrzych w postaci nowych inwestycji, a poprzez swoje działania przyczyniają się do rozwoju miasta.

W 2016 roku żaden przedsiębiorca nie skorzystał ze zwolnień wynikających z ww. uchwał.

2.2 UDOSTĘPNIANIE NA PREFERENCYJNYCH WARUNKACH LOKALI UŻYTKOWYCH Z PRZEZNACZENIEM DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Miernik realizacji zadania: Liczba lokali użytkowych z przeznaczeniem do prowadzenia działalności gospodarczej udostępnionych na preferencyjnych warunkach.			
	2014	2015	2016
Liczba lokali użytkowych	6	27	7

Zgodnie z Uchwałą nr LXV/675/2014 Rady miejskiej Wałbrzycha z dnia 29 sierpnia 2014 roku w sprawie zmiany Uchwały nr IX/85/2007 rady miejskiej Wałbrzycha z dnia 6 czerwca 2007 roku w sprawie ogólnych zasad gospodarowania lokalami użytkowymi i garażami oraz ustalania stawek czynszu za lokale użytkowe znajdujące się w zasobie Gminy Wałbrzych dopuszcza się możliwość udzielenia zwolnienia w stawce czynszu za najem lokali użytkowych wchodzących w skład zasobu Gminy Wałbrzych na aktywizację małych i średnich przedsiębiorstw. Prezydent Miasta Wałbrzycha raz na kwartał ustala wykaz komunalnych lokali użytkowych, które mogą podlegać zwolnieniom w stawce czynszu. W 2016 roku na wykazach znajdowało się średnio około 100 lokali użytkowych.

2.3 PROMOWANIE I ROZWÓJ SIECI WSPÓŁPRACY PRZEDSIĘBIORSTW Z INSTYTUCJAMI OTOCZENIA BIZNESU (IOB)

W 2016 r. odbywała się bieżąca współpraca Gminy Wałbrzych z IOB na rzecz rozwoju sieci współpracy przedsiębiorstw z IOB. Główne podmioty, z którymi współdziała Gmina Wałbrzych: Dolnośląscy Pracodawcy (dawniej: Sudecki Związek Pracodawców), Dolnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego, Dolnośląski Park Technologiczny „T-Park”, Fundusz Regionu Wałbrzyskiego, Agencja Rozwoju Regionalnego AGROREG S.A. w Nowej Rudzie, Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna „Invest Park”, Polska Agencja Inwestycji i Handlu S.A. w Warszawie, Krajowa Izba Gospodarcza, Dolnośląska Fundacja Rozwoju Regionalnego. Kontynuowana była działalność Rady Gospodarczej Aglomeracji Wałbrzyskiej.

W 2016 roku nawiązana została współpraca z organizacją pozarządową “Fundacja Edukacji Europejskiej” z Wałbrzycha. W wyniku współpracy został opracowany i złożony w Instytucji Pośredniczącej Aglomeracji Wałbrzyskiej wniosek o dofinansowanie projektu pn. “Wałbrzyski Inkubator Przedsiębiorczości”. Celem

powstania inkubatora jest wzmocnienie konkurencyjność małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Przewidziany jest na obsługę minimum 24 podmiotów gospodarczych. Zakres usług przewidywanych do świadczenia przez Wałbrzyski Inkubator Przedsiębiorczości jest bardzo szeroki, np. preferencyjny wynajem powierzchni biurowych, handlowych i produkcyjnych, wsparcie techniczne na powierzchniach wspólnych Inkubatora, wsparcie reklamowe i promocyjne, ogólne i specjalistyczne szkolenia i treningi umiejętności, specjalistyczne doradztwo dla osób chcących założyć działalność gospodarczą, obsługa prawna księgowo-podatkowa podmiotów gospodarczych. Projekt zakłada również rozwój przy inkubatorze – Wałbrzyskiej Akademii Kształcenia Zawodowego – klastra edukacyjnego, działającego na rzecz integracji środowiska lokalnego w kierunku rozwoju gospodarczego regionu i rozwoju oferty szkół zgodnie z potrzebami rynku pracy. Obecnie wniosek podlega ocenie formalnej. Planowany czas realizacji to II półrocze 2017 roku.

– CEL 3. ATRAKCYJNA OFERTA TURYSTYCZNA MIASTA

3.1 UDOSTĘPNIENIE TURYSTYCZNE ORAZ ROZWIJANIE OFERTY TURYSTYCZNEJ OBIEKTU „STARA KOPALNIA”

Miernik realizacji zadania: Liczba osób odwiedzających Starą Kopalnię		
	2015	2016
Liczba osób	70.000	91.333

Stara Kopalnia - kompleks, który powstał na terenie zamkniętej w 1996 r. Kopalni Węgla Kamiennego Julia w Wałbrzychu, stanowi nowoczesne centrum nauki i sztuki, tworząc atrakcyjną przestrzeń dla turystyki, aktywnych działań na polu kultury i edukacji. Niepowtarzalność charakteru Starej Kopalni, gdzie zabytkowe obiekty architektury wraz z autentycznym wyposażeniem ujęte zostały w nowoczesny, kreatywny sposób, czyni z niej bezprecedensową atrakcję miasta i regionu.

W ramach oferty turystycznej i edukacyjnej na terenie Starej Kopalni udostępniono:

1. Strefa wejścia – sklep z pamiątkami i kasy,
2. Górniczy i Geologiczny Szlak Turystyczny,
3. Wałbrzyski Ośrodek Kultury,
4. Maszynownia wideo i dźwięku,
5. Ceramiczny szlak turystyczny,
6. Centrum wystaw czasowych,
7. Centrum Ceramiki Unikatowej,
8. Kuźnia talentów,
9. Wieża ekologii,
10. Restauracja.

Rozmach, wielość funkcji oraz fakt, że Stara Kopalnia jest największym tego typu kompleksem na świecie. Obiekt o niebagatelnym znaczeniu dla całego regionu jest w dalszym ciągu rewitalizowany i powstają nowe funkcje usługowe. Instytucja swoją ofertę turystyczną wzbogaca podejmując nowe działania artystyczno-

kulturalne. W 2016 roku na terenie Starej Kopalni po raz pierwszy zorganizowany został festiwal muzyki Metal Mine, który na stałe ma się wpisać w kalendarium wałbrzyskich imprez. W 2016 roku Starą Kopalnię odwiedziło 91.333 osoby.

3.2 PROMOCJA I KREOWANIE POZYTYWNEGO WIZERUNKU MIASTA

Promocję i kreowanie pozytywnego wizerunku miasta zrealizowano poprzez wszechstronne działania dotyczące promocji zewnętrznej i wewnętrznej Wałbrzycha:

- promocję i współorganizację imprez promocyjnych tj: Sylwester Miejski, Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, Marsz Trzech Króli, Spotkania Noworoczne z honorowymi, zasłużonymi oraz przedsiębiorcami, Miejski Polonez Maturzystów, Konferencja Pollogus, Rozgrywki AZS PWSZ Wałbrzych, Klub Sportowy Górnik Nowe Miasto, Muzyczna Bitwa Radia Wrocław, Msza Papieska, Otwarcie Sezonu Rowerowego, 70-lecie Wałbrzyskiego Sportu, VI Akademicki Rajd Wiosenny Chełmiec 2016, Pracownia Miast, Wałbrzyskie spotkania z muzyką cerkiewną, Turniej „Koszykówka na wózkach” cykl muzycznych imprez plenerowych: Majówka, Lipcówka, Sierpniówka, Wrześniówka, Święto Ulicy Słowackiego, Motohałda Mistrzostwa i Puchar Polski w Enduro, Gala Finałowa Muflony 2015, Dzień Dziecka, Bike Maraton Wałbrzych 2016, Górale na Start – Puchar Polski, Piknik Ekologiczny, Joga w Parku, Międzynarodowy Rajd Pojazdów Zabytkowych, Dolnośląski festiwal Tajemnic, Festiwal Metal Mine, spektakle plenerowe „Piosenki na koniec świata”, Senioralia, Święto Ulicy Słowackiego, Kryterium Uliczne o puchar Prezydenta Miasta, Dolnośląski Rajd o Kropelce, Polsko – Niemieckie Dni Dramaturgii „Z ogniem w głowie 2”, Lampiony Pamięci, Wałbrzyskie Fanaberie Teatralne, Kraina Porcelanowego Mikołaja,
- druk i zamieszczanie aktualnych wydarzeń na nośnikach reklamy zewnętrznej tj: billboardy 22szt, citylighty 180 szt, gabloty informacyjne 21 szt, słupy ogłoszeniowe 11szt,
- promocję na serwisach internetowych i portalach społecznościowych: www.um.walbrzych.pl, www.fotowalbrzych.pl, www.poland24.pl, www.travelingpolska.pl, twitter i facebook: „Wałbrzych moje miasto”
- kampanie społeczne i wizerunkowe: Wałbrzyski Program Opieki Stomatologicznej, 6-latki idą do Szkoły, Czysty Wałbrzych, Wałbrzych Czyta, Wałbrzyski Budżet Partycypacyjny, Explore Wałbrzych
- promocja w mediach m.in.: na antenie TVP Wrocław: Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, promocja Wałbrzycha w tygodniku „Słowo Sportowe” oraz w „Tygodniku Wałbrzyskim”, Wałbrzych w ogólnopolskim miesięczniku „Przegląd Przemysłowy i Gospodarczy”, kampania reklamowa Festiwalu Metal Mine, kolumna reklamowa w angielskiej edycji Polish Business Magazine – Poland for Investor&Visitors 2016, promocja Zamku Książ i Starej Kopalni podczas programu TVN „Dzień Dobry Wakacje”, promocja miasta w programie Pogoda w TVN Meteo Active oraz TVN Meteo24.

3.3 ZDEFINIOWANIE, ROZWÓJ ORAZ PROMOWANIE PRODUKTÓW TURYSTYCZNYCH MIASTA (WIODĄCEGO ORAZ TOWARZYSZĄCYCH)

Wiodący produkt turystyczny opiera się na trzech głównych filarach rozwoju turystyki w Wałbrzychu: Zamek Książ, Stara Kopalnia i Muzeum Porcelany. Atrakcje te oddziałują na teren Aglomeracji Wałbrzyskiej, Województwa Dolnośląskiego i Kraju, stanowiąc o potencjale turystycznym Wałbrzycha o zasięgu ogólnopolskim. Są to atrakcje antropogeniczne tworzące produkt stricte weekendowy i biznesowy wzbogacony o produkt turystyki kulturowej. Towarzystające produkty turystyczne związane są

z kulturą (Teatr Dramatyczny, Filharmonia Sudecka, Teatr Lalki i Aktora) i rekreacją (Stado Ogierów Książ, Aqua Zdrój, trasy piesze i rowerowe).

Atrakcje turystyczne miasta promowane są na m.in. poprzez:

- realizację i dystrybucję wydawnictw tj: kalendarze, Foldery Aglomeracja Wałbrzyska 400szt; Wydawnictwo „Zielony Wałbrzych” – 500 szt., widokówki – 1 tys. szt, albumy „Wałbrzych – dwie epoki” - 500szt., broszury „Zamek Książ” - 2 tys. szt. 3 wersje językowe, mapki-składanki „Explore Wałbrzych”- 3 wersje językowe 20 tys. szt., ulotki i gadzety okolicznościowe,
- promocję Wałbrzycha na targach turystycznych oraz wydarzeniach o zasięgu ogólnopolskimi i międzynarodowym tj.: Targi Turystyczne we Wrocławiu, ITB w Berlinie, Tour Salon w Poznaniu.

3.4 ROZWÓJ OFERTY TURYSTYKI AKTYWNEJ, KULTUROWEJ, BIZNESOWEJ I POSTINDUSTRIALNEJ

Gmina Wałbrzych wraz z Gminą Jedlina – Zdrój w celu zapewnienia właściwych rozwiązań rozwoju przestrzennego Gór Wałbrzyskich przystąpiła do wypracowania spójnej koncepcji rozwoju turystycznego wykorzystując potencjał regionu. Koncepcja ma za zadanie umożliwić koordynację działań na terenach leśnych w obrębie Gór Wałbrzyskich, znajdujących się w obszarze Natura 2000, z uwzględnieniem szlaków turystycznych Wałbrzycha i Jedliny – Zdrój. W celu ułatwienia dostępu do obszaru opracowania zaprojektowano 10 lokalizacji miejsc obsługi turysty wraz z miejscami odpoczynku, które również mogą stanowić miejsce przesiadkowe rower-pieszcy, w miejscu gdzie trasy stanowią dużą trudność lub ich przejeżdżalność dla rowerów jest ograniczona. Miejsca te wyposażone będą bardzo zróżnicowanie od tablic informacyjnych z drogowskazami po ławki ze stołem, stojaki na rowery, wiaty czy platformy widokowe. Do tych miejsc należą: Zamkowa Góra, Kamieniołom pod Czarnym Lasem, Rozdroże między Podgórzem i Kamieńskim, przełęcz Szybka, Przełęcz Kozia, Przełęcz Borowa, Borowa, Pod Borową, Rozdroże pomiędzy Glinicą a Kamionką, Góra Jałowiec, Przełęcz pod Wawrzyniakiem. W obszarze opracowania podstawowy układ składa się z oznakowania ścieżek i szlaków pieszych oraz oznakowanych szlaków rowerowych. W roku 2016 został przygotowany projekt budowlany wieży widokowej na szczycie Borowej wraz ze schodami terenowymi biegnącymi na szczyt. Ponadto kolejnym etapem prac, które zostały wykonane w ramach zadania było wykonanie 20 platform widokowych i 3 tablic informacyjnych, które pozwolą zagospodarować Zamkową Górę, Kamieniołom nad Czarnym Lasem i Górę Jałowiec.

Gmina Wałbrzych w celu rozwoju oferty turystycznej wśród mieszkańców miasta zleciła realizację zadań publicznych organizacją pozarządowym, które w ramach środków przekazanych z dotacji zrealizowały szereg przedsięwzięć, mających na celu popularyzację krajoznawstwa oraz umożliwienie poznania walorów i atrakcji turystycznych miasta i regionu:

- Wycieczki w ramach cykli „W niedzielę nie ma nas w domu” i „Nie zmarnuj wolnej soboty”, których celem jest propagowanie aktywnego wypoczynku wśród mieszkańców Wałbrzycha, poznanie walorów miasta, regionu i najbliższych okolic. Turyści spotykają się w wyznaczonym miejscu zbiórki i dalej dojeżdżają lub wędrują wcześniej opracowanymi trasami. Łącznie zorganizowano 49 wycieczek,
- „Wałbrzych w pudełku” - cykl imprez obejmujących edukację krajoznawczą dotyczących dziedziny geocachingu, której zwieńczeniem było zorganizowanie gier terenowych w oparciu o atrakcje i walory Wałbrzycha i w oparciu o zdobycze współczesnej techniki jaką jest GPS,
- organizacja ogólnopolskiego konkursu krasomówczego, którego celem jest zachęcenie dzieci i młodzieży regionu do poznawania historii, walorów turystycznych – krajoznawczych następnie prezentowanie swojej wiedzy w dowolny sposób literacki itp.,

- „W górach jest wszystko co kocham” - zorganizowano 2 zloty i rajd, które to zadania miały na celu zapoznania młodzieży z topografią Wałbrzycha. Młodzież została przeprowadzona różnymi trasami i szlakami o zróżnicowanym stopniu trudności, głównie promującymi turystykę górską,
- „Tropem zapomnianych zawodów” - cykl spotkań i imprez o charakterze krajoznawczym mających na celu przybliżenie dawnych zawodów, historię regionu i górnictwa,
- Rajd Pieszy „Korona Gór Wałbrzyskich” - rajd pozwolił na poznanie regionu wałbrzyskiego i przygranicznego, szlakami pieszymi uczestnicy przeszli od Wałbrzycha do miast przygranicznych w Czechach,
- Międzynarodowy Rajd Rowerowy „Szlakiem Gmin Książańskich” - trasa rajdu została tak przygotowana aby możliwe było poznanie atrakcji regionu przygranicznego Polski i Czech. Uczestnicy spotkali się z mieszkańcami miast etapowych Lubawka, Mieroszów oraz mogli poznać większość tras i ścieżek rowerowych regionu.

Różnorodną ofertę proponuje również Zamek Książ w Wałbrzychu. Zwiedzanie może być indywidualne (wg strzałek na ciągu turystycznym lub można skorzystać ze zwiedzania multimedialnego WOW Poland), zwiedzanie z przewodnikiem, grupy dziecięce i młodzieżowe mogą wybrać jedną z tras zwiedzania zamku dla grup lub zwiedzać Zamek w ramach lekcji zamkowych czy Baśniowego Księża.

Aplikacja WPO Poland została uruchomiona 19 października 2016 roku, w ramach biletu bez przewodnika. Turysta ma okazję, by zobaczyć nie tylko zamek, zwiedzić jego wnętrze, ale również przeżyć prawdziwą historyczną podróż w czasie, przestrzeni wzbogaconą o zdjęcia, filmy, grafiki a nawet obiekty 3D. Docelowa będą dostępne cztery trasy zwiedzania zamku:

1. Dzieje Zamku Książ – ogólna historia zamku,
2. Z pamiętnika Księżnej Daisy – historia zamku widziana oczami Daisy z jej pamiętników,
3. Książańska opowieść dla Małych i Dużych – pisana w prostym języku i połączona z legendami, baśniami dla najmłodszych,
4. Wojenne losy rezydencji Hochbergów – losy zamku i ich właścicieli w okresie II Wojny Światowej.

Obecnie w języku angielskim dostępna jest tylko trasa pierwsza.

Dużym zainteresowaniem cieszy się produkt pod nazwą „Nocnego Zwiedzania Zamku Książ... z duszą na ramieniu”. Rok 2016 był wręcz rekordowy pod względem zainteresowania, łącznie zostało zorganizowanych 288 edycji, w tym 186 edycji dla turystów indywidualnych i gości hotelowych oraz 102 odsłony dla grup zorganizowanych. Nocne zwiedzania w roku 2016 zostały również bardziej wyprofilowane pod turystów indywidualnych, wychodząc naprzeciw ich potrzebom. Wśród edycji specjalnych pojawiły się:

- Walentynki - Miłość aż po grób 13-14.02 – 13 grup, ok. 445 osób,
- Halloween edycja dla rodzin z dziećmi i edycja dla osób dorosłych – 15 grup, ok. 510 osób,
- Andrzejkowe Nocne Zwiedzanie - 5 grup, ok. 165 osób,
- Świąteczna edycja Nocnego Zwiedzania - 2 grupy, ok. 65 osób.

W Zamku Książ znajdują się różne wystawy, część w ramach ciągu turystycznego lub w innych pomieszczeniach zamkowych. W 2016 roku zorganizowano 10 wystaw: np. „Matamorfozy Zamku Książ”, „Sekrety z zamkowej szuflady”, „Filie obozów Gross Rosen, wystawa „Rysunek XVI-XVIII w. Włochy, Niemcy, Niderlandy”, wystawa tajwańskiego artysty Liao Ci Fu, Wystawa pokonkursowa „Boże Narodzenie w zamku Książ”, Wystawa „Stary Lwów”.

Zamek Książ jest również miejscem imprez odbywających się cyklicznie:

- **Ambasador Wałbrzycha.** Ideą imprezy jest promocja Wałbrzycha poprzez prezentację osiągnięć wybitnych postaci związanych z tą miejscowością. W zamierzeniu organizatorów znajduje się stworzenie listy osób, którymi szczylić się mogą mieszkańcy i które budują pozytywny wizerunek miasta na forum ogólnopolskim,
- **Festiwal Kwiatów i Sztuki.** W długi weekend majowy odbywa się prezentacja stoisk kwiatowych, gastronomicznych i innych na terenie komnat zamkowych i dziedzińca zamkowego, występy artystyczne. W 2016 roku odbyła się już XXVIII edycja Festiwalu. Jak co roku w zamku były girlandy kwiatów, zachwycające aranżacje florystyczne, niesamowite występy artystyczne, pokazy i animacje, tańce dworskie oraz warsztaty formowania drzewek bonsai. Dziedziniec Honorowy zamienił się w ekspozycję kilkumetrowych konstrukcji florystycznych wykonanych przez samego Tomasa de Bruyne, belgijskiego florystę światowej sławy. Ponadto na dziedzińcu umiejscowiono miniaturę „złotego pociągu” z MiniEurolandu prezentującą scenki historyczne jak mogłoby wyglądać ładowanie pociągu.
- **Międzynarodowy Konkurs Tradycyjnego Powożenia im. Księżnej Daisy,** zorganizowany po raz czwarty przez Polskie Towarzystwo Powozowe. W minionych czasach Zamek w Książu, jako znacząca w skali europejskiej rezydencja arystokratyczna, obsługiwała liczna ilość pojazdów konnych, od znakomitych galowych po wyjazdowe, spacerowe i sportowe. Na konkursie pojawiają się coraz liczniej historyczne pojazdy, niektóre znakomicie wpisujące się w rzeczywistość historycznego otoczenia – jedynie pozostaje żal, że wśród nich nie ma ani jednego z dawnej wozowni książęcej. Nie mniej członkowie Polskiego Towarzystwa Powozowego oraz uczestnicy konkursów dokładają ciągłych starań, by konkursy z roku na rok stawały się coraz bardziej okazałe, pojawiały się coraz lepiej przygotowane zaprzęgi i coraz ciekawsze historyczne pojazdy.
- **Dolnośląski Festiwal Tajemnic** to najciekawsze wydarzenie historyczno - popularnonaukowe, skierowane przede wszystkim do fascynatów dawnych dziejów, osób spragnionych wiedzy i poszukiwaczy przygód. W programie przewidziano wykłady, projekcje o tajemnicach, widowiskowe rekonstrukcje historyczne, unikalne wystawy.
- **Międzynarodowy Festiwal Kameralistyki Ensemble im. Księżnej Daisy.** Misją Festiwalu jest promowanie mało znanego gatunku sztuki, jakim jest kameralistyka, zarówno w odniesieniu do utworów muzycznych, jak i dzieł teatralnych. W ramach Festiwalu spotykają się dwa nurty sztuki. Prowadzone są kursy muzyczne oraz warsztaty teatralne, w trakcie których uczestnicy Festiwalu razem z wybitnymi profesorami pracują nad wykonaniem wybranych utworów. Wszystkie dzieła prezentowane są w trakcie sześciu koncertów i trzech pokazów aktorskich otwartych dla publiczności. Festiwal ma wyjątkową formułę. W skład każdego zespołu kameralnego wchodzi zarówno profesorowie, jak i studenci. Dzięki temu możliwa jest partnerska współpraca pomiędzy utytułowanymi muzykami, a początkującymi adeptami. Wszystkie próby oraz koncerty i pokazy są organizowane w przestrzeniach imponującego Zamku Książ. W 2016 roku edycja poświęcona była sztuce tworzonej w trzech krajach Europy środkowo-wschodniej: Czechach, Polsce i Rosji.

W 2016 roku Zamek Książ i Palmiarnia dołączyły do akcji „Dolny Śląsk za pół ceny” i bilety na zwiedzanie obiektów bez przewodnika były o połowę tańsze. W grudniu 2016 roku przeprowadzono „Akcję „Zamek Książ za 10zł” w ostatni tydzień przed Wigilią, czyli od 19 do 24 grudnia zwiedzanie zamku bez przewodnika było w cenie 10 zł, a zwiedzanie z przewodnikiem w cenie 15 zł.

3.5 REWITALIZACJA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH I ROZWÓJ TURYSTYKI PIESZEJ

Miernik realizacji zadania: Liczba kilometrów oddanych lub zmodernizowanych szlaków turystycznych		
	2015	2016
Liczba kilometrów	123,9	156,9

Szlaki turystyczne są na bieżąco odnawiane i znakowane, prace odbywają się głównie w okresie wiosennym „przedsezonowym”. W roku 2016 odnowiono 140,9 km szlaków turystycznych ze środków Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej oraz 16 km szlaków w rejonie Ptasiej Kopy z dotacji Gminy Wałbrzych.

W 2016 roku odnowiono następujące szlaki:

- niebieski - Witków Śląski PKP – Trójgarb,
- niebieski - Trójgarb - Struga PKS,
- niebieski - Struga PKS - Dolina Czyżynki,
- niebieski - Lesista Wielka - Dzikowiec - Boguszów - Gorce - Sobięcín MPK,
- czerwony - Bolków - Parking pod Swarną,
- czerwony - Wałbrzych Główny PKP - Przełęcz pod Borową,
- czerwony - Wąwóz Książ - Cis Bolko - Świebodzice - Witoszów Górny - Bystrzyca Górna PKS,
- żółty - Bolków - Szczawno – Zdrój,
- żółty - Siodełko pod Starym Książem - Wąwóz Książ,
- żółty - Jedlina - Zamek Grodno,
- żółty - Wałbrzych Główny PKP - Jedlina Zdrój,
- żółty - Grzędy - Boguszów - Gorce PKP,
- zielony - Cis Bolko - Zamek Grodno,
- czarny - Sokołowsko - Przełęcz Sokola,
- czarny - Przełęcz Szybka - Przełęcz Kozia,
- czarny - Przełęcz trzech Dolin - Przełęcz pod Szpiczakiem,
- czarny - Świebodzice, ul. Świdnicka - Świebodzice PKS.

3.6 PODJĘCIE I INTENSYFIKACJA WSPÓŁPRACY POMIĘDZY INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI NA RZECZ ROZWOJU TURYSTYKI I KULTURY

Miernik realizacji zadania: Liczba organizacji pozarządowych partycypujących z zakresu rozwoju turystyki i kultury		
	2015	2016
Liczba podmiotów, które otrzymały dotację na wsparcie zadań realizowanych w ramach otwartych konkursów ofert z zakresu turystyki i kultury.	23	26

Podmioty otrzymały dotację na wsparcie zadań realizowanych w ramach otwartych konkursów ofert z zakresu turystyki i kultury.

1) Centrum Nauki i Sztuki Stara Kopalnia

W 2016 roku Stara Kopalnia współpracowała z wałbrzyskimi instytucjami kultury oraz pozawałbrzyskimi podmiotami w realizacji przedsięwzięć o charakterze kulturalnych i artystycznym.

Do najważniejszych inicjatyw podjętych wspólnie przez Starą Kopalnię i podmioty zewnętrzne należały:

- wystawa grafik Franciszka Starowiejskiego – współpraca z Państwową Galerią Sztuki w Sopocie,
- wystawa prac profesorów i studentów Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu – Akademia Sztuk Pięknych we Wrocławiu, Wydział Ceramiki i Szkła,
- prezentacja spektaklu „Schubert” – współpraca z Teatrem Dramatycznym w Wałbrzychu,
- rezydencja sztuki Anny Skubisz oraz wystawa instalacji Barbary Idzikowskiej „Oranżeria” – współpraca w ramach Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016,
- wystawa „Solidarności” – we współpracy z NSZZ Solidarność Region Dolny Śląsk,
- „Letnia Scena” Starej Kopalni i „Summer Party” – we współpracy z Wałbrzyskim Ośrodkiem Kultury,
- Koncert w ramach „Wrocław Industrial Festival” – współpraca ze Stowarzyszeniem Wrocław Industrial Festival,
- Festiwal Tradycji Górniczych Barbórka 2016 – współpraca z wałbrzyskimi stowarzyszeniami górniczymi, m.in.: Stowarzyszenie Gwarków KWK Victoria i Kopalń Wałbrzyskich, Stowarzyszenie „Górnicza Pamięć”,
- Prezentacja najśłynniejszych arii operowych – we współpracy z Teatrem „William-Es”,
- Wystawa „Zapomniana emigracja” – we współpracy ze Stowarzyszeniem Dom Bretanii w Wałbrzychu,
- „Brave Kids” – we współpracy z Fundacją im. Elżbiety Marii Urbańskiej.

2) Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna "Biblioteka pod Atlantami"

PiMBP „Biblioteka pod Atlantami” prowadzi szeroką współpracę z placówkami edukacyjnymi, instytucjami kultury, a także wieloma organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami w zakresie realizacji bogatej oferty edukacyjno-kulturalnej.

Wśród najważniejszych partnerów, z którymi kontynuowano i/lub podjęto współpracę w 2016 r. należy wymienić:

1. Instytucje kultury:

- Wałbrzyska Galeria Sztuki - Biuro Wystaw Artystycznych – współorganizacja m.in. Dnia Dziecka w Rynku, spotkania autorskiego z autorką biografii Franciszka Staroweyskiego pt. „Bycza krew” – Izabelą Górnicką-Zdziech,
- Wałbrzyski Ośrodek Kultury – współpraca w ramach Dni Wałbrzycha, tj. organizacja kiermaszu książek, warsztatów dla dzieci i młodzieży; zintensyfikowane działania w ramach przygotowania oferty edukacyjnej i kulturalnej obu instytucji w odnowionym obiekcie na Piaskowej Górze,
- Stara Kopalnia – współorganizacja spotkania autorskiego z Filipem Springerem, organizacja warsztatów i zabaw literackich (w oparciu o górnicze podania i legendy) w ramach Festiwalu Tradycji Górniczych Barbórka – Szycha Rodzinna,
- Teatr Lalki i Aktora – współpraca w ramach Nocy w Bibliotece (wypożyczenie scenografii), finału Roku Mariana Jachimowicza (recytacja wierszy przez aktora), konkursów czytelniczych i recytatorskich dla dzieci (czytanie tekstów przez aktorów, ich udział w jury konkursów),
- Muzeum Porcelany – współorganizacja konkursów z okazji Święta Flagi i Święta Niepodległości.

2. Inne biblioteki:

- Dolnośląska Biblioteka Publiczna im. T. Mikulskiego – współpraca w ramach projektu „Z książką na walizkach”- organizacja spotkania autorskiego z Pawłem Beręsewiczem, udział w konsorcjum IBUK i LEGIMI (bezpłatny dostęp do e-zbiorów), współorganizacja wystawy Olgi Tokarczuk, pt. „Olga Tokarczuk na świecie. Przekłady. Odgłosy prasy. Fotografie”,
- Książnica Karkonoska w Jeleniej Górze – współpraca przy tworzeniu Dolnośląskiej Biblioteki Cyfrowej,
- Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna im. K.K. Baczyńskiego w Dzierżoniowie – współpraca w ramach Roku Jachimowicza (przygotowanie wykładu i prezentacji nt. twórczości poety).

3. Placówki edukacyjne i opiekuńcze

- stała współpraca z wałbrzyskimi przedszkolami i szkołami w zakresie organizacji lekcji bibliotecznych i literackich, konkursów czytelniczych dla wszystkich grup wiekowych (m.in. „Literowanie na śniadanie”, „Pożeracze książek, ”Przegląd Twórczości Literackiej Dzieci i Młodzieży”), spotkań autorskich z twórcami literatury dziecięco-młodzieżowej (Paweł Beręsewicz, Grzegorz Kasdepke, Zuzanna Orlińska), imprez i akcji czytelniczych, m.in. ogólnopolskiej akcji „Jak nie czytam, jak czytam”,
- zintensyfikowano współpracę Filii nr 7 z oddziałem dziecięcym z Zespołem Szkół Nr 4 - dla młodzieży licealnej odbyły się zajęcia „Second life czyli wirtualna rzeczywistość, Czy świat wirtualny jest lepszy od rzeczywistego?”, wykłady pt. „Wojny kulturowe” oraz „Mroczna strefa przedstawia: Horror w literaturze i filmie”,
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Wałbrzychu włączał się w wiele prac bibliotecznych, np. pomoc organizacyjną podczas imprez bibliotecznych, np. Narodowego Czytania, Nocy w Bibliotece, malowania wierszy na chodnikach w ramach Roku Mariana Jachimowicza, pomocy seniorom podczas kursów komputerowych. Ponadto grupa ta często uczestniczy w imprezach bibliotecznych, np. wernisażach, spotkaniach autorskich, imprezach czytelniczych,
- Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Nowym Siodle – lekcje nt. alfabetu Braille’a i korzystania z audiooboków organizowane przez Dział Książki Mówionej,
- Uniwersytet Wrocławski: Instytut Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego - prelekcja Tamary Włodarczyk z „Dziedzictwo żydowskie w regionie wałbrzyskim” oraz pokaz filmu związanego z tematem wykładu oraz Instytut Filologii Polskiej – wykład i wystawa przygotowane przez dra Jana Choroszego, nt. Stanisława Vincenta.

4. Inne instytucje i organizacje pozarządowe:

- Urząd Miejski w Wałbrzychu - Biblioteka aktywnie włączyła się w różnorodne działania, w tym spotkania i akcje związane z Gminnym Projektem Rewitalizacji Miasta, Świętem Ulicy Słowackiego, sprzątnięciem miasta,
- dzięki współpracy z MOPS-em podczas wakacji zorganizowano „Podwórkowe spotkanie z książką” dla dzieci romskich z dzielnicy Nowe Miasto,
- w ramach partnerstwa „Epicentrum” wałbrzyska Biblioteka współpracowała z MOPS-em, CAL-em, RCWiP-em, organizując imprezy w Śródmieściu, m.in. Festiwal Podwórek, Andrzejki, spotkanie mikołajkowe,
- współpraca z Polskim Związkiem Niewidomych i Stowarzyszeniem Osób Niepełnosprawnych LARIX owocuje wieloma ciekawymi inicjatywami i działaniami, u podstaw których leży upowszechnianie czytelnictwa wśród osób niewidomych i słabo widzących. Dzięki współpracy ze Stowarzyszeniem „LARIX” udostępniano bezpłatnie kolejne czytaki w ramach projektu „Wypożyczalnia odtwarzaczy cyfrowej książki mówionej dla osób niewidomych i słabowidzących – Edycja 2017”. Dzięki tej współpracy czytelnicy mają bezpłatny dostęp do 1089 książek mówionych,
- współpraca z Domem Seniora przy ul. Kasztelańskiej 7 – Narodowe Czytanie, spotkania autorskie, wykłady tematyczne,
- Dzienny Oddział Psychiatryczny, Środowiskowy Dom Samopomocy w Wałbrzychu oraz Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Wałbrzychu – uczestniczył w cyklicznych spotkaniach literackich „Cały świat zamknięty w książce”, organizowanych przez Filie nr 7 z oddziałem dziecięcym;
- dzięki współpracy z Fundacją „Czemu Nie” utworzono Klub Gier Planszowych w Multimedialnej Filii Bibliotecznej oraz zorganizowano cykl wykładów i wystawę w ramach wałbrzyskich Dni Zdrowia Psychicznego,
- Stowarzyszenie Współpracy Polska-Wschód i Fundacja Museion, Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Drohobyckiej, Stowarzyszenie Pisarzy Polskich Oddział Wałbrzych, Węgierski Instytut Kultury w Warszawie oraz warszawskie Stowarzyszenie „Salon Literacki” – współpraca w ramach Roku Jachimowicza,
- Fundacja na Rzecz Rozwoju Audiodeskrypcji „KATARYNKA” we Wrocławiu – realizacja projektu „Bliżej Jachimowicza” (audiodeskrypcja Pokoju Poety, w ramach obchodów Roku Mariana Jachimowicza),
- Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Stowarzyszenie Przyjaciół „Biblioteki pod Atlantami”, opolski Teatr Tańca i Ruchu z Ogniem „Mantikora” i grupa artystyczna „Gorgona” - współorganizacja Nocy Bibliotek,
- Stowarzyszenie Przyjaciół „Biblioteki pod Atlantami”- współpraca w ramach realizacji projektu „Nie czytać to zbrodnia” (spotkania autorskie z twórcami kryminałów),
- Warszawskie Towarzystwo Krajoznawcze „Krajobraz” - wspólna realizacja projektu o nazwie „Muzeum Migracji w Przyczepie Niewiadów,
- Fundacja Księżnej Daisy von Pless – organizacja spotkania autorskiego z Barbarą Borkow i promocja książki „Siostry”,
- Koło Przewodników PTTK i Regionalne Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa Dolny Śląsk – organizacja tematycznych wykładów nt. regionu, współorganizacja konferencji regionalnej „Krajoznawstwo a szlaki turystyczne”,
- Dolnośląska Grupa Badawcza i Towarzystwo Miłośników Szczawna-Zdroju – wykłady o regionie, m.in. „Tajemnice Olbrzyma”, „Nieznany maj”, „Powrót. Rok 1945”, „Jeden dzień z życia kurortu. Szczawno-Zdrój XIX wieku”, „Szczawno pierwszych powojennych dekad”,
- Dom Spotkań z Historią w Warszawie – wykłady na temat kultury kresowej,
- Związek Emerytów i Rencistów w Wałbrzychu (Koło Rękodzieła), Sudecki Uniwersytet Trzeciego Wieku i Stowarzyszenie „Radość Życia”- włączenie się w organizację Świętecznego Kiermaszu Rękodzieła,

- Sanepid, Wspólnota Samorządowa „Stary Zdrój” oraz Straż Miejska – warsztaty „Bezpieczne dziecko” w ramach „Ferii w Bibliotece” w Filii nr 3 z oddziałem dziecięcym.

3) Teatr Lalki i Aktora

W roku 2016 Teatr pozyskał do współpracy merytorycznej inne podmioty, szczególnie przy realizacji tematycznych projektów artystycznych i edukacyjnych:

- „Pamiętaj o mnie...” - warsztaty teatralne dla seniorów i dzieci. W kategorii wiekowej dzieci 606 dzieci z 10 wałbrzyskich jednostek przedszkoli i szkół zarówno publicznych jak i niepublicznych. W kategorii wiekowej seniorzy - 21 osób – współpraca ze Stowarzyszeniem „Radość życia”, Uniwersytetem Trzeciego Wieku, Placówką Wsparcia Dziennego (CAL) z dzielnicy Śródmieście,
- „zrozumieć GIAURA” - artystyczna prowokacja gimnazjalistów – KULTURA DOSTĘPNA 2016 – spektakl z działaniami edukacyjnymi obejmującymi rozmowę pospektaklową i tematyczne warsztaty w dwóch grupach pn. „Bohater romantyczny?” i „Romantyczne postępowanie?”. Współpracy organizacyjna z 5 ośrodkami/centrami kultury w: Głuszycy, Piławie Górnej, Walimiu, Nowej Rudy, Świdnicy, Strzegomia. W projekcie uczestniczyło 2 248 osób, w tym 2 108 uczniów gimnazjów,
- Projekt „POLSKA 120” zrealizowany we współpracy z Centrum Kultury i Turystyki w Walimiu z udziałem organizacyjnym Centrum Kultury w Głuszycy i Pałacu Jedlinka w Jedlinie-Zdroju, dla ogółem 1.185 widzów.

Również w 2016 roku Teatr :

- zawarł umowy na prezentację spektakli teatralnych z 34 ośrodkami ponadlokalnymi – krajowe ośrodki/centra kultury, teatry, podmioty gospodarcze oraz Rada Rodziców Szkolnego Punktu Konsultacyjnego przy Ambasadzie RP w Wiedniu,
- współpracował z 130 jednostkami oświatowymi, opiekuńczymi z terenu woj. dolnośląskiego (spektakle zorganizowane w siedzibie Teatru),
- kontynuował działania reklamowe i promocyjne prowadzone na rzecz 6 podmiotów: Śnieżka-Invest ze Świebodzic, Zamku Książ Sp. z o.o. w Wałbrzychu, grupy Tauron Dystrybucja SA z siedzibą w Krakowie, RONAL POLSKA Sp. z o.o. z siedzibą w Wałbrzychu, WZK „VITORIA” w Wałbrzychu, Wałbrzyskim Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Wałbrzychu, zyskując środki na działania programowe,
- współpracował ze Stowarzyszeniem „TE-ART” w Wałbrzychu udostępniając swoje zaplecze techniczne do realizacji zadań statutowych organizacji i projektów kulturalnych dla mieszkańców Wałbrzycha.

4) Muzeum Porcelany

Współpraca z innymi instytucjami kultury odbywa się poprzez:

- wspólną organizację imprez (Lata Start, Dni Wałbrzycha, Dzień Dziecka),
- udział instytucji kultury w przedsięwzięciach realizowanych przez Muzeum,
- wzajemne udostępnianie zasobów sprzętowych (w przypadku Muzeum są to np. gabloty ekspozycyjne, ramy aluminiowe, sztalugi itp.),
- forum wymiany informacji nt. działalności instytucji kultury (szkolenia, zmiany prawne, publikacje itp.).

5) Wałbrzyski Ośrodek Kultury

O współpracy między instytucjami w Wałbrzychu świadczą liczne współorganizacje koncertów, spektakli, imprez plenerowych i różnego typu wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych. Instytucje współpracują ze sobą na różnych polach, począwszy od użyczenia sobie sprzętu (np. nagłaśniającego), poprzez wsparcie merytoryczne, a także wsparcie przy promocji wydarzeń.

W 2016 r. Wałbrzyski Ośrodek Kultury realizował imprezy i wydarzenia artystyczne dla kilkudziesięciu tysięcy mieszkańców Wałbrzycha i Aglomeracji Wałbrzyskiej, przy których współpracował z wieloma instytucjami w mieście, min.: Gminą Wałbrzych, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Muzeum Porcelany w Wałbrzychu, Hospicjum, Centrum Nauki i Sztuki Stara Kopalnia, Powiatową i Miejską Biblioteką Publiczną "Biblioteka pod Atlantami", Teatrem Dramatycznym, Zespołem Pieśni i Tańca "Wałbrzych", Filharmonią Sudecką, Centrum Informacji Turystycznej, ZDIKUM, Aqua Zdrojem, Zamkiem Książ, Teatrem Lalki i Aktora, Domem Bretanii, Adalbertinum (Hradec Kralove), Stowarzyszeniem Radość Życia, Fundacją Emu, Stowarzyszeniem WOK – Więcej o Kulturze, Stowarzyszeniem LJP II, Radą Wspólnoty Samorządowej Biały Kamień – Konradów, RWS Stary Zdrój, Komisją Fotografii Krajoznawczej, Stowarzyszeniem Autorów Polskich, Szkołą Tańca Cordex, Tauron, Polskim Czerwonym Krzyżem.

6) Zespół Pieśni i Tańca "Wałbrzych"

Zespół Pieśni i Tańca "Wałbrzych" w 2016 roku współpracował m.in. z : Gminą Wałbrzych, Wałbrzyskim Ośrodkiem Kultury, Teatrem Dramatycznym, Centrum Nauki i Sztuki Stara Kopalnia, Zamkiem Książ, Kompleksem Maria, Publicznym Gimnazjum Specjalnym nr 10 oraz z Publiczną Szkołą Podstawową Specjalną nr 10.

Zadania zrealizowane w 2016 roku przez Zespół Pieśni i Tańca Wałbrzych:

- IV Integracyjny Przegląd Jasełek i Pastorałek w Publicznym Gimnazjum Specjalnym nr 10 i Publicznej Szkole Podstawowej nr 10 w Wałbrzychu,
- koncert z okazji Dnia Babci i Dziadka Dnia Dziecka i Dnia Matki w Klubie Muzycznym Montownia w Starej Kopalni,
- oprawa artystyczna II Charytatywnego Balu Policji Dolnośląskiej w Zamku Książ,
- koncert dla Hospicjum w kompleksie Maria,
- koncert z okazji 70-lecia Publicznej Szkoły Podstawowej nr 6 w Boguszów Gorce,
- udział w paradzie inaugurującej Uroczyste Otwarcie Dolnośląskiej Stolicy Kultury w Szczawnie Zdrój ,
- uroczysty koncert z okazji 70-ciu Lat Rady Miejskiej Wałbrzycha w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu,
- udział w realizacji projektu Brave Kids - spotkanie informacyjne, Brave Kids Rozgrzewka i warsztaty realizowane na terenie Starej Kopalni (Klub Muzyczny Montownia, Szytygarówka),
- stoisko promocyjne podczas Festiwalu Kwiatów w Zamku Książ,
- koncert podczas XVII Międzynarodowego Turnieju Kowali o Srebrne Klucze w Legnicy,
- udział w Międzynarodowym Festiwalu Folkloru w Strzegomiu,
- uroczyste obchody 225. Rocznicy Uchwalenia Konstytucji 3 Maja w Kolegiacie pw. Św. Aniołów Stróżów,
- uroczysty koncert z okazji Święta Flagi,
- udział w Dożynkach w Starych Bogaczowicach,
- koncert z okazji 70-tej rocznicy powrotu repatriantów polskich z Francji, przygotowanie wernisażu francuskich piosenek „Zapomniany powrót”,
- oprawa artystyczna mszy z okazji Dnia Niepodległości oraz koncert w Starej Kopalni,
- koncert Bożonarodzeniowy w Starej Kopalni,

- udział w II Lokalnym Przeglądzie Tańca
- występ w Noworocznym Megawidowisku Operetkowym "Baron cygański" w Hali Stulecia,
- występy na Dniach Wałbrzycha,
- udział w I Wałbrzyskim Festiwalu Folklorystycznym – Kopalnia Folkloru,
- udział w projekcie „Myśl w ruchu 2016” Poruszyście # Wałbrzych,
- audycje w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, propagujące kulturę ludową i promujące Zespół Pieśni i Tańca „Wałbrzych”.

7) Wałbrzyska Galeria Sztuki Biuro Wystaw Artystycznych

Misją Wałbrzyskiej Galerii Sztuki Biura Wystaw Artystycznych w Wałbrzychu jest wspieranie artystów i popularyzowanie sztuki i rzemiosła artystycznego, czyniąc go przystępnym dla wszystkich. BWA prowadzi szeroko pojętą edukację artystyczną dzieci, młodzieży, a także dorosłych poprzez organizowanie wykładów, spotkań z artystami oraz aktywnych zajęć rozwijających wrażliwość artystyczną.

Wałbrzyska Galeria Sztuki Biuro Wystaw Artystycznych usiłuje wzbogacać ofertę programową dla społeczności miasta Wałbrzycha i nie tylko – zapraszamy do nas ludzi z całej Polski i utrzymujemy kontakty z artystami zagranicznymi. Poprzez takie działania kreujemy zainteresowania sztuką współczesną, popularyzując tym samym kulturę i sztukę. Działalność edukacyjna rozpowszechniana przez Galerię rozwija i upowszechnia wiedzę na temat kultury wśród wielopokoleniowych odbiorców.

W 2016 r. Wałbrzyska Galeria Sztuki Biuro Wystaw Artystycznych współpracowała z wałbrzyskimi i regionalnymi instytucjami kultury, szkołami, świetlicami, m.in. prowadząc działania edukacyjne:

- prelekcje dla uczniów szkół wałbrzyskich i z regionu dot. wystawy „Marc Chagall. Raj i Apokalipsa, wystawy „Rysunek XVI –XVIII w. Włochy, Niemcy, Niderlandy”. Ekspozycje ze zbiorów Muzeum Narodowego we Lwowie im. Andrzeja Szeptyckiego”,
- z cyklu „Widziane Moim Okiem”: imprezy z okazji Dnia Babci i Dziadka „Magia Obrazu, „O pisance nie tylko pisanej”, spektakl teatralny w wykonaniu szkolnej grupy teatralnej „Bez Komentarza” pt. „Gdzie jest Król M?” z PG nr 9, „Śladami Marca Chagalla”,
- dla dzieci i młodzieży, warsztaty ceramiczne malowanie jajek wielkanocnych i figurek bożonarodzeniowych (ceramika),
- jury konkursu plastycznego „Kopalnia jak malowana” organizowanego przez Centrum Kulturalno-Konferencyjne „Witold” w Boguszowie Gorcach,
- „Dzień Dziecka na wałbrzyskim rynku”, min. wielkie malowanie, gry i zabawy, spektakl teatru szkolnego „Bez Komentarza” pt. „Białe/Czarne” PG nr 9; współpraca z Biblioteką Pod Atlantami,
- udział, jako partner współpracujący, w spotkaniu w Bibliotece Pod Atlantami dot. wakacji w mieście,
- udział, jako partner współpracujący, w imprezie „1050 rocznica przyjęcia Chrztu przez Polskę” organizatorem była Gmina Stare Bogaczowice,
- „VI Festiwal Podwórek”, udział, jako partner współpracujący, i prowadzenie warsztatów ceramicznych dla dzieci, Organizator UM, MOPS.
- współorganizacja Dnia Wałbrzyskiego Twórcy w Starej Kopalni – wystawa śp. Kazimierza Masiuka i wałbrzyskich twórców Barbary Muchy-Brodzińskiej i Takisa Makandasisa,
- współorganizacja Święta Ulicy Słowackiego; organizator UM. Spotkanie artystów wałbrzyskich z pełną dokumentacją twórczości Alfreda Oruby,
- Galeria pod Atlantami - spotkanie autorskie z Izabelą Górnicką-Zdziech, poświęcone jej najnowszej książce „Franciszek Starowieyski – bycza krew”,
- rozpoczęcie projektu UM „Inicjatywa Lokalna” – spotkania organizacyjne, merytoryczne, przygotowanie projektu p.n. „Akademia Młodych Liderów”.

3.7 AKTYWIZACJA CENTRUM MIASTA

Miernik realizacji zadania: Liczba osób odwiedzających Centrum Informacji Turystycznej i Kulturalnej		
	2015	2016
Liczba osób	5.329	5.749

Imprezy organizowane w centrum miasta w 2016 roku :

- Orszak Trzech Króli w Śródmieściu (współorganizacja),
- 224. Rocznica Uchwalenia Konstytucji 3 Maja na Placu Kościelnym (współorganizacja),
- Rodzinna Majówka w Parku Sobieskiego (współorganizacja),
- Lampiony Pamięci na Placu Magistrackim (współorganizacja),
- 97. rocznica Odzyskania Niepodległości na Placu Kościelnym (współorganizacja),
- Koncert Kolęd w Rynku,
- Wręczenie nagród w konkursie "Anioły-muśnięcie skrzydeł" w Rynku- Wigilia w Rynku, święto ulicy Słowackiego,
- muzyczna „Majówka”, „Czerwcówka”, „Lipcówka”, „Sierpniówka”,
- Letnia Serenada,
- „Półmaraton”,
- Tour de Rynek – zawody w kapsle
- organizacja imprez w siedzibie Muzeum Porcelany: wystaw czasowych. zajęć warsztatowych dla różnych grup wiekowych, wykładów, spotkań,
- współpraca przy organizacji imprez plenerowych na terenie Śródmieścia (w tym także organizacja zwiedzania muzeum dla uczestników tych imprez, np. załóg uczestniczących w Rajdzie Pojazdów Zabytkowych).

– CEL 4. ROZWIĘTA INFRASTRUKTURA I SPRAWNIE FUNKCJONUJĄCE POŁĄCZENIA KOMUNIKACYJNE MIASTA (WEWNĘTRZNE I ZEWNĘTRZNE)

4.1 OPRACOWANIE I WDROŻENIE KOMPLEKSOWEJ KONCEPCJI ROZWOJU INFRASTRUKTURY DROGOWEJ W OPARCIU O KIERUNKI ROZWOJU FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEGO MIASTA

Planowane inwestycje są związane z funkcjonowaniem Aglomeracji Wałbrzyskiej. Opracowywana jest dokumentacja dotycząca planowanej budowy obwodnicy Boguszowa Gorc i obwodnicy Sobięcina tj. Program Funkcjonalno-Użytkowy i Studium Wykonalności. Wydana została decyzja środowiskowa przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Podpisane zostało porozumienie między Marszałkiem Województwa Dolnośląskiego, Prezydentem Wałbrzycha i Burmistrzem Boguszowa Gorc o wspólnej realizacji projektu.

4.2 URUCHOMIENIE MULTIMODALNEGO SYSTEMU TRANSPORTU PUBLICZNEGO

W tym zakresie na bieżąco realizowana jest analiza rozkładów jazdy komunikacji miejskiej oraz dopasowanie ich do odjazdów i przyjazdów środków transportu komunikacji kolejowej.

4.3 BUDOWA OBWODNICY WAŁBRZYCHA

W kwietniu 2016 roku złożony został wniosek o dofinansowanie budowy do Centrum Unijnych Projektów Transportowych na kwotę 397,48 mln. Zł na budowę obwodnicy Wałbrzycha.

4.4 ODBUDOWA SIECI DRÓG W GRANICACH ADMINISTRACYJNYCH MIASTA

Miernik realizacji zadania: Liczba oddanych km nowych lub zmodernizowanych dróg			
	2014	2015	2016
Liczba km	6,826	6,502	0,600
Miernik realizacji zadania: Liczba oddanych km nowych lub zmodernizowanych chodników			
	2014	2015	2016
Liczba km	9,473	7,449	0,612

1. Budowa nowego odcinka ulicy Kątowej w Wałbrzychu - droga gminna nr 116775D
 - liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych dróg – 0,345
 - liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych chodników -0,208
 - liczba oddanych kilometrów nowych dróg dla rowerów i ścieżek rowerowych -0
 - liczba nowych i/lub zmodernizowanych miejsc parkingowych -22
 - liczba nowych i/lub zmodernizowanych miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych -2.

2 .Przebudowa ul. 1 Maja w Wałbrzychu na odcinku od Placu Na Rozdrożu do łącznicy ul. Sikorskiego – droga wojewódzka nr 367 oraz droga powiatowa nr 3401 D

- liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych dróg -0,255
- liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych chodników -0,404
- liczba oddanych kilometrów nowych dróg dla rowerów i ścieżek rowerowych -0
- liczba nowych i/lub zmodernizowanych miejsc parkingowych -19
- liczba nowych i/lub zmodernizowanych miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych -0

4.5 POPRAWA DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ MIASTA

Miernik realizacji zadania: Liczba oddanych i/lub zmodernizowanych połączeń komunikacji publicznej			
	2014	2015	2016
Liczba połączeń	2	4	5
Miernik realizacji zadania: Liczba nowych i/lub zmodernizowanych przystanków komunikacji miejskiej			
	2014	2015	2016
Liczba przystanków	49	28	9

Zmodernizowano 5 linii komunikacyjnych:

- linia 2 i linia C – przedłużenie tras do Galerii Victoria,
- linia nr 5 – uruchomienie dodatkowych kursów w niedziele do Głuszycy,
- linia 11 i linia 18 – zmiana układu dowozu pracowników WSSE do Ronala i Mando.

Utworzono 2 nowe przystanki komunikacji miejskiej w lokalizacji Piłsudskiego–Pl. Konstytucji 3 Maja oraz 1 Maja-Szymanowskiego.

Zmodernizowano 7 przystanków komunikacji miejskiej: 1 Maja-ZUS i 1 Maja-Przemysłowa, nowe wiaty zainstalowano w lokalizacjach: ul. 11 Listopada – ul. Kombatantów, ul. 11 Listopada – ul. Kaliska, ul. Kosteckiego – koksownia, ul. Broniewskiego – ul. Wszyńskiego, ul. Broniewskiego – ul. Długa.

4.6 BUDOWA CENTRUM PRZESIADKOWEGO KOLEJOWO—AUTOBUSOWEGO WAŁBRZYCH CENTRALNY

Brak działań w 2016 roku.

4.7 WDROŻENIE PROGRAMÓW: ŚRÓDMIEŚCIE BEZ SPALIN, PARKING ZA DARMO, DZIEŃ BEZ SAMOCHODU, PARKUJ I JEDŹ (ZGODNIE Z ZAŁOŻENIAMI PRZYJĘTYMI W PROGRAMIE ZIELONY WAŁBRZYCH 2020)

Miernik realizacji zadania: liczba nowych i/lub zmodernizowanych miejsc parkingowych zarządzanych przez ZDKiUM		
	2015	2016
Liczba miejsc	163	41
Miernik realizacji zadania: liczba nowych i/lub zmodernizowanych miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych zarządzanych przez ZDKiUM		
	2015	2016
Liczba miejsc	15	2

W ramach projektu „Parkuj i Jedź” Gmina Wałbrzych rozpoczęła realizację przedsięwzięcia „Remont i przebudowa budynku dworca kolejowego Wałbrzych – Szczawienko wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i kolejową oraz kompleksowym remontem i przebudową drogi – ul. Stacyjnej wraz z wykonaniem parkingów w celu wdrożenia systemu Parkuj i Jedź (PARK&RIDE) na terenie dz. nr 65/7, 65/8 obręb nr 3 Szczawienko zlokalizowanych w Wałbrzychu” – uzyskano pozwolenie na budowę oraz rozpoczęto etap realizacji w zakresie remontu budynku dworca wraz z rozbiórką przybudówki i remontem ul. Stacyjnej.

Program "Dzień bez samochodu" został ustanowiony zarządzeniem Prezydenta Miasta Wałbrzycha z dnia 17 kwietnia 2014 r. W dniu bez samochodu bezpłatny przejazd środkami komunikacji miejskiej w Wałbrzychu jest możliwy po okazaniu ważnego dowodu rejestracyjny samochodu osobowego.

22 września 2016 roku zorganizowane zostały obchody Europejskiego Dnia bez Samochodu w Wałbrzychu. Zachęcano mieszkańców do skorzystania z alternatywnego środka transportu np. autobusu komunikacji miejskiej, roweru. Zorganizowana została parada rowerowa złożona z przedstawicieli: władzy gminnej i powiatowej, firm i instytucji z terenu miasta Wałbrzycha oraz dzieci i młodzieży szkolnej, która przejechała ulicami Wałbrzycha w eskorcie Policji i Straży Miejskiej na trasie: Plac Magistracki – ul. Dmowskiego – ul. Drohobycka – ul. Słowackiego – Plac Grunwaldzki- ul. Wysockiego – ul. Andersa – ul. Ratuszowa - AQUA ZDRÓJ.

W programie imprezy zorganizowano m.in.: konkursy, w tym rozstrzygnięcie konkursu plastycznego „Bez spalin w Wałbrzychu-zielone miasto”, prezentację udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, występy grup tanecznych, wystawę prac plastycznych dzieci i młodzieży z wałbrzyskich szkół, emisję edukacyjnego filmu w Mobilnym Centrum Promocji pt. „Miasto w ruchu” prezentującego skutki zatłoczenia miast, warsztaty bezpiecznego poruszania się rowerem w ruchu drogowym, promocję komunikacji miejskiej i akcji „Zamień wóz na bus”, prezentację rowerów elektrycznych.

4.8 WDROŻENIE PROGRAMU ROWERY WAŁBRZYCH 2020 (ZGODNIE Z ZAŁOŻENIAMI PRZYJĘTYMI W PROGRAMIE ZIELONY WAŁBRZYCH 2020)

Miernik realizacji zadania: Długość oddanych nowych dróg dla rowerów i ścieżek rowerowych przy drogach publicznych w zarządzie ZDKiUM			
	2014	2015	2016
Długość w m	5.143	3.209	985
Miernik realizacji zadania: Liczba zakupionych rowerów miejskich posiadających wspomaganie elektryczne			
	2014	2015	2016
Liczba miejsc	2	0	0

W 2016 roku powstał nowy ciąg pieszo rowerowy o długości 985 metrów przy ul. Wysockiego w Wałbrzychu na odcinku od ul. Antka Kochanka do ul. Andersa w ramach zadania "Ograniczenie niskiej emisji poprzez wprowadzenie zrównoważonej mobilności miejskiej i podmiejskiej, polegającej na wybudowaniu centrum przesiadkowego Wałbrzych Plac na Rozdrożu, oraz poprawie systemów zarządzania ruchem i energooszczędnym oświetleniem miejskim".

Istniejące ścieżki rowerowe utrzymywane są przez Zarząd Dróg Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu poprzez wykonywanie prac porządkowych, pielęgnacyjnych.

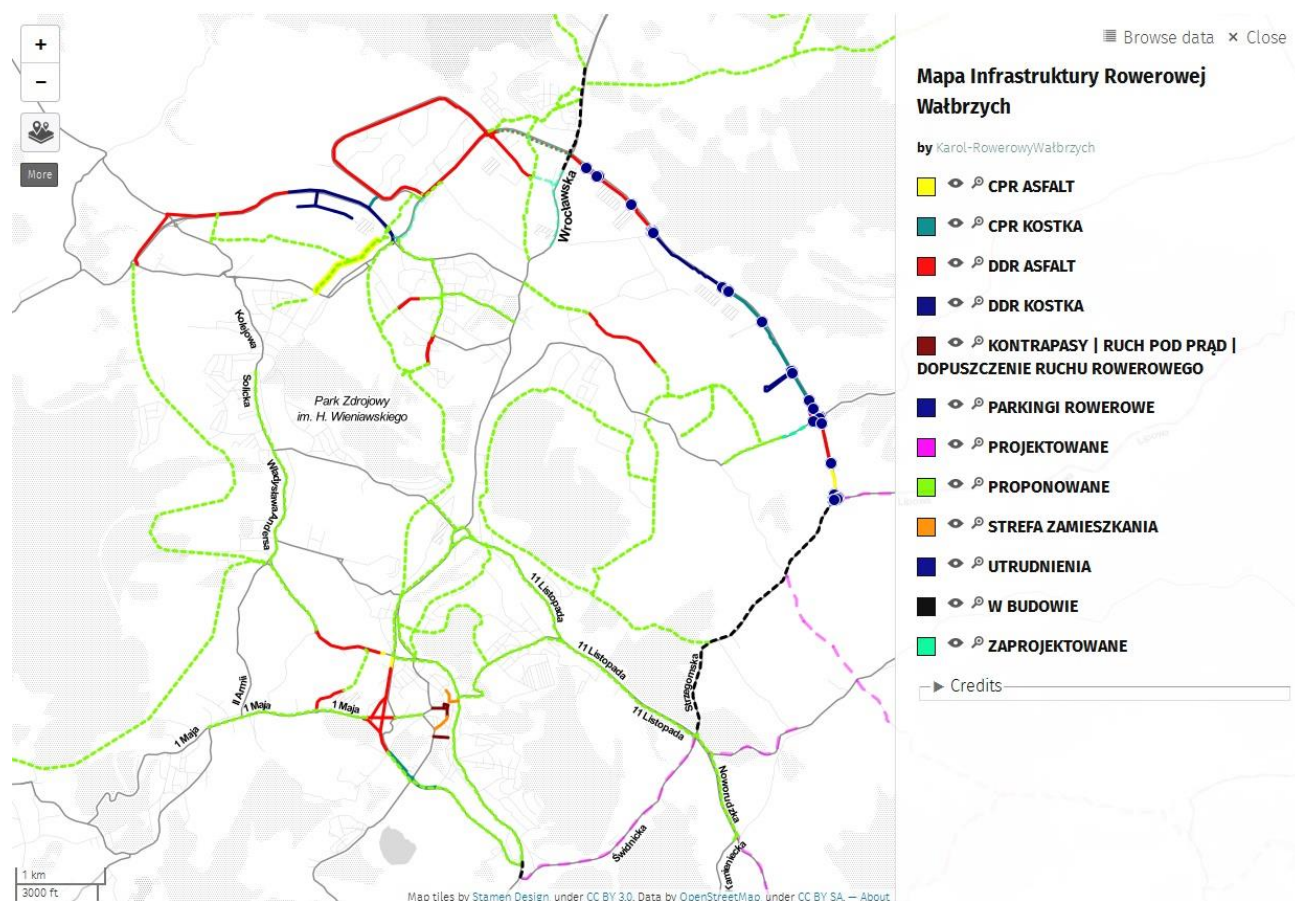
Opracowany został projekt "Ograniczenie niskiej emisji w Wałbrzychu poprzez wprowadzanie zrównoważonej mobilności miejskiej i podmiejskiej" – celem projektu jest wdrożenie niskoemisyjnej i zrównoważonej mobilności miejskiej i podmiejskiej. Dzięki szerokiemu zakresowi projektu i kompleksowemu podejściu do zagadnienia przedsięwzięcie przyczyni się do lepszej integracji gałęzi transportu, usprawnienia funkcjonowania transportu publicznego i niezmotoryzowanego indywidualnego. Projekt obejmuje:

- a) budowę 4 ciągów pieszo-rowerowych (ul. Świdnicka, de Gaulle'a, Sikorskiego, ul. Wysockiego) oraz 2 dróg rowerowych (Noworudzka, 11 Listopada),
- b) budowę kompleksowego systemu zarządzania ruchem i transportem publicznym, w skład którego wchodzi m. in. system zarządzania energią,
- c) stworzenie 2 zintegrowanych centrów przesiadkowych, tj. Dworzec Szczawienko. Powstanie m. in. plac manewrowy oraz przystanek dla autobusów, P&R - 40 miejsc, B&R - 12 miejsc,
- d) wyremontowany i przebudowany zostanie budynek dworca kolejowego Wałbrzych Szczawienko, Pl. Na Rozdrożu (powstanie m. in. plac manewrowy dla autobusów z 2 stanowiskami, B&R - 30 miejsc, P&R przy ul. Przemysłowej - 104 miejsca),
- e) działaniami uzupełniającymi są inwestycje w energooszczędne oświetlenie uliczne (budowa i wymiana oświetlenia w wybranych lokalizacjach Wałbrzycha) oraz w infrastrukturę drogową transportu publicznego (przebudowa skrzyżowania ul. 1 Maja, Rycerska, Limanowskiego w celu nadania priorytetu transportowi publicznemu w ruchu, przebudowa infrastruktury drogowej przy ww. zintegrowanych centrach przesiadkowych, tj. ul. 1 Maja, Przemysłowej oraz dróg dojazdowych do ww. dworca kolejowego oraz obiektu P&R).

Projekt przewiduje budowę parkingów w systemie Parkuj i Jedź (ang. Park&Ride, P&R) czyli parkingów zlokalizowanych w pobliżu peryferyjnych przystanków przeznaczony dla osób korzystających z publicznego

transportu zbiorowego. Kierowcy pozostawiają swoje pojazdy w wyznaczonych miejscach, przesiadają się do komunikacji zbiorowej i w ten sposób kontynuują drogę do centrum miasta. Powstaną również parkingi rowerowe tzw. systemie B+R (bike and ride) pozwalającym na zaparkowanie roweru na przystankach komunikacji publicznej i kontynuowanie podróży komunikacją zbiorową.

Projekt został złożony w ramach Programu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Wałbrzyskiej i oczekuje na ocenę przez Instytucję Pośredniczącą Aglomeracji Wałbrzyskiej

Mapa Infrastruktury Rowerowej Wałbrzych by Karol-RowerowyWałbrzych — About | Browse data

Źródło: <http://www.roverowywalbrzych.pl/index.php/mapa.html>

4.9 INTELIGENTNY SYSTEM ZARZĄDZANIA TRANSPORTEM

Prace nad projektem Inteligentny System Transportu w Gminie Wałbrzych (ITS) rozpoczęto w 2015 roku.

W czerwcu 2015 r. w opracowano Koncepcję Funkcjonalną Systemu ITS Wałbrzych, zgodnie z którą celem wdrożenia ITS w Wałbrzychu jest sprawne i efektywne zarządzanie infrastrukturą drogową i transportową oraz sprawna obsługa podróżnych, poprzez realizację następujących działań:

- ✦ rozbudowę systemu zarządzania ruchem na bazie istniejącej infrastruktury,
- ✦ rozbudowę obecnie istniejącej miejskiej infrastruktury telekomunikacyjnej, a w szczególności światłowodowej sieci teletransmisyjnej tak, aby umożliwiła ona komunikację elektroniczną pomiędzy wyniesionymi elementami Systemu zainstalowanymi na terenie miasta, a Systemem Centralnym ITS, zapewniającej przesył danych cyfrowych pomiędzy tymi elementami, w tym; obrazy z kamer, dane gromadzone przez sterowniki sygnalizacji, informacje dla podróżnych, lokalizację

- środków transportu publicznego itd., rozbudowę miejskiej sieci szerokopasmowej komunikacji bezprzewodowej o dalsze węzły niezbędne dla działania ITS w pełnym zakresie funkcjonalności,
- ▲ zaprojektowanie i wdrożenie otwartej platformy informatycznej, integrującej elementy systemu ITS, która zapewni wymianę danych pomiędzy tymi elementami,
 - ▲ budowę serwerowni i sali operacyjnej wraz z wyposażeniem stanowisk operatorów, dostosowanie do potrzeb operowania i eksploatacji Systemu pomieszczeń budynku Centrum Sterowania Ruchem,
 - ▲ realizację systemu tablic i znaków zmiennej treści dostarczających kierującym pojazdami istotnych informacji o zdarzeniach, zagrożeniach, parkingach itd. Celem powyższego jest umożliwienie dynamicznego oraz taktycznego zarządzania ruchem oraz ułatwienie kierującym pojazdami, z uwzględnieniem aktualnej sytuacji w mieście, w tym sytuacji kryzysowych (wypadki drogowe, katastrofy, imprezy masowe, roboty drogowe itp.),
 - ▲ stworzenie systemu priorytetów dla autobusów miejskich w celu przyspieszenia transportu publicznego,
 - ▲ wdrożenie i doskonalenie systemu zarządzania flotą transportu publicznego, umożliwiającego kontrolę punktualności przejazdów, prezentację online położenia na mapie cyfrowej, przekaz informacji dla podróżnych,
 - ▲ zaprojektowanie i udoskonalenie systemu informacji dla podróżnych, w tym zwiększenie ilości tablic przystankowych oraz portalu internetowego, poprzez które udostępniane będą informacje dla podróżnych (predykcja obciążenia sieci drogowej, informacje o parkingach, robotach drogowych, objazdach itd.),
 - ▲ rozbudowę systemu monitoringu wizyjnego,
 - ▲ wymianę części sterowników sygnalizacji ulicznej oraz konstrukcji i lamp sygnalizacyjnych.

Szacowany koszt projektu ITS Wałbrzych wynosi 13,6 mln zł.

W 2016 roku przygotowywano dokumentację przetargową na zaprojektowanie, dostarczenie, instalację, uruchomienie i wdrożenie projektu pt. "Inteligentny System Transportu w Wałbrzychu". Opracowywano program Funkcjonalno-Użytkowy i Szczegółowy Opis Przedmiotu Zamówienia.

– CEL 5. AKTYWIZACJA ZAWODOWA MIESZKAŃCÓW

5.1 AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH DO PODJĘCIA PRACY

Miernik realizacji zadania: Liczba osób korzystających z różnych form aktywizacji zawodowej oferowanych przez PUP w Wałbrzychu.				
L.p.	Forma aktywizacji	Liczba osób		
		2014	2015	2016
1	Szkolenia	142	154	104
2	Roboty publiczne	376	266	244
3	Prace interwencyjne	169	195	242
4	Staże	1.289	1.111	1.112

5	Prace społecznie użyteczne	676	736	642
6	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	299	337	306
7	Doposażenie miejsc pracy	180	182	146
8	Bon szkoleniowy	15	15	15
9	Bon stażowy	79	153	52
10	Bon na zatrudnienie	3	10	10
11	Bon na zasiedlenie	0	10	41
12	Dofinansowanie wynagrodzenia osób powyżej 50 roku życia	0	5	6
11	Razem	3.228	3.174	3162
Miernik realizacji zadania: Stopa bezrobocia				
		2014	2015	2016
	Stopa bezrobocia w powiecie wałbrzyskim	25,9%	21,6%	19,3%
	Stopa bezrobocia w Mieście Wałbrzych	13,2%	10,4%	9,0%

5.2 ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ, W TYM TWORZENIA SPÓŁDZIELNI SOCJALNYCH

W 2016 roku nie podjęto działań w tym zakresie.

5.3 AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Miernik realizacji zadania: Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP		
	2015	2016
Liczba osób	514	360

Od roku 2016 działa utworzony przez Gminę Wałbrzych Zakład Aktywności Zawodowej „VICTORIA” z siedzibą przy ul 1 go Maja 112 (Uchwała RMW Nr X/143/2015 z dnia 27.08.2015 r.)Zakład zatrudnia 64 osoby z niepełnosprawnością znaczną i umiarkowaną, personel liczy 21 osób. **Zakład posiada status Zakładu Aktywności Zawodowej od 15 lipca 2016 roku (Decyzja Nr D1/0001/2016 Wojewody Dolnośląskiego).**

Zakład wykonuje usługi poligraficzne, usługi archiwizacji i niszczenia dokumentów i nośników, usługi ubezpieczeniowe oraz usługi Call Center.

Samorząd Województwa Dolnośląskiego na podstawie Umowy DS-N/25/2015 z dnia 3.11.2015 r. w 2016 r. udzielił ze środków PFRON dofinansowania na kwotę 906 961,28zł. w tym na:

- przystosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych pomieszczeń produkcyjnych lub pomieszczeń służących świadczeniu usług oraz pomieszczeń socjalnych i przeznaczonych na rehabilitację w kwocie 754 696 91,00 zł netto,
- wyposażenie pomieszczeń socjalnych i przeznaczonych na rehabilitację, pomieszczeń, w których jest prowadzona działalność wytwórcza i usługowa oraz przygotowanie stanowisk pracy, w tym zakup maszyn, narzędzi i urządzeń niezbędnych do prowadzenia produkcji lub świadczenia usług w kwocie 84 169,71 zł netto,
- zakup surowców i materiałów potrzebnych do rozpoczęcia działalności wytwórczej i usługowej 8 100,00 zł netto,
- zakup sprzętu rehabilitacyjnego 59 994,66 zł netto.

Na działalność Zakładu w 2016 roku Województwo Dolnośląskie przekazało dotację w wysokości 60 775,22 zł (Umowa DS-N/98/2016 z dnia 30.11.2016 r.). Koszt działalności Zakładu Aktywności Zawodowej w roku 2016 od 15.07.2016 do 31.12.2016 roku wg preliminarza stanowiącego załącznik do Umowy wyniósł 1 532 333,47 zł.

Środki przekazane w roku 2016 z budżetu Gminy na działalność Zakładu Aktywności Zawodowej wyniosły 472 425,22 zł.

W roku 2016 z budżetu miasta została przekazana dotacja podmiotowa na działalność trzech Warsztatów Terapii Zajęciowej zajmujących się rehabilitacją zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnością intelektualną. Kwota dotacji 159 960,00 zł.

W roku 2016 środki przeznaczone z PFRON na zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej wyniosły 45 000,00 zł - zadanie realizowane przez PUP w Wałbrzychu.

– **CEL 6. WYSOKI KAPITAŁ SPOŁECZNY (ZDROWA I ZINTEGROWANA SPOŁECZNOŚĆ)**

6.1 UTWORZENIE I ROZWIJANIE W POSZCZEGÓLNYCH DZIELNICACH MIASTA CENTRÓW AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Pogram Centrum Aktywności Lokalnej (CAL), został zainicjowany w 1997 roku przez Biuro Obsługi Ruchu Inicjatyw Społecznych - BORIS. Obecnie koordynację nad jego realizacją przejęło Stowarzyszenie Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL. Na terenie Wałbrzycha funkcjonuje Centrum Aktywności Lokalnej zlokalizowane przy ul. Mickiewicza oraz pełniące taką samą funkcję Centrum Integracji Rodziny przy ul. Grota Roweckiego. Placówki pełnią bardzo ważną rolę w życiu społecznym miasta. Animują działalność kulturalną i rekreacyjną, organizują działania środowiskowe, prowadzą poradnictwo dla mieszkańców miasta. W Centrum Aktywności Lokalnej funkcjonuje Placówka Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży, a jej filia działa w Centrum Integracji Rodziny. Ponadto w każdej z placówek działają Kluby Seniora, Klub integracji

społecznej oraz pracowni komputerowej. Zadanie będzie realizowane w kolejnych latach poprzez rozwój sieci Centrów Aktywności Lokalnej.

Funkcjonuje utworzone we wrześniu 2015 r. Centrum Edukacyjno – Kulturalnego przy ul. Kasztelańskiej 7, w skład którego wchodzi filia Biblioteki pod Atlantami, Przedszkole Samorządowe, Żłobek, Dzienny Dom Pomocy i Świetlica Placówki Wsparcia Dziennego. Centrum pełni istotną funkcję społeczną, odbywają się tam działania integrujące wszystkie pokolenia.

W 2017 roku przewiduje się otwarcie kolejnych miejsc pełniących funkcje aktywizacyjną mieszkańców.

6.2 REALIZACJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA WAŁBRZYCHA

Miernik realizacji zadania: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej			
	2014	2015	2016
Liczba osób	7.040	9.565	8.804
Miernik realizacji zadania: Liczba osób objętych programami przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu			
	2014	2015	2016
Projekt „Od bierności do aktywności”	272	255	-
Klub Integracji Społecznej	63	67	73
Projekt „Powrót do aktywności”	30	-	20
Program Aktywności Lokalnej	-	10	360
Projekt „Wałbrzych mówi ...STOP PRZEMOCY	-	-	438
Projekt dla dzieci „Inspirował mnie Wałbrzych”	-	-	90
Razem	365	332	981

„Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Wałbrzycha” stanowi podstawę do realizacji trwałych wzorów i interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Strategia charakteryzuje w szczególności działania służb publicznych i niepublicznych rozwiązujących kwestie społeczne podejmowane dla poprawy warunków zaspokajania potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin. Opracowując Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu. Gminna strategia obowiązuje na lata 2016-2020. Strategia składa się z dwóch podstawowych części. Pierwsza to diagnoza społeczno-gospodarcza i demograficzna miasta, w której został przedstawiony obraz sytuacji mieszkańców Wałbrzycha oraz wskazanie kierunków przemian w przyszłości. Analiza objęła wybrane obszary życia społecznego, strukturę demograficzną społeczności lokalnej, rynek pracy i bezrobocie, sytuację gospodarczą i zatrudnienie, pomoc

społeczną, ochronę zdrowia, profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień, niepełnosprawność, edukację, kulturę, sport, rekreację. Część druga zawiera określenie celu strategicznego, obszary priorytetowe oraz szczegółowe cele operacyjne i zadania z nich wynikające.

6.3 PROFILAKTYKA I PROMOCJA ZDROWIA

Miernik realizacji zadania: Liczba zorganizowanych i przeprowadzonych akcji i/lub programów z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia		
	2015	2016
Liczba programów	11	4

Wspierając politykę nowotworową w Polsce, Gmina Wałbrzych zdecydowała o wdrożeniu i sfinansowaniu wieloletniego „Programu profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego HPV na lata 2014-2018”. W czerwcu 2014 roku Program otrzymał pozytywną opinię Agencji Technologii Medycznych w Warszawie i został przyjęty do realizacji Uchwałą Nr LXV/661/2014 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 29 sierpnia 2014 r., a w 2016 roku realizowano jego kolejną edycję.

W 2016 roku odbiorcami programu w zakresie szczepień profilaktycznych HPV były dziewczęta 12 letnie, uczennice szkół podstawowych, zamieszkałe i zameldowane na pobyt stały na terenie Wałbrzycha z rocznika 2004. Zaszczepiono: I dawką szczepionki – 173 dziewczynki, II dawką szczepionki – 173 dziewczynki, III dawka- szczepionki – 163 dziewczynki.

Każdorazowo cykl trzech dawek szczepionki, poprzedzony był kwalifikacyjnymi badaniami lekarskim oraz wpisem o szczepieniu do wymaganej dokumentacji medycznej (karta zdrowia dziecka, książeczka zdrowia, karta szczepień), dokumentacja medyczna w formie papierowej i elektronicznej znajduje się w Centrum Medyczne „Nowe Miasto”.

W ramach realizowanego programu została również przeprowadzona kampania informacyjno-edukacyjna dla dziewcząt i chłopców z rocznika 2004, ich rodziców-opiekunów i nauczycieli z zakresu zasadności profilaktyki raka szyjki macicy, ryzykownych zachorowań oraz chorób przenoszonych drogą płciową. Wykłady prowadził wykwalifikowany personel medyczny, których przekazywał wiedzę o zaletach szczepień przeciwko HPV, sprawach organizacyjnych, dotyczących przebiegu szczepień. Koszt kampanii edukacyjnej wyniósł 30.000,00 zł. Warunkiem skorzystania z darmowego szczepienia było podpisanie przez rodziców/opiekunów, formularza zgody na szczepienie.

Ponadto w okresie sprawozdawczym udzielono dotacji w kwocie 150.000,00 zł Polskiemu Towarzystwu Opieki Paliatywnej Oddział w Wałbrzychu na realizację zadania publicznego pn.: „**Podejmowanie działań w 2016 roku, mających na celu poprawę jakości opieki nad osobami przewlekle i nieuleczalnie chorymi, przebywającymi w środowisku domowym z terenu Miasta Wałbrzycha, w tym rehabilitacja i zakup niezbędnego sprzętu medycznego dla niepełnosprawnych, nieuleczalnie i przewlekle chorych dzieci**”. Głównym celem tych działań było sprawowanie paliatywnej opieki domowej w miejscu zamieszkania chorego, w jego terminalnej fazie choroby. Większość chorych na choroby nowotworowe przebywa w domu i jest im niezbędna opieka medyczna. Przeszkolony zespół: lekarzy, rehabilitantów, pielęgniarzy i psychologów z Poradni Opieki Paliatywno - Hospicyjnej, wykonywał cały szereg zabiegów przy chorych, wykorzystując specjalistyczny sprzęt medyczny, pielęgnacyjny i rehabilitacyjny, w tym sprzęt jednorazowego użytku. Również członkowie rodzin otrzymali wsparcie w zakresie nabycia umiejętności sprawowania właściwej opieki i pielęgnacji nad chorym np: zachowania czynności życiowych, utrzymania sprawności ruchowej, nauki chodzenia, żywienia a także zapobiegania problemom psychicznym związanym z długotrwałą i nieuleczalną

chorobą członka rodziny, np.: dostarczenie motywacji do dalszego życia zarówno chorego jak i członków jego rodziny, udzielanie wsparcia psychicznego w ostatnich chwilach życia chorego jak i po jego śmierci. W 2016 roku zrealizowano 1800 wizyt dla 146 chorych i ich rodzin. Ponadto objęto rehabilitacją leczniczą 22 dzieci. Uzyskano poprawę jakości życia chorych i ich rodzin, złagodzenie objawów i skutków choroby nowotworowej, wsparcie emocjonalne i psychologiczne chorych i rodzin, zapewniono sprzęt rehabilitacyjny oraz niezbędne wyposażenie w specjalistyczny sprzęt medyczny (np. pompy infuzyjne, materace przeciwoleżynowe, koncentratory tlenu, inhalatory, sprzęt jednorazowego użytku itp.). Zadanie to jest współfinansowane przez Gminę Wałbrzych od 20 lat.

Zrealizowano również warsztaty dla dziewcząt z drugich klas szkół ponadgimnazjalnych z zakresu profilaktyki raka piersi w formie prezentacji oraz instruktażowego szkolenia samobadania piersi w wykorzystaniem fantomów. Warsztaty prowadzone były przez wykwalifikowany personel medyczny – lekarzy i pielęgniarki pracujące w Specjalistycznym Szpitalu im. dr A. Sokołowskiego w Wałbrzychu – realizator zadania Stowarzyszenie Zdrowa Od- Nowa w Wałbrzychu. Celem realizacji tego zadania pn. **„Bądź dla siebie najważniejsza w ramach ogólnopolskiej akcji Różowa Wstążeczka”**, była nauka samobadania piersi, uświadomienie młodzieży profilaktyki wczesnego wykrywania chorób piersi, podniesienie świadomości wiedzy na temat chorób onkologicznych oraz wyrobienie pozytywnych postaw i zachowań wobec osób chorych. Przeznaczono na ten cel kwotę dotacji w wysokości 3.000,00 zł.

W ramach jednostki budżetowej utworzonej na podstawie Uchwały Rady Miejskiej Wałbrzycha nr X/134/2015 z dnia 27.08.2015r. – Centrum Stomatologii Szkolnej w Wałbrzychu celem zapobiegania zachorowalność na próchnicę i choroby przyzębia w 2016 roku Gmina Wałbrzych kontynuowała realizację **"Wałbrzyskiego programu profilaktycznej opieki stomatologicznej, zapobiegającego rozwojowi próchnicy zębów i chorób przyzębia u dzieci z wałbrzyskich szkół podstawowych i gimnazjalnych na lata 2015 – 2017"**, w uruchomionych 5 szkolnych gabinetach stomatologicznych tj. w:

- 1) Publicznej Szkole Podstawowej Nr 5 im. Aliny i Czesława Centkiewiczów, 58-303 Wałbrzych, ul. Poznańska 8,
- 2) Publicznej Szkole Podstawowej Nr 15 im. Jana Kochanowskiego, 58-309 Wałbrzych, ul. Hirszfelda 1,
- 3) Publicznej Szkole Podstawowej Nr 17 im. Marii Konopnickiej, 58-305 Wałbrzych, ul. 1 Maja 105,
- 4) Publicznej Szkole Podstawowa Nr 21 im. Olimpijczyków Polskich w Wałbrzychu, 58-316 Wałbrzych, ul. Grodzka 71,
- 5) Zespole Szkół Nr 2/II Liceum Ogólnokształcącym im. Hugona Kołłątaja 58- 300 Wałbrzych, Al. Wyzwolenia 34.

Założeniem programu jest ułatwienie dzieciom i młodzieży gminy Wałbrzych dostępu do podstawowej opieki stomatologicznej, w tym do profilaktycznych badań stomatologicznych i edukacji w zakresie chorób jamy ustnej, a głównym celem – poprawa stanu zdrowia zębów dzieci i młodzieży poprzez zmniejszenie zachorowalności na próchnicę zębów i chorób przyzębia oraz prowadzenie skutecznej profilaktyki u najmłodszych pacjentów. Aby ułatwić dzieciom i młodzieży dostęp do stomatologa w dużych szkołach zwiększono godziny pracy lekarzy w PSP nr 15 i PSP nr 21.

W celu realizacji programu Centrum zatrudniało 6 lekarzy stomatologów i 5 higienistek/asystentek stomatologicznych. W okresie od stycznia do grudnia 2016 r. zbadano w gabinetach stomatologicznych 3600 dzieci i młodzieży. Wyleczono zęby u ponad 1600 dzieci/młodzieży. Ponadto wykonano szereg świadczeń profilaktycznych i edukacyjnych: lakierowanie zębów - 1530 dzieci, lakowanie zębów 390 dzieci oraz instruktaże jamy ustnej i nauka szczotkowania – 3550 dzieci i młodzieży.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień „ANIMA” realizował dofinansowany z budżetu miasta ponadpodstawowy program terapeutyczny dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych, w ramach którego przeprowadzono 500 godzin zajęć grupowych terapii pogłębionej. Zajęcia były realizowane od marca do listopada 2016 r. Uczestniczyły w nim łącznie 52 osoby.

Ponadto, we współpracy z organizacjami pozarządowymi Gmina prowadziła profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie środowiskowych programów profilaktycznych i pozalekcyjnych zajęć sportowych tj.:

- dofinansowanie działalności Poradni Profilaktycznej „Monar” w ramach której działał punkt konsultacyjno-informacyjny (czynny 3 x w tygodniu po 4 godziny i udzielono w nim 378 porad),
- realizacja programu „Zagłębie Twórczości”, którego głównym celem była promocja zdrowego stylu życia nastawionego na realizację pasji, zainteresowań, rozwoju osobistego:
 - raz w tygodniu dwugodzinne warsztaty edukacyjno-rozwojowe (2 grupy po 12 osób),
 - w sierpniu wakacyjne warsztaty twórcze (przez 120 dni po 4 godziny udział wzięło 40 osób)
 - w listopadzie trzy prezentacje wyników działań twórczych dla około 500 odbiorców,
- prowadzenie przez Fundację Inicjatyw Lokalnych i Stowarzyszenie „Nasza Jedynka” środowiskowych programów profilaktycznych i pozalekcyjnych zajęć sportowych,
- promocja zdrowia w sztuce teatralnej dziecięcej i młodzieżowej - XXIV Festiwal – Wybieram Zdrowie,
- obóz socjoterapeutyczny dla 228 dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym,
- prowadzenie przez Stowarzyszenie Krzewienia Trzeźwości w Rodzinie Klub Abstynenta ODNOWA działań na rzecz promowania abstynencji i zdrowego stylu życia wśród mieszkańców miasta, w szczególności wspieranie działalności ruchów samopomocowych i środowisk trzeźwościowych.

6.4 REALIZACJA PROGRAMÓW WSPARCIA RODZIN Z OSOBĄ NIEPEŁNOSPRAWNĄ I PRZEWLEKLE CHORĄ ORAZ FORM POMOCY DLA OSÓB NI EPEŁNOSPRAWNYCH

Miernik realizacji zadania: Liczba osób korzystających z programów wsparcia rodzin z osobą niepełnosprawną i przewlekle chorą		
	2015	2016
Liczba osób	42	57

W roku 2016 realizowany był program „Dogoterapia” i program „Hipoterapia”.

Program „Dogoterapia” realizowany był w Przedszkolu Samorządowe Nr 17 z Oddziałami Integracyjnymi i Specjalnymi im. „Jana Brzechwy”. Kwotę 4.500.00 zł. przeznaczono budżetu miasta na wynagrodzenie dla dogoterapeuty – osoby posiadającej odpowiednie uprawnienia do pracy z dziećmi niepełnosprawnymi. Program obejmował rehabilitację dzieci z niepełnosprawnościami. W zajęciach brało udział ogółem 45 dzieci niepełnosprawnych.

Program „Hipoterapia” realizowany był w Zakładzie Stado Ogierów Książ w Wałbrzychu - Ośrodku Hodowli Zarodowej w Kamieńcu Ząbkowickim Sp. z o. o. Programem objęte zostały dzieci z niepełnosprawnością

z Przedszkola Samorządowego Nr 17 z Oddziałami Integracyjnymi i Specjalnymi im. "Jana Brzechwy". Zajęcia odbywały się w miesiącach : maj, czerwiec, wrzesień i październik. Z zajęć ogółem skorzystało 12 dzieci. W zajęciach uczestniczyły dzieci wraz z rodzicami. Razem w roku 2016 odbyły się 143 zajęcia. Wszystkie zajęcia odbywały się w godzinach popołudniowych. Środki finansowe przeznaczone na realizację zadania 8.000,00 zł zostały zabezpieczone w budżecie miasta.

– CEL 7. SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE

7.1 AKTYWNA WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Miernik realizacji zadania: Liczba organizacji biorących aktywny udział w podejmowanych działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych			
	2014	2015	2016
Liczba organizacji	12	12	9

W dniu 29 marca 2016 r. Rada Miejska Wałbrzycha podjęła uchwałę Nr XIX/283/2016 określającą szczegółowy sposób konsultowania z Gminną Radą Działalności Pożytku Publicznego (GRDPP), organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących statutowej działalności tych organizacji, unieważniając tym samym uchwałę z listopada 2010 r. Celem tej uchwały było udostępnienie coraz lepszych narzędzi elektronicznych do dyspozycji obywateli, które ułatwiły i przyspieszyły załatwianie spraw, a także stworzyły możliwość szybkiego i szerokiego udostępniania informacji publicznej. Wprowadzone udoskonalone środki elektronicznej komunikacji, stworzyły możliwość prowadzenia konsultacji społecznych z GRDPP, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami określonymi w ustawie. Rada Miasta Wałbrzycha 12 lipca 2016 r. przyjęła uchwałę Nr XXVI/356/2016 określającą tryb i kryteria oceny wniosków o realizację zadania publicznego w ramach inicjatywy lokalnej. Inicjatywa lokalna jest jedną z ważniejszych form partycypacji społecznej, gdzie mieszkańcy razem i na równi z samorządem mogą realizować zadania publiczne na rzecz lokalnej społeczności. W imieniu mieszkańców mogą działać organizacje pozarządowe, których udział może mieć tylko formę pośrednictwa przy składaniu wniosku na realizację zadania publicznego.

Przeprowadzona w 2016 r. Kampania 1% podatku dla Wałbrzyszan, umożliwiła 50 organizacjom pozarządowym posiadającym status Organizacji Pożytku Publicznego ubiegania się o dodatkowe środki na prowadzenie działalności statutowej. Ponad 80 organizacji z sektora pozarządowego realizowało zlecone w drodze otwartych konkursów ofert, zadania publiczne w obszarach: ochrony zdrowia, pomocy społecznej, patologii społecznej, kultury, kultury fizycznej, turystyki i rekreacji. Udział GRDPP, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów w realizacji zadań publicznych miasta z zakresu zaspokajania zbiorowych potrzeb społeczności lokalnej jest jednym z ważniejszych elementów planowania polityki rozwoju miasta i realizacji celów wynikających ze strategii i programów przyjętych przez radnych miasta Wałbrzycha.

W 2016 roku zostało zorganizowane uroczyste spotkanie w ramach obchodów Europejskiego Dnia Walki z Dyskryminacją Osób Niepełnosprawnych na którym została podpisana „Deklaracja życzliwości” porozumienie trójstronne podpisane przez Prezydenta Miasta Wałbrzycha, Dyrektora ZDKiUM oraz Śląskie Konsorcjum Autobusowe.

W grudniu 2016 r w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych zorganizowana została konferencja pn.: "Jubileusz 25 lecia wsparcia osób z niepełnosprawnościami". Konferencja odbyła się

pod patronatem Prezydenta Miasta Wałbrzycha. Celem konferencji było pokazanie jak ważne jest wsparcie osób niepełnosprawnych oraz tworzenie odpowiednich warunków i podejmowanie działań sprzyjających wyrównywaniu szans osobom dotkniętym niepełnosprawnością.

7.2 PRZEZNACZENIE CZĘŚCI ŚRODKÓW Z BUDŻETU MIASTA NA REALIZACJĘ ZADAŃ WŁASNYCH W RAMACH WAŁBRZYSKIEGO BUDŻETU PARTYCYPACYJNEGO

Budżet partycypacyjny, zwany również obywatelskim, to specjalnie wydzielona kwota z budżetu naszego miasta, o wydaniu której zdecydują sami mieszkańcy Wałbrzycha.

Miernik realizacji zadania: Wielkość środków z budżetu miasta przeznaczanych na Wałbrzyski Budżet Partycypacyjny.			
	2014	2015	2016
a) na projekty ogólnomiejskie –	1.800.000 zł	2.000.000 zł	1.980.000 zł
b) na projekty o charakterze lokalnym (dzielnice)	2.200.000 zł	3.000.000 zł	2.660.000 zł
Razem	4.000.000 zł	5.000.000 zł	4.640.000 zł
Miernik realizacja zadania: Liczba projektów zgłoszonych w ramach Wałbrzyskiego Budżetu Partycypacyjnego.			
	2014	2015	2016
Liczba projektów	121 (71 po weryfikacji)	100 (94 po weryfikacji)	60 (po weryfikacji 45)

W ramach projektów zadań o charakterze lokalnym, na każdą dzielnicę przypadał następujący limit kwot:

Śródmieście – 330 000,00zł,

Gaj - 330 000,00 zł,

Nowe Miasto - 270 000,00 zł,

Stary Zdrój - 240 000,00 zł,

Podgórze – 300 000,00zł,

Stary i Nowy Glinik - 300 000,00 zł,

Biały Kamień – 360 000,00zł,

Konradów - 360 000,00 zł,

Sobięcín - 180 000,00 zł,
 Szczawienko – 120 000,00 zł
 Książ i Lubiechów - 120 000,00 zł,
 Poniatów - 60 000,00 zł,
 Rusinowa i Kozice - 90 000,00 złotych,
 Piaskowa Góra - 510 000,00 zł,
 Podzamcze - 540 000,00 zł.

Frekwencja w trakcie głosowania nad projektami wyniosła 24%. W tabeli poniżej zaprezentowane zostały zwycięskie projekty.

Nazwa zadania	Szacunkowy koszt	Liczba oddanych głosów	Opis
A. PROJEKTY OGÓLNOMIEJSKIE			
Kopalnia Mocy – Centrum Rekreacyjno – Wspinaczkowe	980 000 zł + prawdopodobnie dofinansowanie z Ministerstwa Sportu i Turystyki na realizację zadania	6.951	Stworzenie atrakcyjnego miejsca do aktywnego spędzania czasu wolnego, promowanie zdrowego trybu życia, urozmaicenie oferty rekreacyjnej dla mieszkańców i turystów poprzez zagospodarowanie budynku nr 2 – centrum sportów ekstremalnych zgodnie z koncepcją Starej Kopalni. Stworzenie centrum złożonego ze ściany wspinaczkowej, strefy bulderingu, pomostu wielofunkcyjnego w formie przestrzeni rekreacyjnej oraz zaplecza. Dokumentacja projektowo-kosztorysowa i realizacja w 2017 roku.
Moje Miasto Wałbrzych – bezpieczne i ekologiczne	1 000 000 zł	10.452	Celem projektu jest poprawa bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w okolicach szkół oraz zapobieganie dewastacji odrestaurowanych terenów miasta. Zakup 12 samochodów osobowych z napędem hybrydowym dla dodatkowych patroli Komendy Miejskiej Policji w Wałbrzychu
B. PROJEKTY LOKALNE			
B.1. ŚRÓDMIEŚCIE			
Rewitalizacja i zagospodarowanie dawnego terenu rekreacyjnego przy ul. Przemysłowej, ul. 1 Maja i ul. Sikorskiego [Etap II]	165 000 zł	251	Rewitalizacja zdegradowanego terenu znajdującego wśród starej zabytkowej miejskiej zabudowy. Wydzielenie i wyposażenie placu zabaw w urządzenia zabawowe dla dzieci, wyposażenie terenu w urządzenia sportowe, m.in. : kosz do grania w koszykówkę, stół do tenisa oraz wykonanie ścieżek i nasadzeń. W 2016 roku dokumentacja projektowo-kosztorysowa.

Monitoring, oświetlenie placu zabaw oraz pozostała część placu, ścieżki, ławki, boisko do siatkówki - obszar ul. Chrobrego - Wysockiego 2-8	165 000 zł	224	Stworzenie estetycznej i ciekawej przestrzeni dla rekreacji mieszkańców. Dokończenie realizacji zadania z 2014 r. poprzez dokończenie zagospodarowania placu, ścieżek, doposażenie w elementy małej architektury, boisko. W 2016 roku dokumentacja projektowo-kosztorysowa.
B.2. NOWE MIASTO			
„Plac zabaw Nowe Miasto” - działka nr ewid. 482 obr 26 Nowe Miasto (obszar Ekoogrodu objętego jeszcze rękojmią do 14.06.2017r.)	135 000 zł	715	Stworzenie bezpiecznego placu zabaw, miejsca do zabaw dla najmłodszych mieszkańców dzielnicy poprzez utworzenie placu zabaw z bezpieczną nawierzchnią i ogrodzeniem. Wyposażenie placu w sprzęt i elementy małej architektury. W 2017 roku dokumentacja projektowo-kosztorysowa.
Centrum językowo – multimedialne w Publicznej Szkole Podstawowej nr 23 w Wałbrzychu przy ul. A. Struga 3.	135 000 zł	388	Stworzenie bazy umożliwiającej interesującą naukę języków obcych, informatyki, zapewnienie miejsca dla realizacji zajęć pozalekcyjnych i rozwoju zainteresowań młodzieży. Stworzenie i przystosowanie pomieszczeń pracowni językowej, mobilnej pracowni komputerowej, radiowęzła szkolnego i redakcji gazetki szkolnej. Zakup i instalacja sprzętu komputerowego oraz oprogramowania, sieci wi-fi, sprzętu elektronicznego do obsługi radiowęzła, zakup aparatu fotograficznego, odpowiednich urządzeń i mebli. W 2016 roku dokumentacja projektowo-kosztorysowa.
B.3. STARY ZDRÓJ			
Plac zabaw i urządzenia do ćwiczeń Street Workout przy gminnym Zespole Szkół nr 2 w Wałbrzychu - działka nr ewid. 226/2 obr. 20 Stary Zdrój , obok kompleksu Orlik	120 000 zł	506	Stworzenie bezpiecznego miejsca rekreacji dzieci, młodzieży i mieszkańców w dzielnicy Stary Zdrój. Utworzenie placu zabaw z bezpieczną nawierzchnią, wyposażonego w urządzenia zabawowe (m.in. huśtawki, skrzynie do wspinania, piaskownica), urządzenia do ćwiczeń Street Workout. Wyposażenie terenu w elementy małej architektury. W 2016 roku dokumentacja projektowo-kosztorysowa.
Piękna dzielnica i piękna okolica – zagospodarowanie	120 000 zł	344	Stworzenie estetycznego miejsca wypoczynku mieszkańców oraz uporządkowanie przestrzeni placu. Wykonanie miejsc postojowych dla mieszkańców,

Parku na pl. Gedymina			wykonanie miejsca składowania odpadów. Stworzenie alejki spacerowej, wyposażenie skweru w elementy małej architektury (ławki). W 2017 roku dokumentacja projektowo-kosztorysowa.
B.4. PODGÓRZE			
KP Gwarek Wałbrzych z bezpiecznym i nowoczesnym Stadionem - ul. Jagiellońska, dz. nr ewid. 90/1 obr. 33 Podgórze	150 000 zł	874	Zapewnienie higienicznego, bezpiecznego zaplecza dla dzieci i młodzieży należących do klubu KP Gwarek. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacja instalacji wodnej i C.O. wraz z wymianą kotła C.O. oraz remont dachu. Ze względu na fatalny stan budynku zaplecza zadanie czeka na dodatkowe fundusze (np. z Budżetu Partycypacyjnego 2017). W 2017 roku dokumentacja projektowo-kosztorysowa.
Zaprojektowanie i wybudowanie terenu rekreacyjnego przy Publicznej Szkole Podstawowej nr 5 w Wałbrzychu przy ul. Poznańska 8,	150 000 zł	780	Stworzenie estetycznego i bezpiecznego miejsca do aktywnego wypoczynku mieszkańców oraz porządkowanie przestrzeni placu przez wykonanie siłowni plenerowej z elementami małej architektury i oświetleniem terenu - zadanie połączono z " Modernizacja substancji szkolnej w ramach programu "Szkoła od nowa" - budowa boiska wielofunkcyjnego na terenie PSP nr 5 – etap A. W 2015 roku dokumentacja projektowo-kosztorysowa, w 2016 roku realizacja.
B.5. BIAŁY KAMIENŃ			
Plac zabaw typu PARKUR oraz 4 elementowa siłownia miejsce rekreacyjno-sportowe dla uczniów Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 2 oraz mieszkańców dzielnicy - przy ul. Melchiora Wańkowicza 13	60 623 zł	782	Poszerzenie oferty edukacyjnej i rekreacyjnej placówki oświatowej, zaspokojenie potrzeb w zakresie bezpiecznego i aktywnego spędzania czasu wolnego przez mieszkańców Białego Kamienia. Wykonanie placu zabaw wraz z dojściami, wyposażenie obszaru w urządzenia zabawowe typu Parkur (m.in. ławka do brzusków, poręcze do pompek, przejście strażackie, poręcze gimnastyczne, drabina pozioma, drążek do wymyków, drabina pionowa) i urządzenia fitness (m.in. biegacz, twister, wioślarz, rowerek). Wyposażenie obszaru w elementy małej architektury (m.in. ławki, kosze na śmieci). Zadanie zakończone w 2016 roku.
Remont ogrodzenia publicznej szkoły podstawowej nr 2 w Wałbrzychu przy ul. Melchiora Wańkowicza 13	104 000 zł	675	Zapewnienie bezpiecznego i estetycznego miejsca dla uczniów zarówno podczas zajęć jak i w godzinach popołudniowych. Rozbiórka starego ogrodzenia, tj. elementów stalowych i podmurówki; montaż ogrodzenia panelowego; zamontowanie dwóch bram wjazdowych zamontowanie dwóch bramek wejściowych. W 2016 roku dokumentacja projektowo-kosztorysowa i realizacja.

Plac zabaw dla dzieci – modernizacja i rozbudowa istniejącego placu przy ul. Gen. Bema 52 w Wałbrzychu	69 000 zł	666	Obecnie trwa procedura zmiany działki – obecna lokalizacja nie pozwala na wykonanie placu zabaw zgodnie z obowiązującymi przepisami.
B.6. SOBIĘCIN			
Wymiana nawierzchni drogi w Parku im. T. Kościuszki [z wyznaczeniem 3 miejsc postoju dla samochodów]	120 000 zł	341	Zwiększenie atrakcyjności i estetyki miejsca, umożliwienie jazdy na rolkach, deskorolkach, hulajnogach, rowerach. Zachęcenie mieszkańców do korzystania z parku, stworzenie bezpiecznego miejsca do zabawy dla dzieci. Wymiana wtórnej, zniszczonej nawierzchni bitumicznej, wymiana krawężników oraz odwodnienia głównej alei w Parku. W 2017 roku dokumentacja projektowo-kosztorysowa.
Plac zabaw i urządzenia do ćwiczeń przy ul. Kanii	60 000 zł	323	Stworzenie atrakcyjnego i estetycznego miejsca rekreacji mieszkańców. wykonanie placu zabaw wraz z elementami fitness, małą architekturą, utwardzonymi dojazdami i ogrodzeniem. W 2017 roku dokumentacja projektowo-kosztorysowa.
B.7. SZCZAWIENKO			
Centrum Aktywności Społecznej Szczawienko - pierwotnie ul. Lelewela 2a. Obecnie ze względu na wybraną niekorzystną lokalizację zdecydowano przenieść projekt „Centrum ...” do lokalu przy ul. Wrocławskiej 80	120 000 zł	319	Stworzenie optymalnych warunków do spędzania wolnego czasu mieszkańców dzielnicy i ich integracji. Przeniesienie Świetlicy Środowiskowej, Punktu Bibliotecznego, miejsca spotkań Seniorów, Punktu Dyżurnego Straży Miejskiej – stworzenie Centrum Aktywności Społecznej Szczawienko. Ze względu na zmianę lokalizacji centrum trwają procedury pozwalające wykonać w/w projekt.
B.8. PONIATÓW			
II ETAP Modernizacja infrastruktury sportowej na terenie byłej Szkoły Podstawowej nr 19, doposażenie w/w terenu w elementy małej	60 000 zł	212	Poszerzenie oferty rekreacyjnej dla mieszkańców dzielnicy. Montaż urządzeń siłowni zewnętrznej wraz z wykonaniem nawierzchni z miazgi granitowego, bramka do piłki nożnej, doposażenie istniejącego placu zabaw. W 2016 roku dokumentacja projektowo-kosztorysowa.

oraz doposażenie PLACU ZABAW na terenie Przedszkola przy ul. Sosnowej 25			
B.9. RUSINOWA, KOZICE			
Nasze Osiedle” - wykonanie miejsc postojowych wraz z remontem chodników przy ul. Osiedle Górnicze 18, 20 i 22	90 000 zł	175	Uporządkowanie terenu, poprawa bezpieczeństwa pieszych, zwiększenie estetyki i atrakcyjności miejsca przez utwardzenie terenu wraz z remontem chodników. Realizacja w 2017 roku
B.10. PIASKOWA GÓRA			
OGRÓDEK JORDANOWSKI - reaktywacja ETAP II, część A: „Integracja RAZ DWA TRZY! - dzieci, młodzież oraz my” przy ul. Ksawerego Dunikowskiego 14	255 000 zł	685	Rewitalizacja ogródka jordanowskiego, zapewnienie estetycznego i bezpiecznego miejsca do rekreacji i integracji mieszkańców dzielnicy. Zaprojektowanie nowego pawilonu; wymiana ogrodzenia. W 2016 roku dokumentacja projektowo-kosztorysowa. Ze względu na budżet wykonano jedynie nowe ogrodzenie.
OGRÓDEK JORDANOWSKI - reaktywacja ETAP II, część B: „Integracja RAZ DWA TRZY! - dzieci, Młodzież oraz my”	255 000 zł	614	Rewitalizacja ogródka jordanowskiego, zapewnienie estetycznego i bezpiecznego miejsca do rekreacji i integracji mieszkańców dzielnicy. Renowacja boiska do siatkówki plażowej, wytyczenie i wykonanie boiska uniwersalnego do kosza, siatkówki i badmintonu. Postawienie linowej rakiety (analogia do urządzenia kiedyś tam się znajdującego). W 2017 roku dokumentacja projektowo-kosztorysowa.
B.11. PODZAMCZE			
EUROPARK PODZAMCZE -na skwerze pomiędzy Kościołem pw. Św. Apostołów Piotra i Pawła, a ścieżką pieszo- rowerową przy Al. Podwale Obręb 46 Podzamcze	249 000 zł	1.873	Stworzenie bezpiecznego, atrakcyjnego miejsca do rekreacji i uprawiania sportu dla mieszkańców dzielnicy. Wykonanie alejki spacerowo-rowerowej, siłowni plenerowej. Wyposażenie terenu w elementy małej architektury (m.in. lampy solarne, ławki, śmietniki, stojaki na rowery). W 2016 roku dokumentacja projektowo-kosztorysowa.
Fitness dla zdrowia – zewnętrzne urządzenia	40 000 zł	508	Promowanie aktywnego trybu życia wśród mieszkańców dzielnicy; rozbudowa zaplecza sportowego Zespołu Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Wałbrzychu. Wykonanie

do ćwiczeń - dz. nr ewid. 88 obr. 47 Podzamcze, teren Szkoły			siłowni plenerowej wraz z utwardzeniem jej terenu. W 2016 roku dokumentacja projektowo-kosztorysowa.
Budowa placu zabaw i rekreacji przy ul. Fortecznej w dzielnicy Podzamcze - dz. nr 243/4, obręb 47 Podzamcze	140 000 zł	463	Stworzenie atrakcyjnego miejsca do aktywnego spędzania czasu wolnego, promowanie zdrowego trybu życia, urozmaicenie oferty rekreacyjnej. wykonanie placu zabaw z wyposażeniem go do linarium, dwa urządzenia fitness, elementy małej architektury. W 2016 roku dokumentacja projektowo-kosztorysowa.

7.3 INFORMATYZACJA USŁUG PUBLICZNYCH ON-LINE URZĘDU I JEDNOSTEK PODLEGŁYCH (ELEKTRONICZNE ZAŁATWIANIE SPRAWY: ZŁOŻENIE WNIOSKU, INFORMACJA DLA WNIOSKODAWCY, REALIZACJA WNIOSKU, DOSTARCZENIE ZAMÓWIENIA, PŁATNOŚĆ ELEKTRONICZNA)

Miernik realizacji zadania: Liczba e-usług oferowanych przez UM i jednostki podległe			
	2014	2015	2016
Liczba e-usług	18	18	18

Informatyzacja usług publicznych on-line urzędu i jednostek podległych przedstawia się następująco:

- W zakresie wykonania i wdrożenia systemu zarządzania oświatą dla UM i podległych mu jednostek organizacyjnych wykonano i wdrożono portal edukacyjny min. w zakresie rekrutacji dzieci do placówek oświatowych.
- W zakresie wdrożenia platformy do wspomagania obsługi systemu gospodarki odpadami komunalnymi, przygotowano portal, który umożliwi składanie deklaracji wraz z możliwością dokonywania płatności online oraz złożono wniosek o akceptację przygotowanego formularza do akceptacji przez centralne repozytorium dokumentów ePUAP. Uruchomienie ww. portalu po akceptacji formularza.
- W zakresie wdrożenia Portalu Interesanta, przygotowano platformę współpracującą z portalem ePUAP do obsługi interesantów zamawiających materiały i dokumenty z Internetowego Systemu Informacji Przestrzennej z Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznej.
- W zakresie usług dostępnych w elektronicznej platformie usług administracji ePAUP przygotowano i wdrożono 16 usług.

7.4 URUCHOMIENIE SERWISU INTERNETOWEGO URZĘDU MIEJSKIEGO UKIERUNKOWANEGO NA PROCES KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ (INTERAKTYWNE NARZĘDZIE KONSULTACJI SPOŁECZNYCH ZACHĘCAJĄCE DO ANGAŻOWANIA SIĘ W SPRAWY MIASTA, WYRAŻANIA WŁASNYCH OPINII I DZIELENIE SIĘ POGLĄDAMI).

Miernik realizacji zadania: Liczba wejść na stronę internetową Urzędu Miejskiego			
	od początku funkcjonowania strony do 2014	od 04.2015 do 03.2016	od 03.2016 do 02.2017
Liczba wejść	290.735	592.909	425.268

Uruchomienie serwisu internetowego Urzędu Miejskiego ukierunkowanego na proces komunikacji społecznej (interaktywne narzędzie konsultacji społecznych zachęcające do zaangażowania się w sprawy miasta, wyrażania własnych opinii i dzielenia się poglądami) przeprowadzono postępowanie przetargowe oraz zaprojektowano, wykonano i wdrożono portal internetowy Gminy Wałbrzych.

7.5 ROZWÓJ I PROMOCJA WOLONTARIATU

Miernik realizacji zadania: Liczba zrealizowanych programów promujących wolontariat			
	2014	2015	2016
Liczba programów	4	4	5

W ramach działania szkolnych Klubów "8" Młodzieżowego Wolontariatu zrealizowano: "Piknik Wolontariusza", "Wigilię Wolontariusza", "Dzień Na TAK", "Bał Integryjny", „Pola Nadziei”.

7.6 TWORZENIE NOWYCH I ROZWÓJ ISTNIEJĄCYCH ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Miernik realizacji zadania: Liczba nowo powstałych organizacji			
	2014	2015	2016
Liczba organizacji	13	18	16

W roku 2016 powstało 5 stowarzyszeń rejestrowych, 5 fundacji, 2 Uczniowskie Kluby Sportowe, 2 kluby sportowe działające w formie stowarzyszeń, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej i 2 stowarzyszenia zwykłe.

Stowarzyszenia wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego tzw. rejestrowe :

- Stowarzyszenie „Miejski Klub Sportowy Polonia Wałbrzych”,
- Stowarzyszenie na Rzecz Integracji Społecznej Osób Niepełnosprawnych „Na Równi ”,
- Stowarzyszenie „NESTOR” w Wałbrzychu,
- Stowarzyszenie „Zielona Koniczynka”,
- Stowarzyszenie Football Academy Wałbrzych (stowarzyszenie kultury fizycznej).

Fundacje:

- Fundacja "Końskie Niebo",
- Fundacja Przytulisko Artystyczne pod Pretekstem,
- Fundacja Aktywności Społecznej ,
- Fundacja Jesus Christ Security w Boguszowie-Gorcach terenowa jednostka organizacyjna w Wałbrzychu,
- Fundacja " PO MOC ".

Uczniowskie Kluby Sportowe

- Uczniowski Klub Sportowy "Vollej King",
- Uczniowski Klub Sportowy "Kinder Volleyball"

Kluby sportowe działające w formie stowarzyszeń nieprowadzących działalności gospodarczej

- Stowarzyszenie Imperium Boxing,
- Klub Karate Full Contact.

Stowarzyszenia zwykłe wpisane do ewidencji w 2016 r. po zmianie przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U z 2015r.poz.1923 ze zm.) zgodnie z art.40a ust.4 ustawy:

- Stowarzyszenie Kolekcjonersko-Strzeleckie Gwardia Sudety,
- Stowarzyszenie zwykłe Grupa Biegowa Dzikowiec.

7.7 ANIMACJA WAŁBRZYSKICH ŚRODOWISK LOKALNYCH

Od wielu lat realizowane są na terenie miasta Wałbrzycha działania środowiskowe, które na stałe wpisały się w działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Uczestniczą w nich zarówno klienci Ośrodka, jak i członkowie ich rodzin, sąsiedzi, koledzy. Wspólnie upiększono miejsca zamieszkania poprzez nasadzenia kwiatów, krzewów i drzewek, malowanie bram wejściowych, przygotowywano i przeprowadzono festyny, spotkania obywatelskie i edukacyjne, uczestniczono w rajdach turystyczno – integracyjnych, olimpiadach sportowo-rodzinych w przedsięwzięciach kulturalnych i cyklicznych spotkaniach.

W ramach animowania społeczności lokalnych w 2016 roku zorganizowano m.in.:

1. Działania edukacyjne:

- zajęcia rekreacyjno-edukacyjne z dziećmi i ich rodzicami mające na celu m. in. utrwalenie zasad bezpieczeństwa obowiązujących podczas wakacyjnych wyjazdów i spędzania czasu wolnego. Policjanci przeprowadzili z dziećmi rozmowy na temat zachowania bezpieczeństwa podczas letniego odpoczynku, zasad bezpiecznego poruszania się po drodze oraz zasad ograniczonego zaufania

w stosunku do osób obcych. Terapeuta do spraw uzależnień poinformował dzieci o konsekwencjach wynikających z zażywania narkotyków oraz spożywania alkoholu,

- cykl spotkań promujący zdrowy tryb życia, którego celem było racjonalne gospodarowanie własnym budżetem domowym. Uczestnicy wspólnie przygotowywali posiłki, piekli ciasta oraz nabywali umiejętności szycia na maszynie i wykonywania robótek ręcznych.
- wspólne czytanie w bibliotece z udziałem rodziców i dzieci, które miało za zadanie promowanie idei czytania książek wśród rodziców i dzieci,
- okolicznościowe z rodzicami i dziećmi promujące ideę spędzania wolnego czasu, a także mające na celu umocnienie tradycji świąt Bożego Narodzenia,
- "Szkoła dla rodziców" - działania mające na celu wzmocnienie więzi rodzinnych, w ramach działania odbywały się spotkania z psychologiem i pedagogiem.

2. Działania sportowo rekreacyjne:

- organizowanie rajdów turystycznych połączonych ze wspólnym ogniskiem i pieczeniem kiełbasek, pieszych wycieczek w okolicach Wałbrzycha,
- zorganizowanie w Centrum Integracji Rodziny sportowych rozgrywek międzydzielnicowych z udziałem mieszkańców dzielnic Stary Zdrój, Piaskowa Góra oraz Szczawienko, którzy wspólnie aktywnie włączyli się w konkursy i zabawy sportowe,
- „Wakacje na Osiedleńców” to cykl imprez organizowanych przez pracowników socjalnych w okresie wakacyjnym dla dzieci i ich rodziców. Realizowane były na zasadzie pracy streetworkera, a celem tych działań była profilaktyka w zakresie uzależnień i zachowań społecznie nieakceptowanych oraz promowanie alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego. Zajęcia prowadzone były m.in. przez pracowników socjalnych i asystentów rodziny.

7.8 WYSZUKIWANIE I WSPARCIE LIDERÓW LOKALNYCH

Działania mające na celu animowanie wałbrzyskich środowisk lokalnych nie mogłyby się odbyć gdyby nie liderzy lokalni, którzy stali się partnerami do współpracy np. uczestnictwo w partnerstwie lokalnym jako reprezentant środowiska. To lokalni liderzy z grupami sąsiedzkimi kreowali i realizowali działania na swoich podwórkach, przejmując całkowicie inicjatywę za ożywienie własnej przestrzeni. Celami inicjatyw sąsiedzkich było m.in. budowanie tożsamości lokalnej, rozwój potencjału mieszkańców na rzecz ich samodzielności, budowanie relacji sąsiedzkich, wzmacnianie poczucia odpowiedzialności i sprawczości za swoją dzielnicę. W sposób najbardziej widoczny, zasada ta sprawdziła się przy organizowaniu od 2012 roku konkursu „Kolorowe podwórka”, projektu wpisującego się w rewitalizację miasta. Od 2012 zaczęto włączać liderów podwórkowych w proces tworzenia konkursu, jego dokumentów, założeń. Zapraszano ich na spotkania organizacyjne i angażowano do prac partnerstwa lokalnego „Centrum”. Na przestrzeni pięciu lat 2012 – 2016 odbyło się 36 inicjatyw podwórkowych, w które zaangażowało się około 540 dorosłych mieszkańców dzielnicy Śródmieście. Podczas każdej edycji konkursu obowiązkowymi elementami było:

- organizacja wydarzenia lokalnego np. festyn, piknik gry, zabawy i konkursy, sąsiedzki grill,
- wspólne z sąsiadami zadbanie o podwórko np. sadzenie krzewów, odmalowanie ławki, sprzątnięcie podwórka.

Corocznie po każdym zakończonym konkursie, partnerstwo lokalne, wspólnie z liderami przeprowadzało ewaluację inicjatyw, dzięki której tworzone były rekomendacje do kolejnych przedsięwzięć. W związku z powyższym następane edycje były wzbogacane o nowe zadania, które powodowały coraz większe włączanie samych mieszkańców w proces zmiany społecznej i przestrzennej. W ostatnim roku znalazły się wszystkie wypracowane podczas spotkań elementy.

W 2016 roku w odpowiedzi na oczekiwania mieszkańców, instytucji i organizacji pozarządowych działających na terenie miasta Wałbrzycha powstała „Szkoła Liderów”. Głównym celem projektu było określenie potrzeb społecznych poszczególnych grup, opracowanie planu strategicznego, który wskazywałby

możliwości realizacji działań społecznych ukierunkowanych na integrację społeczną oraz zwiększenie zaangażowania mieszkańców w życie miasta. Do realizacji zaplanowanych działań zaproszono organizacje pozarządowe, instytucje kulturalne oraz szkoły i przedszkola. W ramach planu określono dwa główne cele, tj. współpraca z innymi służbami / instytucjami oraz angażowanie mieszkańców / uczniów. Realizacja zamierzeń odbywała się głównie w formie spotkań warsztatowych lub szkoleń, w trakcie których poruszano tematykę działań na rzecz bezpieczeństwa, obejmowanie patronatem honorowym oraz promocję działań. Wśród nadrzędnych tematów określono również zadanie priorytetowe, tj. realizacja zadań w ramach Inicjatywy Lokalnej. Dla beneficjentów projektu przeprowadzono szkolenie z zakresu form i możliwości podejmowania działań w ramach Inicjatywy Lokalnej. Jednym z wymiernych efektów było powstanie Akademii Młodych Liderów, która skupiła wokół siebie najmłodszych mieszkańców miasta.

7.9 ROZWÓJ SAMOORGANIZACJI MIESZKAŃCÓW WAŁBRZYCHA

W ostatnich latach zauważalnie wzrosło zainteresowanie mieszkańców miasta poprawą estetyki otoczenia oraz integracją środowiska lokalnego. W 2016 roku zdecydowanie wzrosła ilość zorganizowanych przez mieszkańców Wałbrzycha przedsięwzięć w tym zakresie. Poniżej przedstawiono nieliczne przykłady tych działań.

- wraz z pracownikami socjalnym oraz okolicznymi mieszkańcami przeprowadzono prace porządkowe zmierzające do poprawy estetyki obiektu Centrum Integracji Rodziny przy ul. Grota Roweckiego 3 przed organizowaniem w nim działań wakacyjnych,
- zorganizowano konkurs na najbardziej zadbaną klatkę schodową pt. "Klatka schodowa naj..." w dzielnicy Biały Kamień, którego celem była integracja mieszkańców budynku, dbanie o swój dom, wspieranie wzajemnej pomocy sąsiedzkiej, dbanie o wizerunek własnego budynku,
- pod hasłem „Tu mieszkam – tu jestem gospodarzem” zorganizowano działanie mające na celu mobilizowanie lokatorów do uporządkowania i utrzymywania czystości w klatkach schodowych których mieszkańcy wywiesili grafik sprzątnięcia, zawiesili firanki w oknach na klatce schodowej, postawili kwiatki w doniczkach. Uporządkowali podwórko, postawili gazony z kwiatami,
- w ramach wspólnych działań Sudeckiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku, pracowników MOPS oraz mieszkańców dzielnicy Piaskowa Góra zorganizowano kolejne działania na rzecz poprawy estetyki otoczenia oraz integracji mieszkańców dzielnicy Piaskowa Góra. W ramach działań wykonano prace porządkowe na terenie ogródka jordanowskiego oraz odmalowano altanę,
- przeprowadzona została kolejna edycja konkursu „Kolorowe podwórko”. Są to inicjatywy obywatelskie mieszkańców dzielnicy Śródmieście, które mają na celu uporządkowanie i poprawę estetyki najbliższego otoczenia. W br. inicjatywy podejmowane były przy ul. A. Pługa, Al. Wyzwolenia i ul. Zajęczka. W działaniach środowiskowych aktywnie uczestniczyło około 60 mieszkańców, pracownicy socjalni, Centrum Aktywności Lokalnej w Wałbrzychu, Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych w Wałbrzychu,
- inicjatywy mieszkańców rejonów Rusinowa i Kozic oraz pracowników socjalnych odbyły się działania środowiskowe pn. „Uwieramy pomnik” mającej na celu obronę pomników przed zabraniami ich zabytkowego Parku na Rusinowej i przeniesieniem ich na jedno z Wałbrzyskich Rond. Walka o pomniki trwała od dawna i zakończyła się sukcesem mieszkańców. Jako wyraz zadowolenia podjęto działanie "ubrania pomników" . Mieszkańcy podczas wspólnego spaceru zawieszali z radością kolorowe łańcuchy, oraz przystrajali rzeźby czapkami, szalikami, kolorowymi girlandami. Inicjatywa ta była okazją do integrację społeczności lokalnej z wykorzystaniem własnych zasobów,
- zorganizowano spotkania z mieszkańcami ulic Armii Krajowej, Kombatantów oraz Stefana Batorego, podczas których wspólnie z radnym Rady Miejskiej Wałbrzycha oraz pracownikami Biura Obsługi Klienta

MZB rozmawiano na temat przyszłości dzielnicy Stary Zdrój, jej rewitalizacji oraz odpowiedniego według mieszkańców zagospodarowania terenu wokół ich posesji. Mieszkańcy aktywnie zaangażowali się w proces sprzątnięcia oraz upiększania swoich podwórek,

- pracownicy socjalni brali czynny udział w „Święcie ulicy Słowackiego”, którego organizatorami było: Biuro Promocji Miasta, członkowie Partnerstwa „Epicentrum”, instytucje kultury i mieszkańcy. Głównym celem imprezy była aktywizacja mieszkańców miasta, promocja zarówno ulicy Słowackiego, Śródmieścia jak i instytucji funkcjonujących w tym obszarze, a także integracja lokalnego społeczeństwa i wspólna zabawa,
- pracownicy socjalni aktywnie uczestniczyli w odbywających się na terenie miasta spotkaniach w sprawie Wałbrzyskiego Budżetu Partycypacyjnego na rok 2017 oraz spotkaniach dotyczących rewitalizacji sześciu dzielnic miasta.

7.10 TWORZENIE WARUNKÓW DO AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI JAKO PODSTAWY INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

W 2016 roku udzielono wsparcia finansowe działalności następujących podmiotów:

- Warsztatów Terapii Zajęciowej,
- Środowiskowego Domu Samopomocy,
- Domu Pomocy Społecznej Rusinowa,
- Organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

W ramach tego zadania ważnym krokiem w kierunku wydajniejszego modelu polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych jest realizowany w ramach Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Program Aktywny Samorząd. Działania przewidziane w programie dają większe możliwości na aktywniejsze włączenie się na rzecz aktywności społecznej osób niepełnosprawnych. Formy wsparcia przewidziane w programie dotyczą likwidacji barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób niepełnosprawnych. Program obejmuje dwa Moduły: likwidację barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową oraz pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Kolejnym działaniem jest wspieranie udziału osób niepełnosprawnych w sporcie, kulturze, rekreacji i turystyce co stanowi niezbędny czynnik wszechstronnego rozwoju, potęguje oddziaływania wychowawcze i usprawniające, poprzez kształtowanie takich cech charakteru jak: zdyscyplinowanie, poczucie odpowiedzialności, wytrwałości i wiary we własne siły. Sport, kultura fizyczna działa na organizm ludzki w trzech aspektach; fizjologicznym, psychicznym, społeczno-wychowawczym. Sport, wychowanie fizyczne oraz wszelka inna aktywność ruchowa, czy to w zakresie rekreacji czy rehabilitacji jest jednym z istotniejszych elementów życia osób niepełnosprawnych. Podstawowym zadaniem rehabilitacji jest usprawnienie jednostki pod względem fizycznym, umysłowym, psychicznym lub społecznym i obejmuje szereg oddziaływań natury pedagogicznej i społecznej mających za cel przywrócenie w miarę możliwości jednostce niepełnosprawnej możliwości funkcjonowania w społeczeństwie. W 2016 roku wszystkie złożone wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie i udzielono dofinansowania na następujące przedsięwzięcia organizowane przez organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych:

- IV Wałbrzyskie bocce- turniej,
- "Spotkanie z Afryką", warsztaty bębnowe afrykańskich dla osób niepełnosprawnych intelektualnie,
- Integracja społeczna osób niepełnosprawnych "Międzynarodowy dzień niewidomych "BIAŁA LASKA",
- Jubileusz 20-lecie "Amazonek",
- Roczny cykl działań „Aktywność ruchowa, a niepełnosprawność osób starszych”,
- XIII Rajd Integracyjny "Pomorze Zachodnie - 2016",
- XIII turniej szachowo warcabowy osób niepełnosprawnych z kolacją Andrzejkową.

W 2016 roku 1438 osób skorzystało z Centrum Aktywności Społecznej i Centrum Integracji Rodziny.

7.11 REALIZACJA KAMPANII SPOŁECZNYCH NA RZECZ PRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Program „Transport bez barier”. Likwidacja barier transportowych na terenie miasta Wałbrzycha, dostosowanie usług transportowych w Wałbrzychu do potrzeb osób niepełnosprawnych, starszych oraz rodziców z małymi dziećmi w wózkach.

Przeprowadzono szkolenie kierowców autobusów komunikacji miejskiej oraz konduktorów. Szkolenie odbyło się na terenie zajezdni autobusowej przy ul. Ludowej. Celem akcji było wypracowanie systemu obsługi, który będzie wpływał na wzrost jakości świadczonych usług, które staną się bardziej dostępne dla mieszkańców, przyczyni się do bardziej aktywnego trybu życia osób niepełnosprawnych. Realizacji tej kampanii przyświeca hasło „Wałbrzych miastem wolnym od barier”.

W ramach działania zmierzającego do ograniczenia barier transportowych, miasto zakupiło samochód dla Domu Pomocy Społecznej Rusinowa dostosowany do przewozu osób niepełnosprawnych wysokość środków z budżetu miasta przeznaczona na wkład własny wyniosła 52 040,00 zł. Skorzystaliśmy z programu PFRON pn.: „Program wyrównywania różnic między regionami III”- obszar D. Kwota dofinansowania przyznana z Funduszu wyniosła 66 960,00 zł.

– CEL 8. SZEROKI ZAKRES MOŻLIWOŚCI SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO I ROZWIJANIA ZAINTERESOWAŃ

8.1 OPRACOWANIE I REALIZACJA KONCEPCJI FUNKCJONOWANIA MUZEUM W WAŁBRZYCHU (W TYM MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY)

Miernik realizacji zadania: Liczba osób odwiedzających Muzeum Porcelany			
	2014	2015	2016
Liczba osób	5.161	6.146	7. 370

W 2016 roku Muzeum Porcelany w Wałbrzychu zawierające unikatowe zbiory porcelany z całego regionu i świata odwiedziło 7 370 osób.

W 2016 roku podejmowanych było szereg działań zmierzających do wzrost liczby turystów odwiedzających Muzeum, podniesienia jakości świadczonych usług, wzbogacanie oferty spędzania wolnego czasu oraz stworzenie z muzeum znaczącego ośrodka naukowego, oświatowego i wystawienniczego zajmującego się tematyką historii porcelany.

1. Wzrost liczby turystów odwiedzających Muzeum osiągniany jest przez:

- kampanie promocyjne realizowane na terenie Dolnego Śląska oraz (za pośrednictwem czasopism i portali internetowych) całego kraju,
- kontakty z przewodnikami biur turystycznych organizujących wycieczki i wypoczynek w regionie wałbrzyskim,
- kampanie promocyjne w mediach lokalnych,
- aktywność w mediach społecznościowych.

2. Podniesienie jakości świadczonych usług realizowane jest przez:

- inwestycje znacząco poprawiające warunki lokalowe Muzeum,
- wprowadzanie rozwiązań podnoszących jakość obsługi zwiedzających, m.in. darmowy bezprzewodowy dostęp do internetu, możliwość płatności kartami kredytowymi oraz telefonem, system informacji wizualnej w pomieszczeniu recepcji, samoobsługowe szafki umożliwiające pozostawienie bagaży, rzeczy osobistych itp., bezpłatne przewodniki po ekspozycji,
- kurs j. angielskiego dla przewodników i osób związanych z obsługą klienta,
- poszerzanie oferty sklepiku z pamiątkami,
- możliwość pozostawiania recenzji za pośrednictwem serwisów internetowych (Facebook, Google, TripAdvisor) oraz reakcja na pojawiające się opinie.

Celem działalności Muzeum w tym obszarze jest przyciągnięcie do Wałbrzycha możliwie dużej liczby gości oraz zachęcenie ich po odwiedzeniu Muzeum do pozostania na dłużej w mieście i skorzystania z jego oferty turystycznej. Służą temu wzajemne działania promocyjne instytucji kultury oraz porozumienia z właścicielami lokali gastronomicznych w rejonie Śródmieścia zakładające wzajemne rabaty przy korzystaniu z usług.

3. Wzbogacanie oferty spędzania wolnego czasu

To założenie *Strategii* skierowane jest przede wszystkim do mieszkańców Aglomeracji Wałbrzyskiej, a oferta spędzania wolnego czasu obejmuje m.in.:

- zajęcia warsztatowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych - Muzeum posiada w ofercie kilkanaście rodzajów zajęć oraz dodatkowe zajęcia okresowe (np. z okazji różnego rodzaju świąt, w okresie ferii zimowych i wakacji),
- wykłady w ramach cykli, takich jak *Podwieczorki u Albertich*,
- spotkania autorskie i kuratorskie towarzyszące wystawom czasowym,
- eventy z okazji Dnia Flagi RP, Świąt Bożego Narodzenia, Wielkanocy, Dnia Dziecka, Mikołaja itp.

4. Stworzenie z muzeum znaczącego ośrodka naukowego, oświatowego i wystawienniczego zajmującego się tematyką historii porcelany, przede wszystkim porcelany śląskiej realizowane poprzez:

- współpracę z muzeami, ośrodkami naukowymi i stowarzyszeniami (m.in.: Muzeum Ceramiki w Bolesławcu, Muzeum Karkonoskie w Jeleniej Górze, Muzeum Miejskie Wrocławia, Akademia Sztuk Pięknych we Wrocławiu, Muzeum Śląskie w Görlitz, Muzeum Górnośląskie w Rattingen, członkostwo instytucjonalne w Stowarzyszeniu Muzealników Polskich, planowane członkostwo instytucjonalne w ICOM),
- prowadzenie programu digitalizacji zbiorów – udostępniona online jest baza danych ponad 1500 eksponatów dla celów badawczych; obecnie realizowany jest trzeci etap programu (dofinansowanie ze środków MKiDN) zakładający uruchomienie do listopada 2017 portalu popularnonaukowego na temat porcelany śląskiej (w pierwszej kolejności wałbrzyskich fabryk porcelany).

8.2 BUDOWA KOMPLEKSU SPORTOWEGO PRZY UL. CHOPINA (NOWE MIASTO)

Zadanie nie było realizowane w 2016 roku.

8.3 ZAGOSPODAROWANIE STADIONU PRZY UL. SPORTOWEJ NA CENTRUM SPORTÓW MOTOROWYCH (SOBIĘCIN)

Zadanie nie było realizowane w 2016 roku.

8.4 WSPARCIE MIASTA DLA TWORZENIA INFRASTRUKTURY KULTURALNEJ W ŚRÓDMIEŚCIU (GALERIE SPRZEDAŻNE, GALERIE SZTUKI)

Zadanie nie było realizowane w 2016 roku.

8.5 MODERNIZACJA FUNKCJONOWANIA INSTYTUCJI KULTURY (M.IN. WYPOSAŻENIE W NOWOCZESNY SPRZĘT ORAZ SZKOLENIA PRACOWNIKÓW)

Miernik realizacji zadania: Wysokość środków finansowych przeznaczonych na modernizację funkcjonowania instytucji kultury		
	2015	2016
Wysokość środków	217.867,28 zł	2.057.783,58 zł

1) Muzeum Porcelany

W 2016 roku przeprowadzona została realizacja projektu „Rewitalizacja zabytkowego obiektu Muzeum Porcelany w Wałbrzychu wraz z infrastrukturą towarzyszącą”. Celem projektu było zwiększenie dostępności do zasobów kulturowych regionu poprzez rozwój zasobów kultury, w tym podnoszenie jakości funkcjonowania instytucji kultury jako miejsc ochrony i prezentacji dziedzictwa materialnego i niematerialnego. Projekt stanowił kontynuację prac rewitalizacyjnych budynku Muzeum Porcelany w Wałbrzychu, które realizowane były w 2007 roku (remont elewacji klasycystycznego pałacu) oraz w latach 2013-2015 (remont dachu, remont wnętrz, modernizacja wystaw stałych w związku z nowym profilem muzeum oraz utworzeniem pracowni edukacyjno-konferencyjnej). Wnioskodawcą była Gmina Wałbrzych, zaś podmiotem realizującym Muzeum Porcelany w Wałbrzychu (część inwestycyjna, nadzór inwestorski, dokumentacja techniczna). Przedmiotem projektu jest rewitalizacja budynku dawnego pałacu Albertich (obecnie Muzeum Porcelany Wałbrzychu), który został wybudowany w latach 1800-1803 r. i jest objęty ochroną konserwatorską. W ramach przedmiotowego projektu dokonano wymiany i konserwacji istniejącej stolarki okiennej i drzwiowej oraz dokonano przebudowy otoczenia budynku, tj. dziedzińca od strony frontowej i tarasu od strony ogrodu. Wartość całkowita projektu: 687 700,00 zł.

2) Wałbrzyski Ośrodek Kultury i Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna " Biblioteka pod Atlantami"

Modernizacja funkcjonowania obu instytucji kultury została zrealizowana w ramach projektu „Rozwój oferty kulturalnej w Aglomeracji Wałbrzyskiej poprzez przebudowę i doposażenie obiektów instytucji kultury w Wałbrzychu”.

W 2016 r. realizowane były realizowane następujące zadania:

- **Zadanie nr 1 „Przebudowa budynku przy ul. Broniewskiego 65A w Wałbrzychu na potrzeby Wałbrzyskiego Ośrodka Kultury i Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej „Biblioteka pod Atlantami w Wałbrzychu” - wartość całkowita: 1 017 796,58 zł.**

W ramach zadania przeprowadzono kompleksową modernizację budynku przy ul. Broniewskiego 65A na potrzeby funkcjonowania w obiekcie Wałbrzyskiego Ośrodka Kultury oraz Powiatowej i Miejskiej – Filia nr 7 z oddziałem dziecięcym na Piaskowej Górze. Zagospodarowany został parter budynku na potrzeby Biblioteki Pod Atlantami oraz piętro budynku na potrzeby działalności WOK wraz z dostosowaniem go do potrzeb osób niepełnosprawnych (zabudowa windy osobowej).

Realizacja zadania umożliwiła przeniesienie działającej obecnie filii bibliotecznej do innego obiektu charakteryzującego się zdecydowanie lepszymi warunkami technicznymi oraz umożliwiającymi rozszerzenie oferty kulturalnej w stosunku do obecnie istniejącej. Prace remontowe w części zajmowanej przez Wałbrzyski Ośrodek Kultury pozwoliły na rozszerzenie dotychczasowej oferty kulturalnej w wyniku efektywniejszego dostosowania powierzchni do potrzeb prowadzonych w nim przedsięwzięć kulturalnych.

- **Zadanie nr 3 „Doposażenie w sprzęt komputerowy, biurowy, multimedialny wraz z oprogramowaniem w celu rozszerzenia dostępu do zbiorów Biblioteki pod Atlantami w Wałbrzychu - wartość całkowita: 352 180,00 zł.**

W ramach zadania zakupiono sprzęt komputerowy, multimedialny i biurowy z oprogramowaniem, który został umiejscowiony w następujących lokalizacjach: Siedziba główna PiMBP (Rynek 9, Wałbrzych), Filia nr 1 (Piłsudskiego), Filia nr 2 (Niepodległości), Filia nr 3 (Armii Krajowej), Filia nr 5 (1 Maja), Filia nr 6 (Andersa), Filia nr 7 (Broniewskiego), Filia nr 13 (Glinicka). Ponadto, zakupiono program biblioteczny zgodny z formatem MARC21, umożliwiającym: wprowadzanie i edycję opisów w szablona dla różnych dokumentów, rejestracja wypożyczeń i baza czytelników w siedzibie głównej i filiach.

Doposażenie w sprzęt pozwoli m.in. podnieść standard usług bibliotecznych, przyczyni się do rozwoju oferty odpowiadającej na nowe potrzeby w obszarze działalności kulturalnej, które wynikają z rozwoju technicznego oraz przemian społecznych we współczesnej gospodarce. Dzięki temu zwiększy się dostęp do unikalnych dokumentów regionalnych znajdujących się w zbiorach Biblioteki oraz zwiększy się liczba jej użytkowników.

8.6 UŁATWIENIE DOSTĘPU MIESZKAŃCÓW DO ATRAKCYJNYCH OBSZARÓW REKREACYJNYCH

W 2016 roku zostały oddane do użytku trzy place zabaw (wnioski zgłoszone przez mieszkańców w ramach Wałbrzyskiego Budżetu Partycypacyjnego):

- przy ul. Bocznej w dzielnicy Biały Kamień,
- przy ul. Andersa w dzielnicy Sobięcin (+ urządzenia do fitnessu),
- przy ul. Makowej w dzielnicy Szczawienko,

oraz kompleks wypoczynkowy o nazwie Alejka Piaskowa na Piaskowej Górze (plac zabaw, plac do gier zespołowych, ścieżka spacerowa i rowerowa, urządzenia do fitnessu).

Na placach zabaw posadzono drzewa.

Zarząd Dróg Komunikacji i Utrzymania Miasta nasadził w 2016 roku 443 drzewa i 4343 krzewy, na lampach zawisło 640 donic z kwiatami i ustawiono 15 wież kwiatowych w centralnych miejscach miasta. Na oknach kamienic przy Rynku i Placu Magistrackim ustawiono 100 skrzynek z kwiatami. Przy ul. Broniewskiego powieszono 40 skrzynek na barierkach (nowe skrzynki zostały zakupione w 2015 roku – posiadają antykradzieżowe zabezpieczenia).

Na skwerach i rabatach posadzono 11.000 kwiatów (w tym 6.000 krokusów przy Alei Podwale). Wymieniono stare drewniane stojące donice w Rynku na nowe i dodatkowo zakupiono donice na Plac Magistracki i ul. Gdańską. Poddano pielęgnacji drzewa w Rynku i na Pl. Magistrackim, pomalowano ławki.

Uporządkowano i poddano pielęgnacji pomnikową aleję lipową prowadzącą od kaplicy Hochbergów w kierunku ul. Wrocławskiej. W bieżącym roku planuje się konserwację alei kasztanowej.

Powołano nowe pomniki przyrody, m.in. magnolię przy ul. Armii Krajowej, którą poddano zabiegom pielęgnacyjnym i wzmacniającym.

Rozpoczęto uporządkowanie skweru przy ul. Kolejowej – wycięto część starych wierzb oraz chorych krzewów, zostały posadzone magnolie i wiśnie kanzan oraz trawy wysokie. W br. planuje się kontynuację prac.

Założono nowe skwery przy Teatrze Dramatycznym, skrzyżowaniu ul. Sikorskiego i 1 Maja ("Koniczynka"), przy Alei Podwale oraz uzupełniono brakujące drzewa przy ścieżce rowerowej wokół Podzamcza.

8.7 UTWORZENIE GALERII PRAC OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

W 2016 r. nie podjęto działań.

8.8 UTWORZENIE CENTRUM INTEGRACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

W 2016 r. nie podjęto działań.

– CEL 9. NOWOCZESNY I DOSTOSOWANY DO POTRZEB LOKALNEGO RYNKU PRACY SYSTEM EDUKACJI ORAZ PODNOSZENIA KWALIFIKACJI

9.1 WPROWADZENIE NOWYCH KIERUNKÓW I FORM KSZTAŁCENIA DOSTOSOWANYCH DO AKTUALNYCH POTRZEB RYNKU PRACY

Miernik realizacji zadania: Liczba uruchomionych nowych kierunków kształcenia			
	2014	2015	2016
Liczba kierunków	2	1	1

W 2016 roku uruchomiono kierunek "Technik eksploatacji portów i terminali" w Zespole Szkół Nr 7 w Wałbrzychu.

Miernik realizacji zadania: Liczba zawartych porozumień o współpracę pomiędzy szkołami a przedstawicielami biznesu			
	2014	2015	2016
Liczba porozumień	111	2	4

Umowy zawarte przez szkoły ponadgimnazjalne, dot. wsparcia procesu edukacji i ukierunkowania go na potrzeby rynku pracy np. umowy dot. praktyk w zakładach pracy, umowy dot. zaopatrzenia w sprzęt do nauki itp. Umowa z firmą "SEGEPO-REFA", zawarta przez Zespół Szkół Nr 5 w Wałbrzychu, umowa z firmą "Cersanit" oraz firmą "Chłodnictwo, Klimatyzacja Naprawa Maszyn Elektrycznych, Piotr Grzechnik" zawarta przez Zespół Szkół Politechnicznych ENERGETYK w Wałbrzychu, umowa z firmą "Plus Bank" zawarta przez Zespół Szkół Nr 7 w Wałbrzychu.

9.2 PRZYGOTOWANIE ORAZ ROZWÓJ OFERTY KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO DOSTOSOWANEGO DO POTRZEB LOKALNEGO RYNKU PRACY

Miernik realizacji zadania: Liczba uruchomionych kursów kształcenia ustawicznego			
	2014	2015	2016
Liczba kursów	12	2	2

W 2016 roku uruchomiono 2 kursy w Zespole Szkół Nr 5 w Wałbrzychu.

Miernik realizacji zadania: Liczba uczestników kursów kształcenia ustawicznego			
	2014	2015	2016
Liczba uczestników	260	58	58

– CEL 10. KORZYSTNA STRUKTURA DEMOGRAFICZNA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI

10.1 ROZSZERZENIE SIECI OŚRODKÓW WSPARCIA DZIENNEGO

Miernik realizacji zadania: Wartość wsparcia finansowego udzielonego przez miasto na utrzymanie ośrodków wsparcia dziennego		
	2015	2016
Wartość wsparcia	516.141,84 zł	534 397,24

Rozpoczęto prace koncepcyjne, związane z adaptacją budynków po byłych Komisariatach Policji z przeznaczeniem m.in. na działalność placówek wsparcia dziennego - stanowiące podstawę do realizacji w 2016 r. zadania inwestycyjnego. Rozpoczęto remont budynku po byłym Komisariacie Policji przy ul. Niepodległości.

Wykaz wałbrzyskich placówek wsparcia dziennego funkcjonujących w 2016 r.

Nazwa placówki	Adres	Podmiot prowadzący	Środki z Gminy przeznaczone na utrzymanie
Świetlica „CALineczka”	ul. Mickiewicza 26 58-300 Wałbrzych	Gmina Wałbrzych	434 397,24
Klub młodzieżowy „OCALeni”	ul. Mickiewicza 26 58-300 Wałbrzych	Gmina Wałbrzych	
Świetlica „Atomówki”	ul. Grota Roweckiego 3 58-309 Wałbrzych	Gmina Wałbrzych	
Świetlica „Kasztelanek”	ul. Grota Roweckiego 3 58-309 Wałbrzych	Gmina Wałbrzych	
Świetlica Śródmieście	ul. Chrobrego 45 58-300 Wałbrzych	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci o/powiatowy w Wałbrzychu Na zlecenie Gminy Wałbrzych	34 000
Punkt wsparcia dziennego „Kalejdoskop”	ul. Dunikowskiego 39 58-309 Wałbrzych	Stowarzyszenie “Kalejdoskop”	32 000

		Na zlecenie Gminy Wałbrzych	
Placówka Wsparcia Dziennego	ul. Królewiecka 9 58-300 Wałbrzych	Fundacja Pomocy Dzieciom i Młodzieży „SALVATOR”	34 000
		Na zlecenie Gminy Wałbrzych	
ŁĄCZNIE:			534 397,24

Placówki oferowały podopiecznym szeroką gamę różnorodnych zajęć i zabaw. Prowadziły również działalność wspierającą funkcjonowanie społeczne całej rodziny poprzez szeroką współpracę z rodzinami wychowanków oraz szerszym środowiskiem lokalnym tj: podmiotami i instytucjami wspierającymi proces wychowania dziecka (poradnie psychologiczno-pedagogiczne, szkoły, ośrodki pomocy społecznej). W placówkach bardzo często udzielane były porady i konsultacje rodzicom i opiekunom prawnym w celu zmniejszenia u nich poczucia bezradności wychowawczej i polepszenie się sytuacji rodzinnej.

10.2 BUDOWA OSIEDLA SENIORA I MŁODEGO POKOLENIA

Zadanie pn. Budowa osiedla seniora i młodego pokolenia – realizowane jako zadanie pn.: „Budowa budynków komunalnych przy ul. Husarskiej” w zakresie budowy dwóch budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem terenu – etap I.

Biuro Inwestycji Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu posiada komplet dokumentacji oraz wszelkie niezbędne decyzje i uzgodnienia. W wyniku przedmiotowej inwestycji zostaną wybudowane 2 budynki mieszkalne wielorodzinne. Łącznie powstaną 72 mieszkania jedno-, dwu- i trzypokojowe (w pierwszym budynku 48 mieszkań, w drugim 24 mieszkania) o powierzchni użytkowej 3 707,74 m².

Każde mieszkanie będzie posiadało balkon. Oba budynki będą siedmiokondygnacyjne, niepodpiwniczone. Komunikacja w budynku dostosowana dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Wydzielone mieszkania przystosowane zostaną dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

Na obszarze objętym inwestycją powstaną również: miejsca postojowe, drogi wewnętrzne, altany śmietnikowe, place gospodarcze z trzepakami.

Wyposażenie mieszkań:

- biały montaż, tj. umywalki, kompaktowe miski ustępowe, wanny, baterie umywalkowe, wannowe,
- podłogi w łazienkach i toaletach z płytek ceramicznych,
- ściany w łazienkach i toaletach z płytek ceramicznych,
- podłogi w kuchniach z płytek ceramicznych,
- kuchnie wyposażone w zlewozmywaki ze stali nierdzewnej z bateriami zlewozmywakowymi,
- kuchnie wyposażone w kuchenki,
- podłogi w pokojach i przedpokojach z paneli
- instalacja c.o. i ciepła woda użytkowa zasilane z węzłów ciepłowniczych (ciepło z PEC).

Planowany termin zakończenia inwestycji: listopad – grudzień 2017, a całkowity koszt inwestycji wyniesie ok. 13 mln, w tym planowana jest dotacja z Banku Gospodarstwa Krajowego w wysokości ok. 4,5 mln złotych.

Wykonawca robót na ww. zadaniu inwestycyjnym został wyłoniony w listopadzie w ramach postępowania przetargowego. Do końca 2016 dokonano niezbędnych wycinek na terenie placu budowy, a także rozpoczęto prace fundamentowe.

10.3 BUDOWA MIESZKAŃ KOMUNALNYCH

Miernik realizacji zadania: Liczba nowych mieszkań komunalnych oddanych do użytku.			
	2014	2015	2016
Liczba mieszkań	206	0	0

Informacje o podjętych w 2016 roku działaniach zmierzających do budowy mieszkań komunalnych zamieszczona w punkcie 10.2.

10.4 UTWORZENIE MIESZKAŃ TRENINGOWYCH ORAZ CHRONIONYCH DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ

W 2016 roku rozpoczęły się prace zmierzające do przebudowy budynku parterowego zlokalizowanego przy ul. Ogrodowej 2a wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego do niego na potrzeby jednostek Centrum Wsparcia Socjalnego. W ramach przebudowy powstanie 7 mieszkań chronionych, każde dla 3 lokatorów, wyposażone w aneks kuchenny i łazienkę przystosowaną dla osób niepełnosprawnych. Dodatkowo obiekt będzie wyposażony we wspólną kuchnię, stołówkę i salę konferencyjną. Projekt uzyskał pozwolenie na budowę.

10.5 ROZSZERZENIE DZIAŁALNOŚCI ŚDS DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

Miernik realizacji zadania: Liczba osób korzystających z zajęć w Środowiskowym Domu Samopomocy		
	2015	2016
Liczba osób	30	30

W roku 2016 Środowiskowy Domu Samopomocy przy ul. Duracza 15a w Wałbrzychu rozszerzył działalności o typ A dla 10 osób. W roku 2016 kwota przyznana na działalność Domu wyniosła 606 366,00 zł w tym: z budżetu Wojewody 403 446,00 zł, z rezerwy celowej budżetu Państwa 102 920 ,00 zł., z budżetu miasta 100 000,zł. Z usług Środowiskowego Domu Samopomocy korzysta 30 osób.

CEL 11. SPÓJNA KONCEPCJA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA

11.1 REWITALIZACJA ŚRÓDMIEŚCIA ORAZ INNYCH DZIELNIC MIASTA

W ramach celu 11.1 "Rewitalizacja śródmieścia oraz kontynuacja rewitalizacji innych dzielnic miasta", opracowano Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2025. Program obejmuje sześć podobszarów rewitalizacji: Biały Kamień, Stary Zdrój, Śródmieście, Sobięcin, Nowe Miasto i Podgórze zamieszkiwane przez niemal 30 % mieszkańców Wałbrzycha.

Program Rewitalizacji Wałbrzycha został przygotowany w oparciu o ustawę o rewitalizacji oraz wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Na potrzeby opracowania GPR miasto przygotowało diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej Wałbrzycha, na podstawie której w marcu 2016 r. Rada Miasta Wałbrzycha wyznaczyła w drodze uchwały obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Przyjęty w dniu 18 października 2016 r. GPR opracowany został przy aktywnym udziale społeczeństwa, a także był szeroko konsultowany podczas szeregu debat, warsztatów oraz spotkań z ekspertami, przedstawicielami instytucji publicznych, aktywistami miejskimi, lokalnymi organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami. Gminny Program Rewitalizacji jest strategią wieloletnią wyprowadzania ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów miasta i zaprogramowany został na lata 2016-2025. Do GPR zgłoszono łącznie 302 przedsięwzięcia, z czego 280 to zadania infrastrukturalne, a 22 to działania nieinfrastrukturalne („miękkie”). Projekty realizowane przez różne podmioty przyczynią się do osiągnięcia określonych w GPR celów rewitalizacji Wałbrzycha. Są to działania odpowiadające na zidentyfikowane problemy w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej. Propozycje projektowe wspólnot mieszkaniowych dotyczące rewitalizacji wielorodzinnych budynków mieszkalnych opiewają na kwotę ponad 45 mln zł. Nabór propozycji projektów rewitalizacyjnych prowadzony był w formie otwartej rekrutacji, szeroko promowanej wśród mieszkańców, organizacji pozarządowych, instytucji i innych podmiotów zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji lub też prowadzących swoje działania w tym obszarze. Ujęcie propozycji projektowych w GPR umożliwi wspólnotom ubieganie się o dotację unijną z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego.

Gminnym Programem Rewitalizacji zostało objętych 261 obiektów.

Wartość zaplanowanych inwestycji z zakresu rewitalizacji w poszczególnych podobszarach miasta:

- Biały Kamień: 8 187 000,00 zł,
- Stary Zdrój: 6 710 000,00 zł,
- Śródmieście: 58 915 552,53 zł,
- Sobięcin: 7 754 000,00 zł,
- Nowe Miasto: 10 159 928,32 zł,
- Podgórze: 10 557 555,28 zł.

We wrześniu 2016 r. Gmina Wałbrzych rozpoczęła realizację projektu pilotażowego pn. „Finansowe i planistyczne narzędzia w programowaniu i wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha” złożonego w ramach wniosku o przyznanie dotacji na „Koncepcję projektu pilotażowego w zakresie

rewitalizacji dla Miasta Wałbrzycha”. Otrzymana dotacja przeznaczona jest na rewitalizację miasta, między innymi na zadania związane z mieszkalnictwem, efektywnością energetyczną, ograniczeniem niskiej emisji i angażowanie mieszkańców w działania rewitalizacyjne.

Głównym tematem projektu pilotażowego miasta Wałbrzycha realizowanego w latach 2016-2018 jest planowanie przestrzenne, a tematami wspierającymi mieszkalnictwo oraz finansowanie działań rewitalizacyjnych. Miasto Wałbrzych ma ambitny cel zintegrowania polityki planistycznej miasta z działaniami rewitalizacyjnymi, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru mieszkalnictwa. W Wałbrzychu, w którym występuje znaczna degradacja tkanki mieszkaniowej oraz liczne pustostany niezbędne jest wypracowanie skutecznej polityki takiego zagospodarowania i przekształcenia miasta, które sprzyjać będzie tworzeniu miasta atrakcyjnego do życia. Łączna wartość projektu pilotażowego w Wałbrzychu, finansowanego ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 wyniesie 4 746 500,00 zł.

W ramach projektu pilotażowego powstaną:

- materiały problemowo-analityczne związane z rozwojem miasta, m.in. aktualizacja *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wałbrzych*, koncepcje programowo-przestrzenne dla podobszarów rewitalizacji,
- narzędzia interwencji w zakresie rewitalizacji, min. Miejskowy Plan Rewitalizacji, narzędzie finansowe wspierające realizację przedsięwzięć objętych GPR, kalkulator efektywności finansowej dla wspólnot mieszkaniowych, kalkulator niskiej emisji oraz zapotrzebowania energetycznego dla wspólnot mieszkaniowych, Program mikrograntów dla interesariuszy rewitalizacji,
- działania wspierające i doradcze, m.in. szkolenia dla wspólnot mieszkaniowych i zarządców nieruchomości z zakresu rewitalizacji i finansowania remontów, spotkania informacyjne dla wspólnot mieszkaniowych dotyczące zakresu ochrony konserwatorskiej, doradca inwestycyjno-finansowy dla wspólnot mieszkaniowych, seminarium dotyczące rozbiórek budynków mieszkalnych jako elementu polityki gospodarowania mieniem gminy.

11.2 MODERNIZACJA OBIEKTÓW KOMUNALNYCH I MIESZKALNYCH, W TYM PRZEZNACZONYCH DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Miernik realizacji zadania: Liczba zmodernizowanych obiektów komunalnych i mieszkalnych			
	2014	2015	2016
Liczba obiektów	16	38	27

łącznie zrealizowano w 2016 r zakończono realizację 27 inwestycji, w tym:

1. Obiekty komunalne:

- adaptacja pomieszczeń budynku na potrzeby Żłobka Samorządowego nr 6 przy ul. Hetmańskiej 5,
- termomodernizacja Publicznej Szkoły Podstawowej nr 17, przy ul. 1. Maja 105 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Aglomeracji Wałbrzyskiej,

- przebudowa budynku użytkowego pod potrzeby zakładu aktywności zawodowej, z adaptacją dla osób niepełnosprawnych przy ul. 1 Maja 112,
- termomodernizacja budynku OSiR przy ul. Wysockiego 11a w zakresie remontu hali sportowej oraz przebudowy pomieszczeń biurowych na bursę,
- remont budynków administracyjnych Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu – budynek Ratusza,
- remont budynków administracyjnych Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu – budynek przy ul. Bolesława Limanowskiego 9,
- remont budynków administracyjnych Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu – budynek przy ul. Słowackiego 23A,
- remont budynków administracyjnych Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu – budynek przy ul. Ogrodowej 2A,
- remont budynków administracyjnych Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu – budynek przy ul. Matejki 3,
- zakup sondy do badania chloru całkowitego i potencjału redox w wodzie basenowej w Publicznej Szkole Podstawowej Specjalnej nr 10 w Wałbrzychu przy ul. Ogrodowej 5a,
- budowa boiska wielofunkcyjnego przy Publicznej Szkole Podstawowej Nr 23 im. Wojsk Ochrony Pogranicza w Wałbrzychu, ul. Struga 23.– Budżet Partycypacyjny 2015,
- powstanie Centrum sportowo - informatycznego przy Publicznej Szkole Podstawowej Nr 6 w Wałbrzychu, ul. Andersa 50,
- modernizacja substancji szkolnej w ramach programu „Szkoła od nowa” w Publicznej Szkole Podstawowej nr 6 w Wałbrzychu, ul. Andersa 50,
- modernizacja substancji szkolnej w ramach programu „Szkoła od nowa” w Publicznej Szkole Podstawowej nr 15 im. Jana Kochanowskiego w Wałbrzychu, ul. Hirszfelda 1,
- modernizacja substancji szkolnej w ramach programu „Szkoła od nowa” w Publicznym Gimnazjum nr 6 im. Janusza Korczaka w Wałbrzychu, ul. Główna 2,
- modernizacja substancji szkolnej w ramach programu „Szkoła od nowa” w Zespole Szkół nr 3 im. M. Kopernika w Wałbrzychu., ul. dra Jordana 4,
- modernizacja substancji szkolnej w ramach programu „Szkoła od nowa” w Zespole Szkolno – Przedszkolnym nr 3 w Wałbrzychu, ul. Chałubińskiego 13,
- modernizacja substancji szkolnej w ramach programu „Szkoła od nowa” w Publicznej Szkole Podstawowa nr 17 w Wałbrzychu, ul. 1 Maja 105 ,
- bezpieczny dojazd i dojście do cmentarza oraz porządek i bezpieczeństwo na miejscach postojowych przy cmentarzu na Podgórzu – ul. Internatowa i ul. Poznańska – Budżet Partycypacyjny 2015,
- „Familia” plac rekreacyjno – zabawowy na Osiedlu Górniczym część działki nr 127/32 obręb 36 – Budżet Partycypacyjny 2015,
- budowa otwartej siłowni zewnętrznej i rozbudowa placu zabaw – miejsce rekreacyjne dla mieszkańców dzielnicy Stary Zdrój i uczniów Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 30 wchodzącej w skład Zespołu Szkolno – Przedszkolnego nr 3 w Wałbrzychu, ul. Chałubińskiego 13 – Budżet Partycypacyjny 2015,
- budowa placu zabaw dla dzieci w dzielnicy Szczawienko przy ul. Makowej – Budżet Partycypacyjny 2015,
- „Radość dla malucha” - plac zabaw przy ul. Bocznej, doposażenie placu zabaw przy ul. Baczyńskiego – Budżet Partycypacyjny 2015,
- powstanie Relaks – centrum sportu i zabawy – ul. Andersa 121a – Budżet Partycypacyjny 2015,

- rewitalizacja alejki między Hospicjum, a Gimnazjum Nr 6 łączącej ul. Główną i Piętnastolecia nowym miejscem dla Ciebie i Twojej rodziny, nowe ścieżki dla pieszych i rowerów, oświetlenie, sprzęt sportowy i fitness, plac zabaw, ławki – Budżet Partycypacyjny 2015,
- rewaloryzacja części zabytkowego parku w kompleksie zamkowo – parkowym Zamek Książ w Wałbrzychu – etap II.

2. Obiekty mieszkalne:

W 2016 roku zakończono termomodernizację budynku OSiR przy ul. Wysockiego 11a w zakresie przebudowy pomieszczeń biurowych na bursę.

11.3 RACJONALIZACJA STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ (DOSTOSOWANIE DO OBOWIĄZUJĄCYCH REALIÓW SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM REZERW POD ROZWÓJ TERENÓW MIESZKANIOWYCH)

W ramach tego celu podjęta została Uchwała Nr LXVII/687/2014 Rady Miejskiej Wałbrzycha w sprawie przystąpienia do sporządzenia nowego „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Wałbrzycha”. Przesłanką do przystąpienia do opracowania nowego studium są zmiany zachodzące w ostatnich latach w zagospodarowaniu przestrzennym – cel w trakcie realizacji, przewidywany okres na sporządzenie przedmiotowego dokumentu to około 3 lata.

11.4 PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ OGRANICZENIA KONFLIKTÓW PRZESTRZENNYCH

W ramach tego celu w 2016 roku podjęto uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego tj:

- Uchwała Nr XXI/310/2016 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 28 kwietnia 2016 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów pokopalnianych w rejonie ulicy Beethovena w Wałbrzychu,
- Uchwała Nr XXI/311/2016 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 28 kwietnia 2016 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego składowiska odpadów komunalnych w rejonie ulicy Beethovena w Wałbrzychu,
- Uchwała Nr XXXIV/415/2016 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 22 grudnia 2016 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru ograniczonego ulicami Garbarską, Młynarską. Św. Jadwigi oraz Mickiewicza w Wałbrzychu,

W trakcie realizacji jest sporządzanie mpzp obszaru położonego w rejonie ulic Lubelskiej - Piotra Wysockiego w Wałbrzychu. Przewidywany termin uchwalenia przedmiotowego planu to 2017 rok.

11.5 WDROŻENIE PROGRAMÓW: OGRODNIK MIEJSKI ORAZ ZIELONE HAŁDY 2020 (ZGODNIE Z ZAŁOŻENIAMI PRZYJĘTYMI W PROGRAMIE ZIELONY WAŁBRZYCH 2020)

Miernik realizacji zadania: Liczba pozytywnie zaopiniowanych projektów nasadzeń zieleni			
	2014	2015	2016
Liczba projektów	23	15	15
Miernik realizacji zadania: Powierzchnia urządzonych nowych terenów zielonych			
	2014	2015	2016
Powierzchnia	8,2 ha	8,0 ha	8,0 ha

W dniu 28 kwietnia 2016 roku Rada Miejska Wałbrzycha podjęła Uchwałę Nr XXI/310/2016 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów pokopalnianych w rejonie ulicy Beethovena w Wałbrzychu.

W 2016 roku pozytywnie zaopiniowano 15 projektów nasadzeń, powierzchnia nowo urządzonych terenów zielonych wyniosła 8 ha.

11.6 LIKWIDACJA BARIER ARCHITEKTONICZNYCH DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W BUDYNKACH UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Miernik realizacji zadania: Liczba obiektów użyteczności publicznej, w których dokonano likwidacji barier			
	2014	2015	2016
Liczba obiektów	5	4	3

W roku 2016 w ramach przystosowywania obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych rozpoczęto realizację 9 inwestycji, z czego 3 ukończono w roku 2016.

Zakończono likwidację barier architektonicznych w 3 obiektach użyteczności publicznej, w tym:

- adaptacja pomieszczeń budynku przedszkolnego na potrzeby żłobka samorządowego nr 6 – rampa zewnętrzna,
- przebudowa budynku użytkowego do nowej funkcji, z adaptacją dla osób niepełnosprawnych przy ul. 1 Maja 112 w Wałbrzychu - budynek w pełni przystosowany dla osób niepełnosprawnych,
- termomodernizacja budynku OSiR przy ul. Wysockiego 11a w zakresie remontu hali sportowej oraz przebudowy pomieszczeń biurowych na bursę - rampa zewnętrzna.

– CEL 12. WYSOKI POZIOM ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ MIESZKAŃCÓW MIASTA

12.1 EDUKACJA EKOLOGICZNA MIESZKAŃCÓW MIASTA ORAZ PROMOWANIE DZIAŁAŃ PROEKOLOGICZNYCH

Miernik realizacji zadania: Wartość wsparcia finansowego udzielonego przez miasto na inwestycje proekologiczne realizowane przez mieszkańców miasta			
	2014	2015	2016
Wartość wsparcia	48.552,58 zł	69.434,40 zł	88.743,70 zł

W celu realizacji ustawowego obowiązku edukowania mieszkańców Wałbrzycha w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi przygotowany został wniosek do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na realizację zadania pn „Myśląc o jutrze, segregujemy dzisiaj”. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 88.743,70 zł.

Głównym celem realizowanego w 2016 r. programu edukacji ekologicznej było wspieranie rozwoju ekologicznego społeczeństwa lokalnej. W ramach zadania zrealizowano:

1. Warsztaty o tematyce ekologicznej

Warsztaty edukacyjne zostały przeprowadzone w 31 placówkach przedszkolnych na terenie miasta Wałbrzycha. Łącznie w warsztatach uczestniczyło ponad 2000 dzieci. Każdy uczestnik warsztatów otrzymał przypinkę - medal ze znakiem recyklingu oraz bawełnianą torebkę z pisakami. Każde przedszkole biorące udział w warsztatach otrzymało puzzle oraz grę edukacyjną.

2. Informacje prośrodowiskowe w lokalnych mediach

Informacje w mediach miały za zadanie promowanie idei segregacji odpadów, prawidłowego postępowania z odpadami, ochrony środowiska naturalnego oraz promowanie Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Skierowane były do wszystkich grup wiekowych mieszkańców.

Specyfikacja podjętych działań:

- wyprodukowano spot statystyczny 10 sekundowy,
- wyprodukowano i wyklejono papierową tablicę na 4 nośnikach typu billboard, dot. PSZOK,
- przygotowany został artykuł sponsorowany o przeprowadzanej kampanii oraz o PSZOK,
- w lokalnej gazecie pojawiały się publikacje tekstów sponsorowanych na temat prawidłowego postępowania z odpadami, zasad segregacji itp.,
- przez okres 6 miesięcy w radio RMF MAXX emitowane były audycje radiowe, dot. edukacji ekologicznej mieszkańców miasta Wałbrzycha.

3. „Gadżety” ekologiczne

W ramach kampanii - w PSZOK - przy ul. Stacyjnej i ul. Beethovena rozdawane były bawełniane torby ekologiczne. Warunkiem otrzymania torby było dostarczenie do wybranego PSZOK na terenie miasta Wałbrzycha dowolnej ilości posegregowanych odpadów komunalnych.

4. Przedłużono udostępnianie aplikacji mobilnej Kiedy Wywóz

Najważniejsze funkcje aplikacji:

- udostępnienie harmonogramów wywozu różnych rodzajów odpadów (papier, szkło, butelki PET, odpady zmieszane, pozostałe odpady opakowaniowe),
- udostępnienie informacji o zbiórkach okazjonalnych (np. akcja „Wywalamy graty z chaty”, poświąteczna zbiórka choinek itp.),
- informacja o PSZOK (gdzie się znajduje, co można oddawać).

Ponadto aplikacja oferuje szereg dodatkowych funkcji edukacyjnych.

12.2 EDUKACJA MIESZKAŃCÓW MIASTA W ZAKRESIE NEGATYWNYCH DLA ŚRODOWISKA I ZDROWIA CZŁOWIEKA KONSEKWENCJI STOSOWANIA NIEWŁAŚCIWYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA W INDYWIDUALNYCH SYSTEMACH GRZEWCZYCH

Miernik realizacji zadania: Wartość wsparcia finansowego udzielonego przez miasto na inwestycje proekologiczne realizowane przez mieszkańców miasta – modernizacja systemu ogrzewania			
	2014	2015	2016
Wartość wsparcia	556.355,42 zł	481.525,79 zł	0 zł

W roku 2016 r. dotacje na zmianę ogrzewania z węglowego na gazowe/elektryczne spotkały się z dużym zainteresowaniem mieszkańców Wałbrzycha. Wpłynęły 362 wnioski (z czego 296 kompletnych). Jednakże z uwagi na brak funduszy w budżecie miasta, na ww. zadanie nie podpisano żadnej umowy dotacji.

Wypłaty dotacji (wnioski kompletne) zostaną dokonane w 2017 r. Na ten cel Gmina Wałbrzych zaciąga pożyczkę z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu na kwotę 1 305 698,90 zł.

– CEL 13. SPRAWNIE FUNKCJONUJĄCA GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA MIASTA

13.1 PRZEBUDOWA SYSTEMÓW PRZESYŁU WODY

Zadanie zostało opisane w punkcie 13.2.

13.2 WYMIANY, PRZEBUDOWY I MODERNIZACJE SIECI WODOCIĄGOWYCH

Miernik realizacja zadania: Liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych sieci wodociągowych			
	2014	2015	2016
Liczba kilometrów	1,903 km	3,920 km	1,242 km
Miernik realizacji zadania: Wartość inwestycji z zakresu budowy i/lub modernizacji sieci wodociągowych			
	2014	2015	2016
Wartość inwestycji	1.041.480,12 zł	605.673,57 zł	1.337.700 zł

Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. zmodernizowało i rozbudowało sieci wodociągowe o łącznej długości 1,197km :

- przebudowa i rozbudowa sieci wodociągowej z przyłączami w ul. Wrocławskiej na odcinku od budynku nr 72 do budynku nr 115 o długości 605,71 m,
- remont sieci wodociągowej w ul. Niepodległości - odcinek od ul. Reymonta do ul. Łokietka (ze skrzyżowaniem) o długości 341,38 m,
- przebudowa dwóch odcinków sieci wodociągowej wraz z przyłączami w ul. Wrocławskiej na odcinku od ul. Stacyjnej do ul. Ogrodowej o długości 250 m.

Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji wybudował sieci wodociągowe o łącznej długości 0,045 km w ul. Tunelowej.

Wartość inwestycji z zakresu budowy i modernizacji sieci wodociągowej w 2016 r. wyniosła 1.337.700 zł, w tym: Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. - 1 284 700 zł brutto, a Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji - 53 000 zł brutto.

13.3 BUDOWA I MODERNIZACJE SIECI KANALIZACJI SANITARNYCH

Miernik realizacji zadania: Liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych sieci kanalizacji sanitarnych			
	2014	2015	2016
Liczba kilometrów	0,712 km	1,150 km	1,136 km
Miernik realizacji zadania: Wartość inwestycji z zakresu budowy i/lub modernizacji sieci kanalizacji sanitarnych			
	2014	2015	2016
Wartość inwestycji	449.312,86 zł	1.644.441,35 zł	931.619,16 zł

Miernik realizacji zadania: Stopień pokrycia miasta siecią kanalizacji sanitarnych			
	2016	2016	2016
Stopień pokrycia	98%	98%	98%

Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. wybudowało sieci kanalizacji sanitarnej o łącznej długości 0,48 km na ul. Stromej, Skalistej i Raclawickiej.

Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji wybudował sieci kanalizacji sanitarnej o łącznej długości 0,656 km, w tym na ul. Tatrzyskiej o długości 0,47 km i ul. Kłodzkiej – 0,186 km.

Wartość inwestycji z zakresu budowy i/lub modernizacji sieci kanalizacji sanitarnych 2016 r. wyniosła 931.619,16 zł, w tym: Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. - 451 779 zł brutto, Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji - 479 840,16 zł brutto.

13.4 ZAKOŃCZENIE ODCIĘĆ KANALIZACJI DESZCZOWYCH OD KANALIZACJI SANITARNYCH

Miernik realizacji zadania: Liczba nieruchomości przyłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej			
	2014	2015	2016
Liczba nieruchomości	159	134	115

W 2016 r. podczas kontroli infrastruktury kanalizacyjnej wykryto nieruchomości, z których instalacje sanitarne wprowadzone są bezpośrednio do kanalizacji deszczowej, a jednocześnie mają możliwość podłączenia do kanalizacji sanitarnej. Przeprowadzane były postępowania administracyjne, których rezultatem jest wydanie decyzji administracyjnych. Zostało wszczęte jedno postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji nakazującej właścicielom nieruchomości przyłączenie się do sieci kanalizacji sanitarnej, które w toku postępowania zostało umorzone ze względu na zrealizowanie przez właścicieli ustawowego obowiązku podłączenia się do kanalizacji sanitarnej. Pozostali właściciele nieruchomości dobrowolnie uporządkowali gospodarkę ściekową na swoich nieruchomościach.

W 2016r. porządkowana była gospodarka ściekowa w ul. Wilczej, Wiśniowej, Wałbrzyskiej, Fałata, Zielonej i Beskidzkiej.

13.5 PRZYGOTOWANIE KONCEPCJI PLANU OCHRONY WAŁBRZYCHA PRZED POWODZIĄ, W TYM PRZYGOTOWANIE I WDROŻENIE PROGRAMU MAŁEJ RETENCJI NA OBSZARZE MIASTA

W 2016 r. prowadzone były działania zgodnie z zatwierdzoną 20 maja 2015 r. przez Prezydenta Miasta Wałbrzycha „Koncepcją planu ochrony Wałbrzycha przed powodzią i uwzględnieniem przygotowania i wdrożenia programu małej retencji na obszarze miasta Wałbrzycha”.

Spośród 7 zadań ujętych w ww „Koncepcji” w 2016 r. realizowano zadanie dotyczące uregulowania stosunków wodnych na terenie parku Rusinowa w Wałbrzychu. Zlecone zostało opracowanie dokumentacji technicznej.

W grudniu 2016 r. przekazana została do tut. Biura projekt techniczny „Remont zbiornika wód opadowych, urządzeń hydrotechnicznych, przepustów oraz rowów melioracyjnych na terenie parku Rusinowa w Wałbrzychu”.

W 2016 r. nie poniesiono żadnych wydatków finansowych, zaś koszty opracowania ww dokumentacji zostały sfinansowane (24.108 zł) w styczniu br. z planu wydatków na 2017 r.

– CEL 14. SPRAWNY SYSTEM GOSPODAROWANIA ODPADAMI

14.1 ROZBUDOWA SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI

Miernik zadania: Udział odpadów zbieranych selektywnie w odpadach komunalnych wytworzonych			
	2014	2015	2016
Udział odpadów	24%	17%	17%

W 2016 r. rozbudowano gminny system gospodarowania odpadami komunalnymi poprzez włączenie do systemu nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne (nieruchomości, na których prowadzona jest działalność gospodarcza, obiektów użyteczności publicznej, hoteli, szpitali, ogrodów działkowych i in.). Od 1 listopada 2016 r. nastąpiła również zmiana operatora obsługującego system na firmę P.H.U. Komunalnik Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu.

W dalszym ciągu prowadzone są działania zmierzające do zwiększenia efektywności systemu, m.in. poprzez wyszukiwanie właścicieli nieruchomości zobowiązanych do ponoszenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, którzy dotychczas nie złożyli stosownej deklaracji oraz prowadzone są kontrole prawidłowości zbierania odpadów komunalnych.

14.2 ZBUDOWANIE SPOŁECZEŃSTWA RECYKLINGU

Miernik zadania: Udział gospodarstw domowych deklarujących selektywną zbiórkę odpadów w ogólnej liczbie gospodarstw domowych			
	2014	2015	2016
Udział gospodarstw domowych	89%	87%	86,56%

Informacja o realizacji ustawowego obowiązku edukowania mieszkańców Wałbrzycha w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi została opisana w punkcie 12.1.

14.3 WDROŻENIE PROGRAMÓW: 100% RECYKLINGU, WAŁBRZYCH BEZ AZBESTU DO 2020 ROKU ORAZ WAŁBRZYCH BEZ SKŁADOWISK (INNYCH NIŻ KOMUNALNE) – ZGODNIE Z ZAŁOŻENIAMI PRZYJĘTYMI W PROGRAMIE ZIELONY WAŁBRZYCH 2020

100% recyklingu

W 2016 r. kontynuowano model systemu gospodarowania odpadami komunalnymi zakładający selektywną zbiórkę z podziałem na główne frakcje, takie jak: odpady zmieszane (pozostałe z wysegregowania innych frakcji), zmieszane odpady opakowaniowe, butelki PET, odpady opakowaniowe z papieru i tektury, odpady opakowaniowe ze szkła. Ponadto istotną zmianą było włączenie do gminnego systemu od 1 stycznia 2016 r. nieruchomości niezamieszkanymi, na których powstają odpady komunalne (przedsiębiorców, obiektów użyteczności publicznej, szpitali itp.), co miało na celu większe uszczelnienie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

W dalszym ciągu selektywnie zbierano odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny – w ramach organizowanych akcji „Wywalamy graty z chaty” oraz w punktach selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

W 2016 r. na terenie miasta funkcjonowały dwa punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOKi) - przy ul. Beethovena i przy ul. Stacyjnej. Uruchomienie w grudniu 2015 r. punktu przy ul. Stacyjnej zwiększyło dostępność miejsc selektywnej zbiórki odpadów dla mieszkańców północnej części miasta.

Objęcie gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne spowodowało w 2016 r. wzrost ilości odbieranych i zagospodarowywanych przez gminę odpadów komunalnych. Udział procentowy odpadów wysegregowanych (zmieszanych odpadów opakowaniowych, opakowań z papieru i tektury, opakowań ze szkła, butelek PET, odpadów zielonych, gruzu, odpadów wielkogabarytowych, zużytych opon i zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego) ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych w 2016 roku kształtował się na poziomie zbliżonym do roku 2015, tj. ok. 17%.

Ilość odpadów komunalnych odebranych od właścicieli nieruchomości w 2016 r.

Sektor	Odpady zmieszane 20 03 01 [Mg]	Zmieszane odpady opakowaniowe 15 01 06 [Mg]	Odpady zielone 20 02 01 [Mg]	Opakowania z papieru i tektury 15 01 01 [Mg]	Opakowania ze szkła 15 01 07 [Mg]	Butelki PET	Odpady wielkogabarytowe 20 03 07 [Mg]	Odpady z betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów 17 01 01 [Mg]	Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny** [Mg]	Zużyte opony 16 03 01 [Mg]
2016 r.*	28906,63	2117,04	457,80	879,65	1029,92	581,13	390,39	335,42	11,72	8,015
2015 r.**	24285,05	1684,79	261,85	835,11	1057,38	553,22	325,1	202,17	1,27	1,8
Łączna masa w/w odpadów komunalnych odebranych w 2016 r. w ramach GSGOK****							34 717,715			
Łączna masa w/w odpadów komunalnych odebranych w 2015 r. w ramach GSGOK****							29 207,74			

* masa odpadów odebranych z nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych;

**masa odpadów odebranych tylko z nieruchomości zamieszkałych;

***łączna masa odpadów o kodzie 20 01 35* i 20 01 36;

****GSGOK – gminny system gospodarowania odpadami komunalnymi.

W latach kolejnych podejmowane będą dalsze działania promujące wśród mieszkańców właściwe postępowanie z odpadami komunalnymi, aby uzyskiwać wymagane przepisami prawa poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku odpadów innymi metodami oraz poziomy ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania.

„Wałbrzych bez azbestu do 2020 r.”

W ramach zadania Wałbrzych bez azbestu do 2020 r, przygotowany został wniosek do WFOŚiGW na realizację zadania pn. „Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Wałbrzych- etap I”. Gmina Wałbrzych otrzymała dotację w wysokości 14 298,03 zł, natomiast całkowity koszt zadania wyniósł 16 821,22zł. Wyłoniony został Wykonawca, który zdemontował, przetransportował i zutylizował wyroby zawierające azbest z 19 nieruchomości - łącznie 31,48 Mg azbestu.

– CEL 15. WYSOKA JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

15.1 REALIZACJA PROGRAMU OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI (ZGODNIE Z ZAŁOŻENIAMI PRZYJĘTYMI W PROGRAMIE ZIELONY WAŁBRZYCH 2020)

Miernik zadania: Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji			
	2014	2015	2016
Liczba budynków	4	5	1
Miernik zadania: Wartość wsparcia finansowego udzielonego przez miasto na inwestycje z zakresu termomodernizacji mieszkań i budynków realizowane przez mieszkańców miasta			
	2014	2015	2016
Wartość wsparcia	0	0	0

W 2016 roku rozpoczęto realizację projektu pn. „Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej Gminy Wałbrzych położonych przy ul. 1 Maja 103-107, ul. Niepodległości 64, ul. Ogrodowej 2A i ul. 1 Maja 149,„. Celem projektu jest zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w gminie Wałbrzych poprzez kompleksową termomodernizację.

W ramach projektu dokonano termomodernizacji budynku Publicznej Szkoły Podstawowej nr 17 w Wałbrzychu przy ul. 1 Maja 105.

Zakończono prace projektowe przebudowy budynków przy ul. Niepodległości 64 oraz przy ul. Moniuszki 38 w Wałbrzychu na domy Dziecka (dla 14 dzieci każdy) z Placówkami Dziennego Wsparcia i zagospodarowania terenu. W ramach zakresu każdego zadania przewidywane są prace termomodernizacyjne dotyczące wymiany źródła ciepła na gazowe kotły kondensacyjne, wymiany instalacji centralnego ogrzewania, instalacji przygotowania c.w.u., docieplenia przegród zewnętrznych i wymiany stolarki okiennej i drzwiowej a także montażu energooszczędnego oświetlenia LED. Ponadto przystąpiono do realizacji przebudowy budynku przy ul. Niepodległości 64.

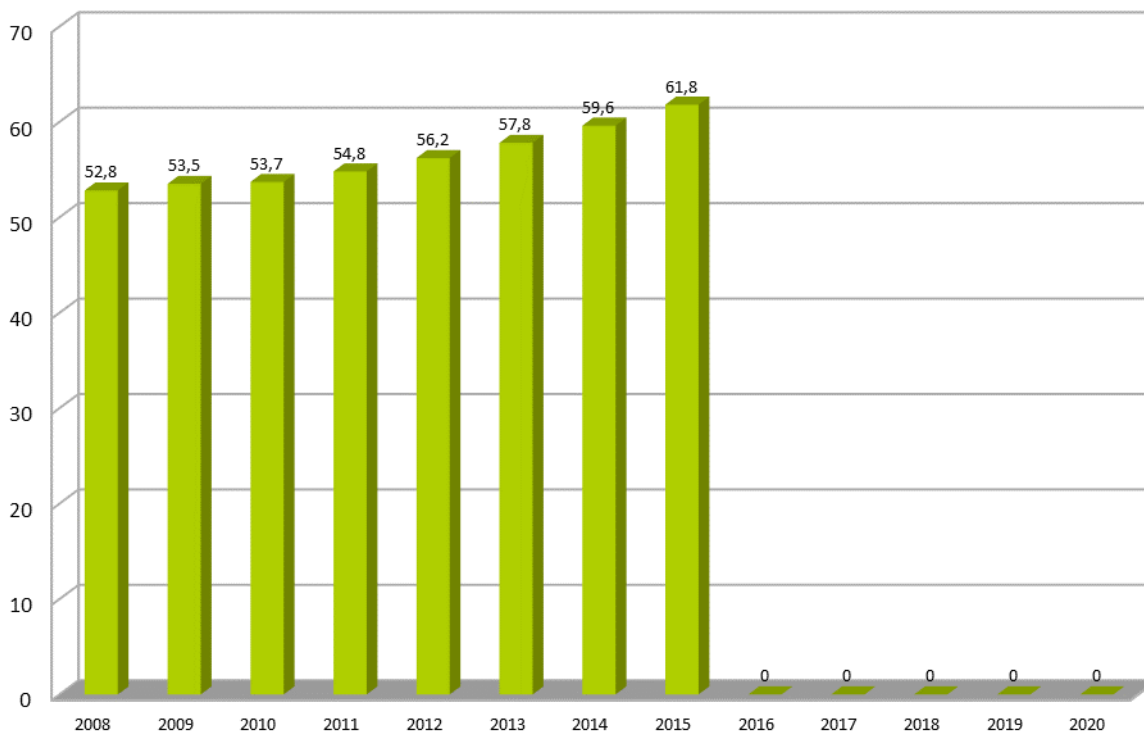
III. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA ROZWOJU MIASTA

W celu systematycznego monitorowania rozwoju miasta zaproponowano w *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wałbrzycha do 2020* listę wskaźników, których wartość publikowana jest w ramach Banku Danych Lokalnych.

Wskaźnik 1

Wskaźnik 1. Wskaźnik obciążenia demograficznego (ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym)													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	52,8	53,5	53,7	54,8	56,2	57,8	59,6	61,8
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					57,6	59,8	62,5	65,4
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					55,7	57,8	60,1	62,6
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					54,6	56,1	58,1	60,1
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha (rok poprzedni =100)					↗	↗	↗	↗

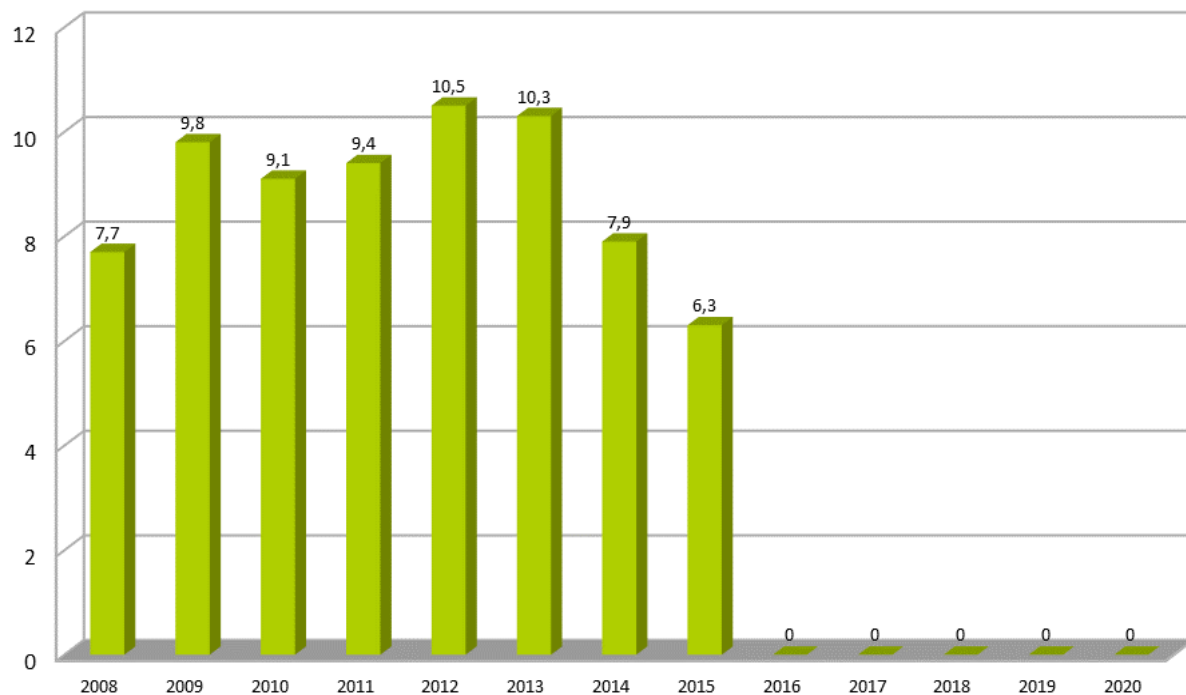
*Wrocław, Legnica, Jelenia Góra, Wałbrzych, Lubin

Wskaźnik 2

Wskaźnik 2. Udział zarejestrowanych osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	7,7	9,8	9,1	9,4	10,5	10,3	7,9	6,3
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					10,5	10,3	7,9	6,3
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					7,1	6,9	5,4	4,4
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					4,7	4,6	3,6	3,0
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha (rok poprzedni=100)					↗	↘	↘	↘

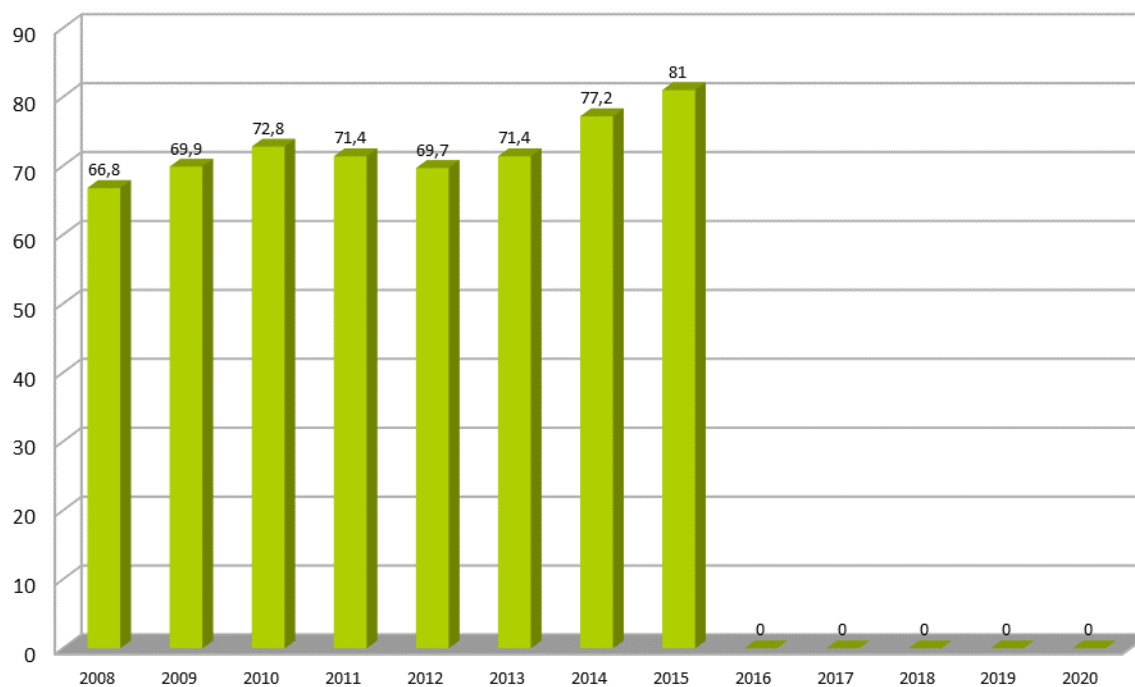
*Wrocław, Legnica, Jelenia Góra, Wałbrzych, Lubin

Wskaźnik 3

Wskaźnik 3. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (w %)													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	66,8	69,9	72,8	71,4	69,7	71,4	77,2	81,0
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska *					90,3	93,0	105,0	103,5
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska *					82,4	85,4	92,8	94,5
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska *					69,7	71,4	77,2	81,0
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha (rok poprzedni =100)					↘	↗	↗	↗

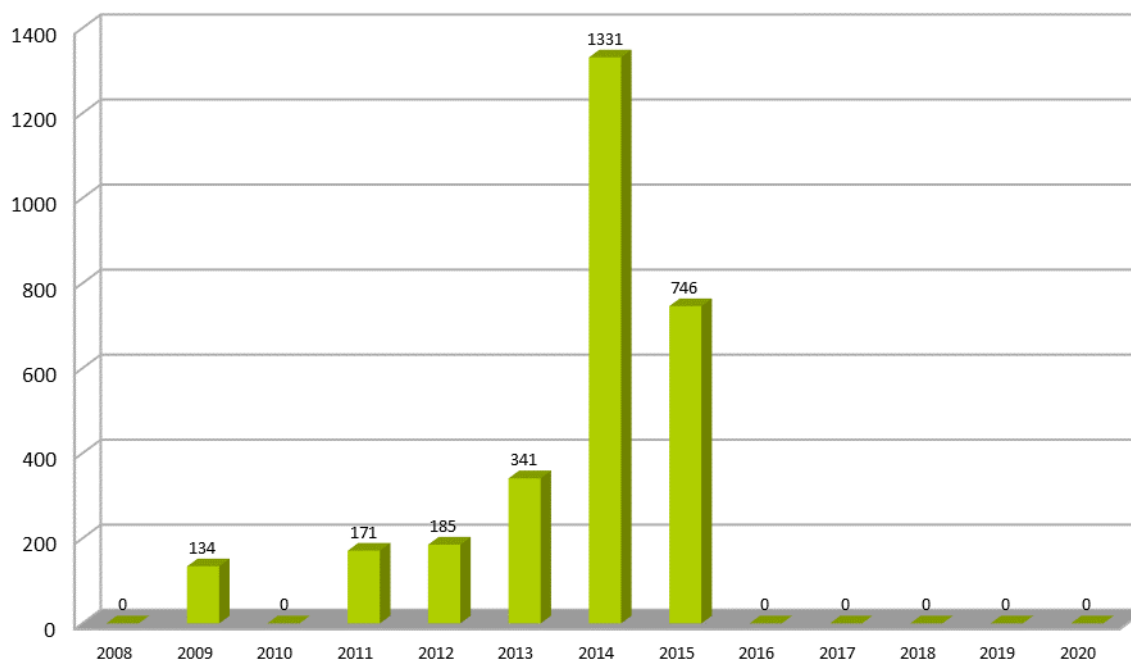
*Wrocław, Legnica, Jelenia Góra, Wałbrzych, Lubin

Wskaźnik 4

Wskaźnik 4. Uczestnicy imprez organizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 1000 mieszkańców													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	bd	134	bd	171	185	341	1 331	746
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska *					1 515	1 552	1 594	1 427
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska *					826	738	1 131	974
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska *					185	268	462	609
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha (rok poprzedni =100)					↗	↗	↗	↘

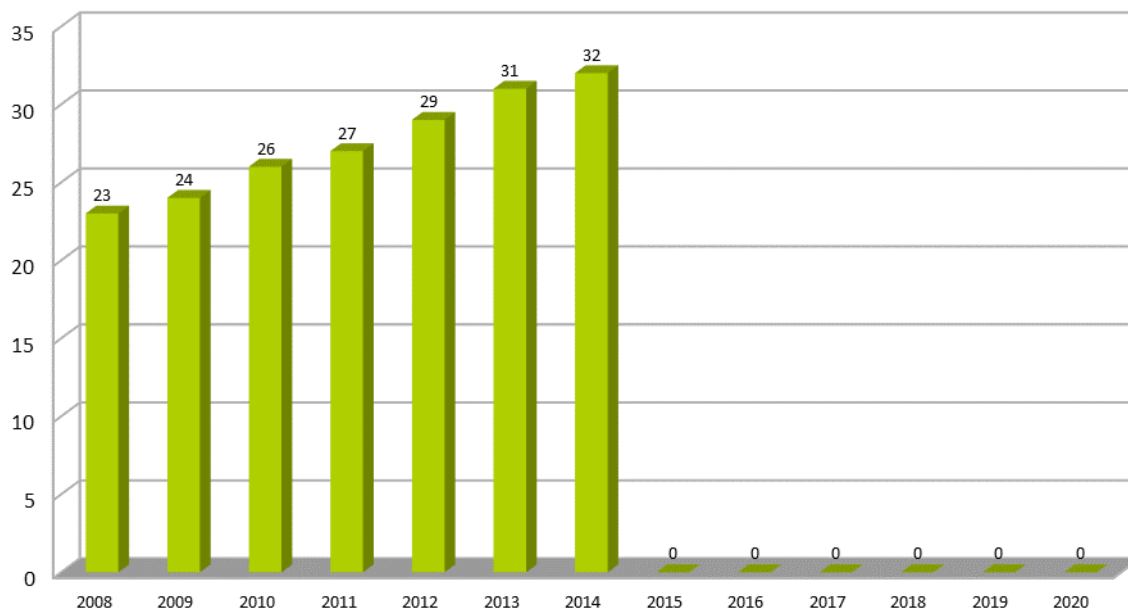
*Wrocław, Legnica, Jelenia Góra, Wałbrzych, Lubin

Wskaźnik 5

Wskaźnik 5. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadająca na 10 tys. mieszkańców													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	23	24	26	27	29	31	32	bd
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					44	47	50	bd
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					35	37	39	bd
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					28	29	31	bd
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha (rok poprzedni =100)					↗	↗	↗	bd

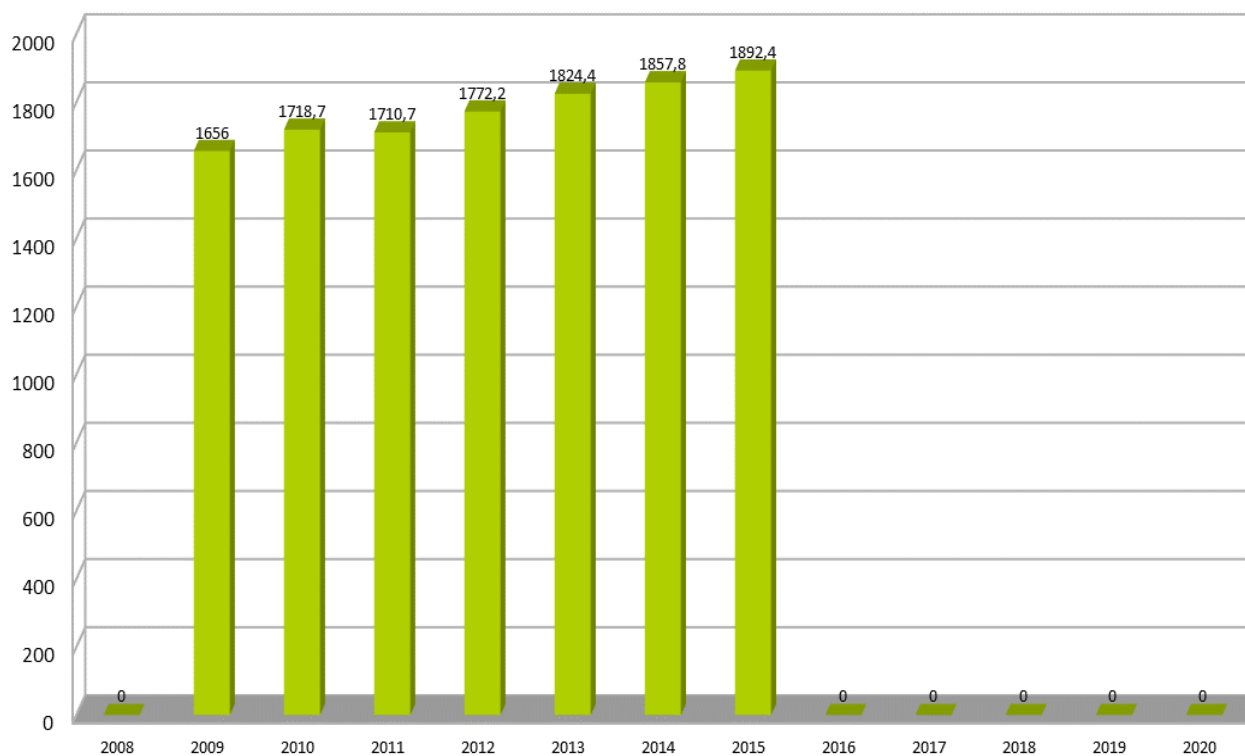
*Wrocław, Legnica, Jelenia Góra, Wałbrzych, Lubin

Wskaźnik 6

Wskaźnik 6. Liczba podmiotów gospodarczych (mikroprzedsiębiorstw) w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	bd	1 656,0	1 718,7	1 710,7	1 772,2	1 824,4	1 857,8	1 892,4
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					2 492,3	2 600,0	2 673,3	2 780,9
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					2 000,3	2 069,0	2 107,9	2 169,5
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					1 479,7	1 515,3	1 540,2	1 568,7
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha (rok poprzedni =100)					↗	↗	↗	↗

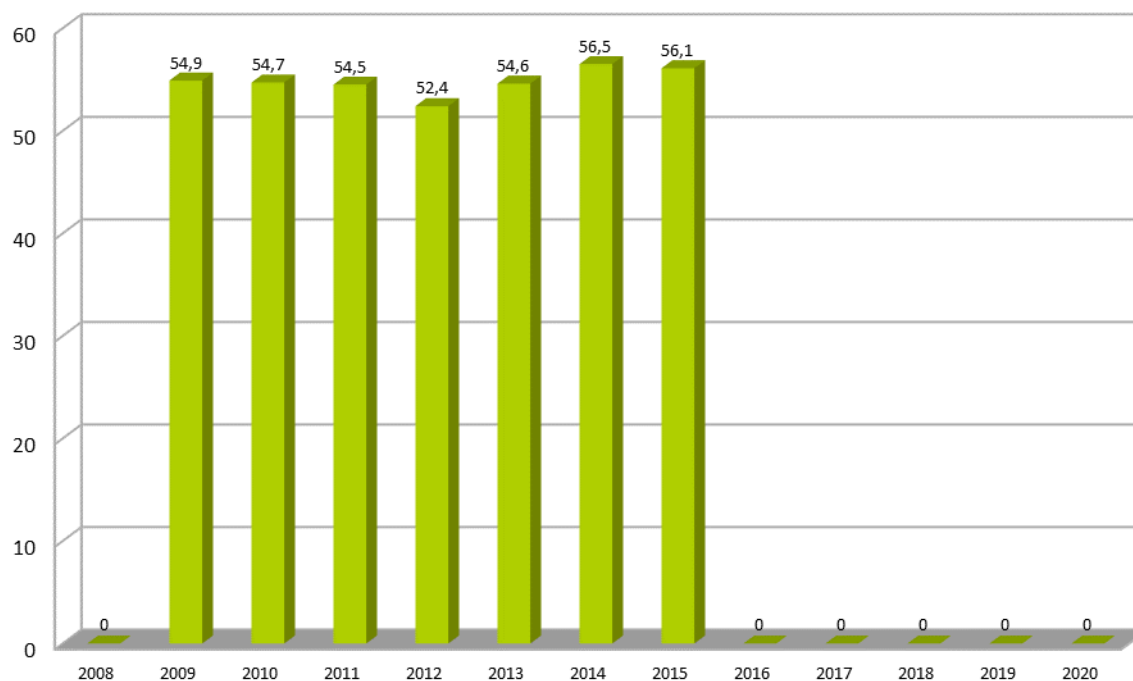
*Wrocław, Legnica, Jelenia Góra, Wałbrzych, Lubin

Wskaźnik 7

Wskaźnik 7. Liczba podmiotów gospodarczych (małych przedsiębiorstw) w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	bd	54,9	54,7	54,5	52,4	54,6	56,5	56,1
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					73,7	76,0	78,7	78,9
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					57,2	57,6	58,7	59,2
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					43,1	42,4	42,6	43,1
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha (rok 2008=100)					↘	↗	↗	↘

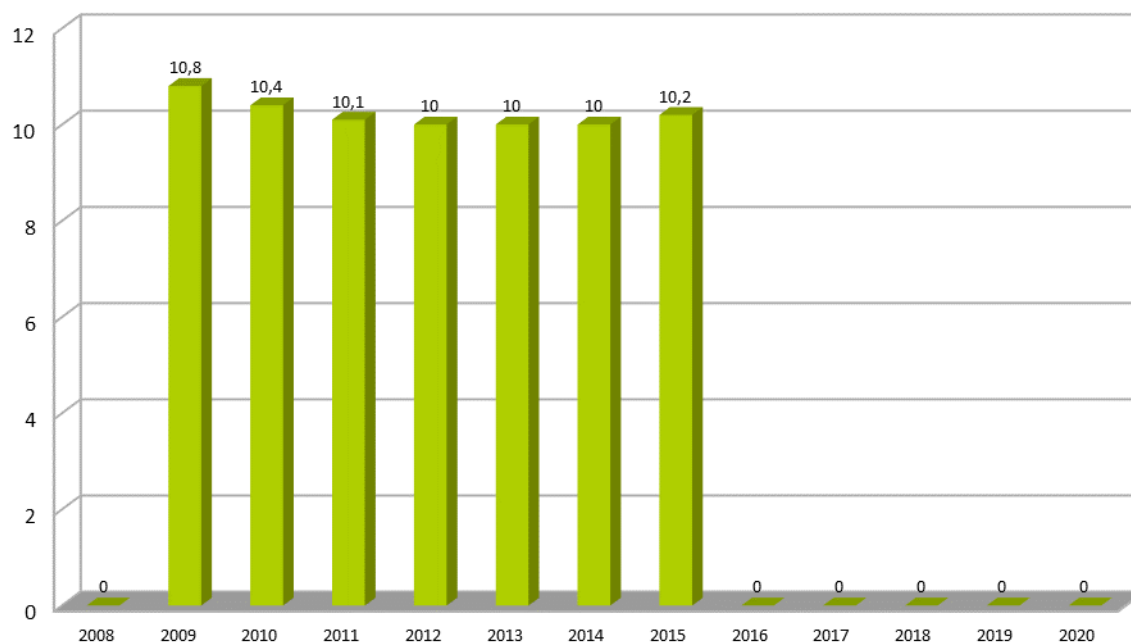
*Wrocław, Legnica, Jelenia Góra, Wałbrzych, Lubin

Wskaźnik 8

Wskaźnik 8. Liczba podmiotów gospodarczych (średnich przedsiębiorstw) w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	bd	10,8	10,4	10,1	10,0	10,0	10,0	10,2
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					17,4	17,8	17,9	17,1
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					13,7	14,0	14,0	14,0
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					10,0	10,0	10,0	10,2
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha (rok poprzedni =100)					↘	-	-	↗

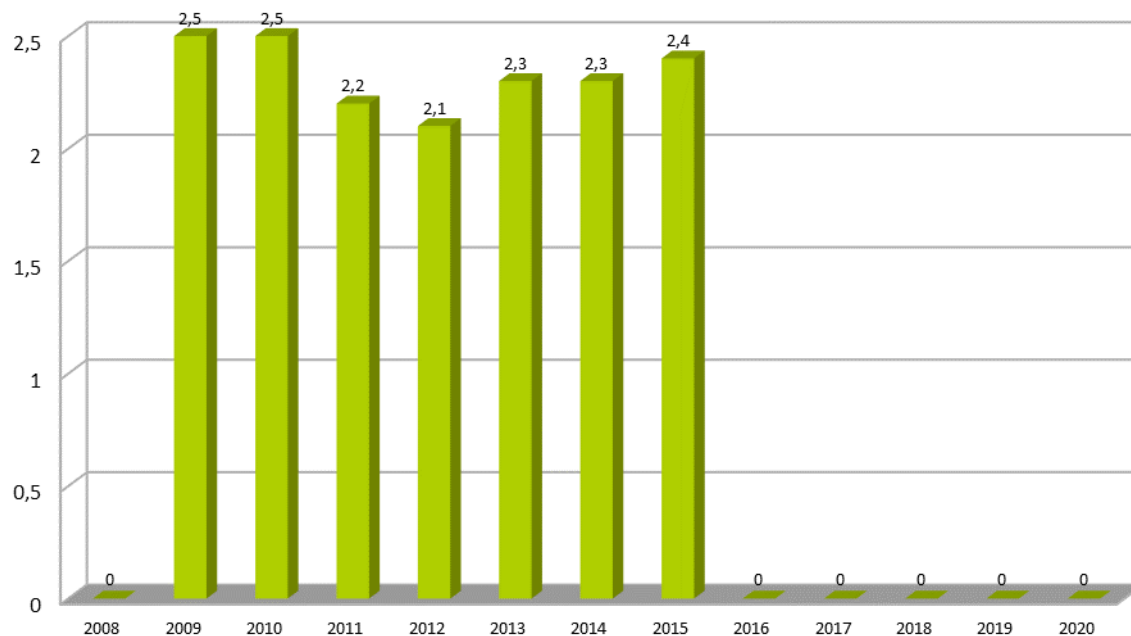
*Wrocław, Legnica, Jelenia Góra, Wałbrzych, Lubin

Wskaźnik 9

Wskaźnik 9. Liczba podmiotów gospodarczych (dużych przedsiębiorstw) w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	bd	2,5	2,5	2,2	2,1	2,3	2,3	2,4
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					3,9	4,0	3,9	4,0
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					2,7	2,7	2,7	2,8
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					1,7	1,8	1,8	1,8
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha (rok poprzedni =100)					↘	↗	-	↗

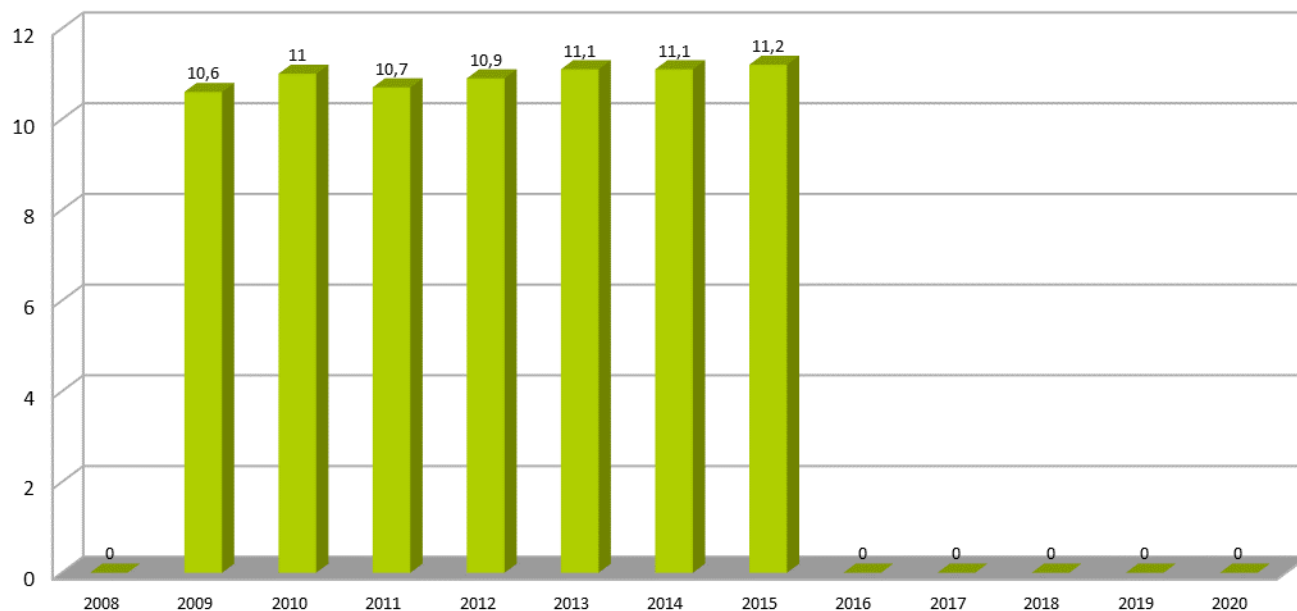
*Wrocław, Legnica, Jelenia Góra, Wałbrzych, Lubin

Wskaźnik 10

Wskaźnik 10. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	bd	10,6	11,0	10,7	10,9	11,1	11,1	11,2
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					17,1	17,6	17,7	18,0
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					13,9	14,2	14,2	14,4
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					10,9	11,1	11,1	11,2
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha (rok poprzedni =100)					↗	↗	-	↗

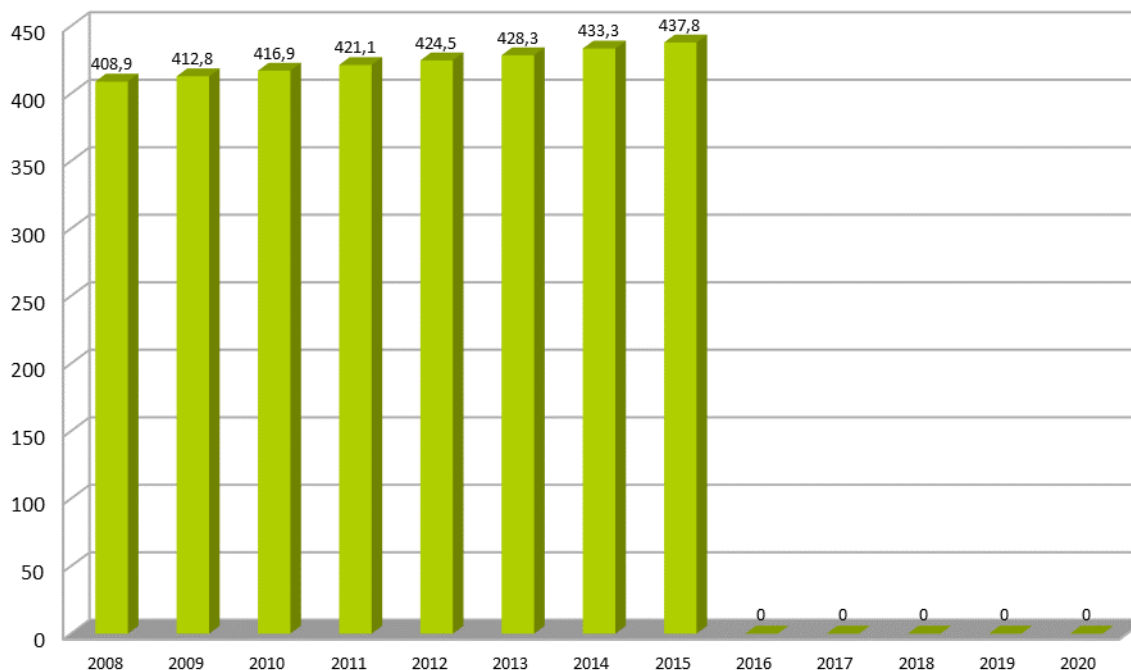
*Wrocław, Legnica, Jelenia Góra, Wałbrzych, Lubin

Wskaźnik 11

Wskaźnik 11. Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	408,9	412,8	416,9	421,1	424,5	428,3	433,3	437,8
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					447,6	459,2	466,6	476,0
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					415,8	421,7	426,8	432,1
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					384,0	390,0	394,4	398,9
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha (rok poprzedni =100)					↗	↗	↗	↗

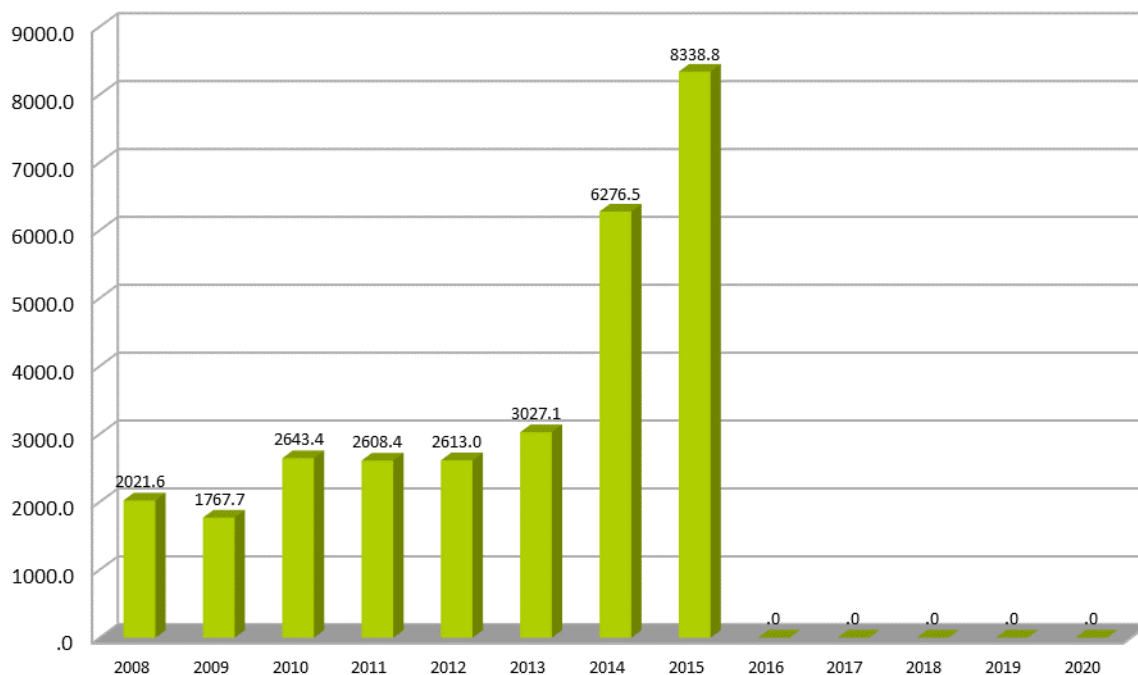
*Wrocław, Legnica, Jelenia Góra, Wałbrzych, Lubin

Wskaźnik 12

Wskaźnik 12. Liczba udzielonych noclegów rezydentom (przez obiekty hotelowe)													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	20 216	17 677	26 434	26 084	26 130	30 271	62 765	83 388
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					724 496	743 294	860 167	1 197 200
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					178 422	184 081	217 000	bd
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					26 130	30 271	38 711	bd
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha (rok poprzedni =100)					↗	↗	↗	↗

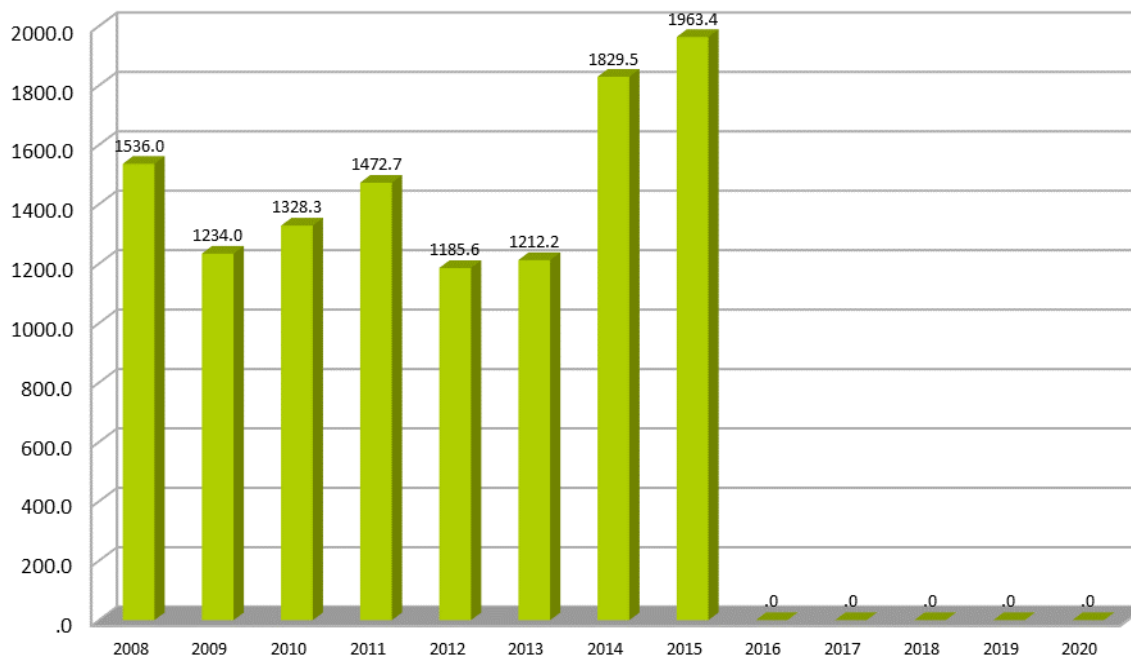
*Wrocław, Legnica, Jelenia Góra, Wałbrzych, Lubin

Wskaźnik 13

Wskaźnik 13. Liczba udzielonych noclegów turystom zagranicznym (przez obiekty hotelowe)													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	15 360	12 340	13 283	14 727	11 856	12 122	18 295	19 634
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					437 130	451 441	508 798	548 734
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					106 951	111 139	122 483	134 270
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska*					3 162	1 932	3 947	3 444
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha (rok poprzedni =100)					↗	↗	↗	↗

*Wrocław, Legnica, Jelenia Góra, Wałbrzych, Lubin

IV. PODSUMOWANIE

Raport z realizacji Strategii zawiera działania zrealizowane w 2016 roku, uzyskane od wszystkich podmiotów realizujących zapisy Strategii. Jednak ze względu na cykl sprawozdawczy wartości wskaźników monitorowania rozwoju miasta dotyczą roku 2015. Wartości wskaźników uzyskane są z Banku Danych Lokalnych.

Wartości większości wskaźników monitorowania miasta w 2015 roku ukazują pozytywny trend rozwoju miasta. W badanym okresie niekorzystnie kształtowała się wartość wskaźnika obciążenia demograficznego (Wskaźnik 1), co związane jest ze starzeniem się miasta czyli większym odsetkiem osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku produkcyjnym. Jest to jednak tendencja dotycząca nie tylko Wałbrzycha ale wszystkich większych miast Dolnego Śląska. Podobna sytuacja ma miejsce przy wskaźniku uczestników imprez organizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (Wskaźnik 4). Jest to jednak tendencja dotycząca nie tylko Wałbrzycha ale większości miast Dolnego Śląska porównywanych z Wałbrzychem tj. Wrocławia, Lubina i Jeleniej Góry, tylko w Legnicy wystąpił wzrost tego wskaźnika. W 2015 roku wystąpił również dla Wałbrzycha niewielki spadek liczby podmiotów gospodarczych małych przedsiębiorstw zatrudniających od 10 do 49 pracowników w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym (Wskaźnik 7), przy tendencji wzrostowej dla pozostałych miast.

Generalnie jednak w 2015 roku zauważalny jest wzrost przedsiębiorczości gdyż wzrosła liczba mikroprzedsiębiorstw zatrudniających do 9 pracowników w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym (Wskaźnik 6). Po raz pierwszy od 2012 roku wzrosła również liczba średnich przedsiębiorstw zatrudniających od 50 do 249 pracowników w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym (Wskaźnik 8). Po raz pierwszy od 2013 roku wzrosła liczba dużych przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 250 pracowników w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym (Wskaźnik 9). W 2015 roku wystąpił niewielki wzrost liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym (Wskaźnik 10).

W 2015 roku zmniejszył się udział zarejestrowanych osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym (Wskaźnik 2), jest to pozytywna tendencja występująca we wszystkich miastach porównywanych miastach. Zwiększył się odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w % (Wskaźnik 3), chociaż ze względu na zmianę przepisów dotyczących statystyki dane dotyczące ilości dzieci za 2015 rok dotyczą tylko dzieci w wieku od 3 do 5 lat, gdyż dane dla dzieci od 3-6 lat są niedostępne. Należy przypuszczać, że liczby te byłyby większe. Zwiększyła się liczba mieszkań na 1000 mieszkańców (Wskaźnik 11) i przekracza średnią wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska.

Zwiększyła się liczba udzielonych noclegów rezydentom przez obiekty hotelowe (Wskaźnik 12). Niestety ze względu na zmianę przepisów sprawozdawczych nie można podać średniej i minimalnej wartości wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska, gdyż dane zbierane są tylko do poziomu miast na prawach powiatu. Zwiększyła się liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym przez obiekty hotelowe (Wskaźnik 13). W omawianym okresie nie określono zmiany liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadających na 10 tys. mieszkańców (Wskaźnik 5), gdyż od 2015 roku dane statystyczne są niedostępne dla przyjętego do monitorowania wskaźnika.

Mimo korzystnej tendencji mierzonych wskaźników należy jednak zauważyć, że wartości 3 wskaźników spośród 13 osiągają wartości najmniej korzystne wśród największych miast Dolnego Śląska porównywanych z Wałbrzychem (Wrocław, Legnica, Lubin, Jelenia Góra). W roku 2014 wskaźników tych było jednak 5, zatem poprawił się obraz Wałbrzycha na tle największych miast Dolnego Śląska. Utrzymanie tendencji wzrostowej w kolejnych latach może pozwolić na dalsze podniesienie pozycji rankingowej Wałbrzycha względem pozostałych dużych miast regionu.

V. KOORDYNATORZY ZADAŃ STRATEGICZNYCH

Lp.	Koordinator	Zadanie	Mierniki	Mierniki na 2017 rok
1.	Biuro Zarządzania Strategicznego, Nadzoru Właścicielskiego, Funduszy Europejskich i Rozwoju Gospodarczego	1.1 Poszukiwanie inwestorów	Liczba nowych i/lub utrzymanych miejsc pracy w wałbrzyskiej podstrefie WSSE „INVEST-PARK”	Liczba nowych i/lub utrzymanych miejsc pracy w wałbrzyskiej podstrefie WSSE „INVEST-PARK”
			Liczba nowych zezwoleń w wałbrzyskiej podstrefie WSSE „INVEST-PARK”	Liczba nowych zezwoleń w wałbrzyskiej podstrefie WSSE „INVEST-PARK”
			Wartość nakładów inwestycyjnych w wałbrzyskiej podstrefie WSSE „INVEST-PARK”	Wartość nakładów inwestycyjnych w wałbrzyskiej podstrefie WSSE „INVEST-PARK”
		1.2 Opracowanie koncepcji inteligentnej specjalizacji miasta	Opracowana koncepcja inteligentnej specjalizacji miasta	Opracowana koncepcja inteligentnej specjalizacji miasta
		1.3 Aktywny udział w wymianie know-how (wzajemne uczenie się, przekazywanie doświadczeń i dobrych praktyk podczas konferencji, kongresów, debat i innych spotkań)	Liczba zorganizowanych i/lub odbytych konferencji, kongresów, debat i innych spotkań w ramach wymiany know-how	Liczba zorganizowanych i/lub odbytych konferencji, kongresów, debat i innych spotkań w ramach wymiany know-how
		1.5 Realizacja programu zintegrowanych inwestycji terytorialnych (ZIT) Aglomeracji Wałbrzyskiej	Powierzchnia terenów inwestycyjnych w granicach administracyjnych miasta	Powierzchnia terenów inwestycyjnych w granicach administracyjnych miasta
			Liczba zrealizowanych inwestycji zaplanowanych w ramach ZIT AW (odnoszących się do miasta Wałbrzycha)	Liczba zrealizowanych inwestycji zaplanowanych w ramach ZIT AW (odnoszących się do miasta Wałbrzycha)
		2.1 Weryfikacja aktualnego systemu zachęt i ułatwień dla podejmowania działalności gospodarczej i stworzenie programu wsparcia rozwoju przedsiębiorczości	Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców
		2.3 Promowanie i rozwój sieci współpracy przedsiębiorstw z instytucjami otoczenia biznesu (IOB)	Liczba zawartych porozumień o współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami i instytucjami otoczenia biznesu (IOB)	Liczba zawartych porozumień o współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami i instytucjami otoczenia biznesu (IOB)

2.	Biuro ds. Rewitalizacji Miasta	11.1 Rewitalizacja śródmieścia oraz kontynuacja rewitalizacji innych dzielnic miasta	Liczba obiektów objętych programem rewitalizacji	Liczba obiektów objętych programem rewitalizacji
			Wartość inwestycji z zakresu rewitalizacji poszczególnych dzielnic miasta	Wartość inwestycji z zakresu rewitalizacji poszczególnych dzielnic miasta
3.	Biuro Infrastruktury i Nieruchomości	1.4 Przygotowanie i sprzedaż nieruchomości stanowiących własność Gminy Wałbrzych, objętych WSSE „INVEST-PARK” z przeznaczeniem pod zabudowę produkcyjno-usługową	Wartość sprzedaży nieruchomości stanowiących własność Gminy Wałbrzych, objętych WSSE „INVEST-PARK” z przeznaczeniem pod zabudowę produkcyjno-usługową	Wartość sprzedaży nieruchomości stanowiących własność Gminy Wałbrzych, objętych WSSE „INVEST-PARK” z przeznaczeniem pod zabudowę produkcyjno-usługową
		13.4 Zakończenie odcień kanalizacji deszczowych od kanalizacji sanitarnych		Liczba nieruchomości przyłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej
		14.1 Rozbudowa systemu gospodarowania odpadami	Udział odpadów zbieranych selektywnie w odpadach komunalnych wytworzonych	Udział odpadów zbieranych selektywnie w odpadach komunalnych wytworzonych
		14.2 Zbudowanie społeczeństwa recyklingu	Udział gospodarstw domowych deklarujących selektywną zbiórkę odpadów w ogólnej liczbie gospodarstw domowych	Udział gospodarstw domowych deklarujących selektywną zbiórkę odpadów w ogólnej liczbie gospodarstw domowych
		14.3 Wdrożenie programów: 100% recyklingu, Wałbrzych bez azbestu do 2020 roku oraz Wałbrzych bez składowisk (innych niż komunalne) – zgodnie z założeniami przyjętymi w programie Zielony Wałbrzych 2020)	Wartość wydatków związanych z utrzymaniem czystości w mieście i obiektach użyteczności publicznej	
4.	Biuro Lokalowe	2.2 Udostępnianie na preferencyjnych warunkach lokali użytkowych z przeznaczeniem do prowadzenia działalności gospodarczej	Liczba lokali użytkowych z przeznaczeniem do prowadzenia działalności gospodarczej udostępnionych na preferencyjnych warunków	Liczba lokali użytkowych przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej oddanych w najem na preferencyjnych warunkach
				Średnia liczba lokali użytkowych przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej na preferencyjnych warunkach

		10.3 Budowa mieszkań komunalnych	Liczba nowych mieszkań komunalnych oddanych do użytku	Liczba nowych mieszkań komunalnych oddanych do użytku
5.	Biuro Promocji, Kultury, Sportu i Turystyki	3.1 Udostępnienie turystyczne oraz rozwijanie oferty turystycznej obiektu „Stara Kopalnia”	Liczba turystów odwiedzających najważniejsze obiekty turystyczne miasta (np. Zamek Książ, Stara Kopalnia)	Liczba turystów odwiedzających Starą Kopalnię
		3.2 Promocja i kreowanie pozytywnego wizerunku miasta	Liczba zorganizowanych i/lub odbytych imprez promujących miasto Wałbrzych (np. udział w targach turystycznych)	Liczba zorganizowanych i/lub odbytych imprez promujących miasto Wałbrzych (np. udział w targach turystycznych)
		3.3 Zdefiniowanie, rozwój oraz promowanie produktów turystycznych miasta (wiodącego oraz towarzyszących)	Liczba zdefiniowanych produktów turystycznych miasta	Liczba zdefiniowanych produktów turystycznych miasta
		3.4 Rozwój oferty turystyki aktywnej, kulturowej, biznesowej i postindustrialnej	Liczba udzielonych noclegów w obiektach hotelowych	Liczba udzielonych noclegów w obiektach hotelowych
		3.5 Rewitalizacja szlaków turystycznych i rozwój turystyki pieszej	Liczba oddanych kilometrów nowych lub zmodernizowanych szlaków turystycznych	Liczba kilometrów oddanych lub zmodernizowanych szlaków turystycznych
		3.6 Podjęcie i intensyfikacja współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami na rzecz rozwoju turystyki i kultury	Liczba organizacji pozarządowych partycypujących w projektach z zakresu rozwoju turystyki	Liczba organizacji pozarządowych partycypujących w projektach z zakresu rozwoju turystyki i kultury
			Liczba zrealizowanych projektów z zakresu rozwoju turystyki współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej	
Wartość zrealizowanych projektów z zakresu rozwoju turystyki współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej				
Popularność LOT AW w mediach społecznościowych (mierzona np. liczbą dodanych znajomych na facebook-u)				

		<p>Liczba wejść na stronę internetową Centrum Informacji Turystycznej i Kulturalnej w Wałbrzychu</p> <p>Liczba nowych obiektów obsługujących ruch turystyczny (np. hotele, restauracje itp.)</p>	
	3.7 Aktywizacja centrum miasta	Popularność Centrum Informacji Turystycznej i Kulturalnej w Wałbrzychu w mediach społecznościowych (mierzona np. liczbą zgłaszających się turystów, liczbą udzielonych informacji)	Liczba osób odwiedzających Centrum Informacji Turystycznej i Kulturalnej
	8.1 Opracowanie i realizacja koncepcji funkcjonowanie Muzeum w Wałbrzychu (w tym modernizacja infrastruktury)	<p>Liczba zorganizowanych imprez sportowych i kulturalnych</p> <p>Liczba uczestników zorganizowanych przez miasto imprez sportowych i kulturalnych</p>	Ilość osób odwiedzających Muzeum w ciągu roku
	8.2 Budowa kompleksu sportowego przy ul. Chopina (Nowe Miasto)	Widzowie w kinach na 1000 mieszkańców	Powierzchnia nowych i/lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportowej i kulturalnej
	8.3 Zagospodarowanie stadionu przy ul. Sportowej na centrum sportów motorowych (Sobięcín)		
	8.4 Wsparcie miasta dla tworzenia infrastruktury kulturalnej w Śródmieściu (galerie sprzedażne, galerie sztuki)	Widzowie w muzeach na 10 tys. mieszkańców	Wysokość środków finansowych przeznaczonych na utworzenie lub modernizację obiektów infrastruktury kulturalnej w Śródmieściu (galerie sprzedażne, galerie sztuki)
	8.5 Modernizacja funkcjonowania instytucji kultury (m. in. wyposażenie w nowoczesny sprzęt oraz szkolenia pracowników)	Uczestnicy imprez organizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 1000 mieszkańców	Wysokość środków finansowych przeznaczonych na modernizację funkcjonowania instytucji kultury
	8.6 Ułatwienie dostępu mieszkańców do atrakcyjnych obszarów rekreacyjnych	Czytelnicy bibliotek na 1000 ludności	Liczba nowych i/lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportowej i kulturalnej
		<p>Powierzchnia nowych i/lub zmodernizowanych miejsc rekreacji i aktywnego wypoczynku</p> <p>Liczba nowych i/lub</p>	

			zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportowej i kulturalnej	
			Wartość inwestycji związanych z budową nowych i/lub modernizacją obiektów infrastruktury sportowej i kulturalnej.	
6	Biuro Zdrowia i Spraw Społecznych	5.2 Rozwój przedsiębiorczości społecznej		Stopa bezrobocia
		5.3 Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych		Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP
		6.3 Profilaktyka i promocja zdrowia	Liczba zorganizowanych i przeprowadzonych akcji i/lub programów z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia	Liczba zorganizowanych i przeprowadzonych akcji i/lub programów z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia
		6.4 Realizacja programów wsparcia rodzin z osobą niepełnosprawną i przewlekle chorą oraz form pomocy dla osób niepełnosprawnych	Liczba obiektów użyteczności publicznej dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	Liczba osób korzystająca z programu
		7.1 Aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi	Liczba organizacji pozarządowych partycypujących w realizacji zadań własnych gminy	Liczba organizacji pozarządowych partycypujących w realizacji zadań własnych gminy
			Liczba organizacji pozarządowych współpracujących z Urzędem Miejskim w Wałbrzychu	
		7.6 Tworzenie nowych i rozwój istniejących organizacji pozarządowych	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadająca na 10 tys. mieszkańców	Liczba nowo powstałych organizacji
		7.7. Animacja wałbrzyskich środowisk lokalnych	Liczba uczestników konsultacji społecznych	
			Liczba prowadzonych konsultacji społecznych	Liczba prowadzonych konsultacji społecznych
		7.8 Wyszukiwanie i wsparcie		

		liderów lokalnych		
		7.9 Rozwój samoorganizacji mieszkańców Wałbrzycha	Frekwencja w wyborach	
		7.10 Tworzenie warunków do aktywności społecznej osób z niepełnosprawnościami jako podstawy integracji społecznej		Liczba osób korzystająca z Centrum Integracji.
		7.11 Realizacja kampanii społecznych na rzecz praw osób niepełnosprawnych		Liczba zrealizowanych kampanii społecznych.
		8.7 Utworzenie Galerii prac osób z niepełnosprawnościami		Liczba zorganizowanych wystaw.
		8.8 Utworzenie Centrum Integracji Osób Niepełnosprawnych		Liczba osób korzystająca z Centrum.
		10.1 Rozszerzenie sieci ośrodków wsparcia dziennego	Liczba zrealizowanych programów wsparcia rodzin młodych wielodzietnych	Wartość wsparcia finansowego udzielonego przez miasto na utrzymanie ośrodków wsparcia dziennego.
		10.2 Budowa osiedla seniora i młodego pokolenia		
		10.5 Rozszerzenie działalności ŚDS dla osób z zaburzeniami psychicznymi		Liczba osób korzystająca z zajęć w Środowiskowym Domu Samopomocy.
7.	Zarząd Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta	4.1 Opracowanie i wdrożenie kompleksowej koncepcji rozwoju infrastruktury drogowej w oparciu o kierunki rozwoju funkcjonalno-przestrzennego miasta	Skrócenie czasu przejazdu przez miasto	
		4.2 Uruchomienie multimodalnego systemu transportu publicznego		
		4.3 Budowa obwodnicy Wałbrzycha		
		4.4 Odbudowa sieci dróg w granicach administracyjnych miasta	Liczba oddanych nowych i/lub zmodernizowanych dróg	Liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych dróg
			Liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych	Liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych

		chodników	chodników	
		4.5 Poprawa dostępności komunikacyjnej miasta	Liczba oddanych i/lub zmodernizowanych połączeń komunikacji publicznej	Liczba oddanych i/lub zmodernizowanych połączeń komunikacji publicznej
			Liczba nowych i/lub zmodernizowanych przystanków komunikacji miejskiej	Liczba nowych i/lub zmodernizowanych przystanków komunikacji miejskiej
			Liczba oddanych kilometrów zmodernizowanych linii kolejowych	
		4.6 Budowa centrum przesiadkowego kolejowo-autobusowego Wałbrzych Centralny		
		4.9 Inteligentny system zarządzania transportem	Utworzone centrum przesiadkowe	
8.	Biuro Ochrony Środowiska, Gospodarki Wodnej, Rolnictwa i Leśnictwa	4.7 Wdrożenie programów: <i>Śródmieście bez spalin, Parking za darmo, Dzień bez samochodu, Parkuj i jedź</i> (zgodnie z założeniami przyjętymi w programie Zielony Wałbrzych 2020)	Liczba nowych i/lub zmodernizowanych miejsc parkingowych	Liczba nowych i/lub zmodernizowanych miejsc parkingowych zarządzanych przez ZDKiUM
			Liczba nowych i/lub zmodernizowanych miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych	Liczba nowych i/lub zmodernizowanych miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych zarządzanych przez ZDKiUM
		4.8 Wdrożenie programu <i>Rowerowy Wałbrzych 2020</i> (zgodnie z założeniami przyjętymi w programie Zielony Wałbrzych 2020)	Liczba oddanych kilometrów nowych dróg dla rowerów i ścieżek rowerowych	Liczba oddanych kilometrów nowych dróg dla rowerów i ścieżek rowerowych zarządzanych przez ZDKiUM
			Liczba zakupionych rowerów miejskich posiadających wspomaganie elektryczne	Liczba zakupionych rowerów miejskich posiadających wspomaganie elektryczne
		11.5 Wdrożenie programów: <i>Ogrodnik miejski oraz Zielone hałdy 2020</i> (zgodnie z założeniami przyjętymi w programie Zielony Wałbrzych 2020)	Powierzchnia terenów zieleni na 1 mieszkańca	Liczba pozytywnie zaopiniowanych projektów nasadzeń zieleni
				Powierzchnia urządzonych nowych terenów zielonych
				Liczba opracowanych

			przez BUP miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających hałdy
			Ilość zrekultywowanych hałd
	12.1 Edukacja ekologiczna mieszkańców miasta oraz promowanie działań proekologicznych (organizacja konkursów itp.)	Liczba zrealizowanych programów z zakresu edukacji ekologicznej i promocji działań proekologicznych Liczba uczestników programów z zakresu edukacji ekologicznej i promocji działań proekologicznych	Wartość wsparcia finansowego udzielonego przez miasto na inwestycje proekologiczne realizowane przez mieszkańców miasta
	12.2 Edukacja mieszkańców miasta w zakresie negatywnych dla środowiska i zdrowia człowieka konsekwencji stosowania niewłaściwych źródeł ciepła w indywidualnych systemach grzewczych	Wartość wsparcia finansowego udzielonego przez miasto na inwestycje proekologiczne Liczba proekologicznych organizacji pozarządowych	
	15.1 Realizacja programu ograniczenia niskiej emisji (zgodnie z założeniami przyjętymi w programie Zielony Wałbrzych 2020)	Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji	Wartość wsparcia finansowego udzielonego przez miasto na inwestycje z zakresu ograniczenia niskiej emisji
		Wartość zrealizowanych inwestycji z zakresu termomodernizacji budynków użyteczności publicznej	Liczba nieruchomości (np. budynków, lokali mieszkalnych, użytkowych, domków jednorodzinnych), które otrzymały wsparcie finansowe od miasta.
		Wartość wsparcia finansowego udzielonego przez miasto na inwestycje z zakresu termomodernizacji mieszkań i budynków realizowane przez mieszkańców miasta	

9.	Powiatowy Urząd Pracy	5.1 Aktywizacja osób bezrobotnych do podjęcia pracy	Liczba osób bezrobotnych korzystających z różnych form aktywizacji zawodowej oferowanych przez PUP w Wałbrzychu (np. liczba bezrobotnych skierowanych na szkolenia, staże, prace interwencyjne itp.)	Liczba osób bezrobotnych korzystających z różnych form aktywizacji zawodowej oferowanych przez PUP w Wałbrzychu (np. liczba bezrobotnych skierowanych na szkolenia, staże, prace interwencyjne itp.)
			Stopa bezrobocia	Stopa bezrobocia
10.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	6.1 Utworzenie i rozwijanie w poszczególnych dzielnicach miasta centrów aktywności lokalnej	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej
		6.2 Realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych miasta Wałbrzycha	Liczba osób objętych programami przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu	Liczba osób objętych programami przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu
		10.4 Utworzenie mieszkań treningowych oraz chronionych dla osób z niepełnosprawnością intelektualną		Liczba utworzonych mieszkań.
10.	Biuro Organizacyjne	7.2 Przeznaczenie części środków z budżetu miasta na realizację zadań własnych w ramach Wałbrzyskiego Budżetu Partycypacyjnego	Wielkość środków z budżetu miasta przeznaczanych na Wałbrzyski Budżet Partycypacyjny	Wielkość środków z budżetu miasta przeznaczanych na Wałbrzyski Budżet Partycypacyjny
			Liczba projektów zgłoszonych w ramach Wałbrzyskiego Budżetu Partycypacyjnego	Liczba projektów zgłoszonych w ramach Wałbrzyskiego Budżetu Partycypacyjnego
12.	Biuro Informatyki	7.3 Informatyzacja usług publicznych on-line urzędu i jednostek podległych (elektroniczne załatwienie sprawy: złożenie wniosku, informacja dla wnioskodawcy, realizacja wniosku, dostarczenie zamówieni, płatność elektroniczna)	Liczba e-usług oferowanych przez UM i jednostki podległe	Liczba e-usług oferowanych przez UM i jednostki podległe
		7.4 Uruchomienie serwisu internetowego Urzędu Miejskiego ukierunkowanego na proces komunikacji społecznej (interaktywne narzędzie konsultacji	Liczba wejść na stronę internetową Urzędu Miejskiego	Liczba wejść na stronę internetową Urzędu Miejskiego

		społecznych zachęcające do angażowania się w sprawy miasta, wyrażania własnych opinii i dzielenie się poglądami)		
13	Biuro Edukacji i Wychowania	7.5 Rozwój i promocja wolontariatu	Liczba zrealizowanych programów promujących wolontariat	
		9.1 Wprowadzenie nowych kierunków i form kształcenia dostosowanych do aktualnych potrzeb rynku pracy	Liczba uruchomionych nowych kierunków kształcenia	Liczba uruchomionych nowych kierunków kształcenia dostosowanych do aktualnych potrzeb rynku pracy
		9.2 Przygotowanie oraz rozwój oferty kształcenia ustawicznego dostosowanego do potrzeb lokalnego rynku pracy	Liczba nauczycieli objętych kształceniem ustawicznym	Liczba zawartych porozumień o współpracę pomiędzy szkołami a przedstawicielami biznesu
			Liczba zawartych porozumień o współpracę pomiędzy szkołami a przedstawicielami biznesu	Liczba uruchomionych kursów kształcenia ustawicznego Liczba uczestników kursów kształcenia ustawicznego
			Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	
			Liczba uczniów objętych programami stypendialnymi	
			Wartość zrealizowanych programów stypendialnych dla dzieci i młodzieży	
			Liczba uczniów biorących udział w konkursach o zasięgu co najmniej regionalnym	
			Wyniki ze sprawdziany końcowego	
			Wyniki egzaminu gimnazjalnego	
			Zdawalność egzaminu maturalnego	

			Liczba nowych i/lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury edukacyjnej	
			Wartość inwestycji związanych z budową i/lub modernizacją obiektów infrastruktury edukacyjnej	
			Liczba projektów zrealizowanych przez CIZ w Wałbrzychu	
14.	Biuro Inwestycji	7.2 Przeznaczenie części środków z budżetu miasta na realizację zadań własnych w ramach Wałbrzyskiego Budżetu Partycypacyjnego	Wielkość środków z budżetu miasta przeznaczanych na Wałbrzyski Budżet Partycypacyjny	Wielkość środków z budżetu miasta przeznaczanych na Wałbrzyski Budżet Partycypacyjny
		11.2 Modernizacja obiektów komunalnych i mieszkalnych	Wartość inwestycji związanych z modernizacją obiektów komunalnych i mieszkalnych	Liczba zmodernizowanych obiektów komunalnych i mieszkalnych
		11.6 Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych w budynkach użyteczności publicznej		Liczba obiektów użyteczności publicznej, w których dokonano likwidacji barier
15.	Biuro Urbanistyki i Planowania Przestrzennego	11.3 Racjonalizacja struktury funkcjonalno-przestrzennej (dostosowanie do obowiązujących realiów społeczno-gospodarczych ze szczególnym uwzględnieniem rezerw pod rozwój terenów mieszkaniowych)		
		11.4 Podejmowanie działań na rzecz ograniczenia konfliktów przestrzennych		
16.	Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji	13.1 Przebudowa systemów przepływu wody 13.2 Wymiany, przebudowy i modernizacje sieci wodociągowych	Liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych sieci wodociągowych	Liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych sieci wodociągowych
			Wartość inwestycji z zakresu budowy i/lub modernizacji sieci wodociągowych	Wartość inwestycji z zakresu budowy i/lub modernizacji sieci wodociągowych

		13.3 Budowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnych	Liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych sieci kanalizacji sanitarnych	Liczba oddanych kilometrów nowych i/lub zmodernizowanych sieci kanalizacji sanitarnych
			Wartość inwestycji z zakresu budowy i/lub modernizacji sieci kanalizacji sanitarnych	Wartość inwestycji z zakresu budowy i/lub modernizacji sieci kanalizacji sanitarnych
			Stopień pokrycia miasta siecią kanalizacji sanitarnych	Stopień pokrycia miasta siecią kanalizacji sanitarnych
17.	Biuro Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego	13.5 Przygotowanie koncepcji planu ochrony Wałbrzycha przed powodzią, w tym przygotowanie i wdrożenie programu małej retencji na obszarze miasta		